ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ДАЛАНЖАРГАЛАН СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “МАК ЦЕМЕНТ” ХХК-ИЙН ХӨХ ЦАВЫН ШОХОЙН ЧУЛУУНЫ УУРХАЙН ТӨСЛИЙН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

АЖ АХУЙ НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 5830974

ХҮЛЭЭН АВСАН:

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗАР УУЛ УУРХАЙН ҮНЭЛГЭЭ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХАРИУЦСАН МЭРГЭЖИЛТЭН Х.ЭРДЭНЭТӨГС

ТАНИЛЦСАН:

УУРХАЙН ДАРГА Т.ЦЭРЭНДАШ

ХЯНАСАН:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ХЭСГИЙН АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН Э.БАТСАЙХАН

БОЛОВСРУУЛСАН:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН Б.БЭХЦЭЦЭГМАА

АГУУЛГА

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА 5
2. ХӨХ ЦАВЫН ШОХОЙН ЧУЛУУНЫ УУРХАЙН ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ 6
3. УУРХАЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ 10
4. ХӨХ ЦАВЫН ШОХОЙН ЧУЛУУНЫ УУРХАЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ, ҮНДСЭН ҮР ДҮН 12
5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 13
6. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 22
7. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 24
8. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 27
9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ 32
10. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 39
11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ТАЙЛАГНАХ 48
12. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ДҮГНЭЛТ 48

Зургийн жагсаалт

Зураг 1. Уурхайн байршлын зураг 6
Зураг 2. Уурхайд ажиллах техникүүд 10
Зураг 3. Зам усалгааны явц 14
Зураг 4. GPS суурьлуулсан техникийн мэдээлэл 15
Зураг 5. Хурдны тайлан 16
Зураг 6. Тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулсан 16
Зураг 7. Тэмдэг тэмдэглэгээний үзлэгийн тайлан 17
Зураг 8. Намираа усны систем 17
Зураг 9. Тоолуур суурилуулалт 19
Зураг 10. Усны тоолуурын заалтын баталгаажуулалт 19
Зураг 11. Шимт хөрсний овоолго 20
Зураг 12. Засвар үйлчилгээ болон угаалгын талбай 20
Зураг 13. Технологийн зам арчилгаа 21
Зураг 14. Шимт хөрсний зөөх үе 21
Зураг 15. Шувуу суух үүр хийж байрлуулсан 22
Зураг 16. Олон овоо багийн хогийн цэгийн түрэх, тэгшлэх ажлын эхэн үе 23
Зураг 17. Олон овоо багийн хогийн цэгийн түрч, тэгшилсэн байдал 23
Зураг 18. Олон овоо багийн хогийн цэгийн зардлын тооцоо 23
Зураг 19. Нийт ажилтны сургалтын үе 25
Зураг 20. Нийт ажилтны бүртгэл 25
Зураг 21. Өдөр тутмын зааварчилгаа 25
Зураг 22. Байгаль орчны дотоод хяналт шалгалт 26
Зураг 23. Галын сарааны үзлэгийн тайлан 26
Зураг 24. Галын сарааны 2 цэгт байршуулсан 27
Зураг 25. Ангилан ялгалтын хогийн савыг байршуулсан 28
Зураг 26. ERP системийн хог хаягдлын бүртгэл 28
Зураг 27. Хог хаягдлын сэдвээр анхан шат болон наряд зааварчилгааны сургалт 29
Зураг 28. ERP системийн сургалтын бүртгэл 29
Зураг 29. Сургалтын бүртгэл 29
Зураг 30. Хуванцар хаягдлыг цуглуулалт 30
Зураг 31. Хуванцар хаягдал нийлүүлсэн баримт 30
Зураг 32. Цэвэрлэгээний үеийн зураг 30
Зураг 33. Их цэвэрлэгээний тайлан 31
Зураг 34. Хаягдал поошик болон хаягдал тосны цэг 31
Зураг 35. Шинэ хогийн цэгийн байгууламж /бүтээн байгуулалтын ажил 80 хувьтай/ 32
Зураг 36. Хог хаягдлын нийлүүлэлтийн баримт 32
Зураг 37. Дотооддоо хийсэн тоосны хэмжилтийн тайлан 36
Зураг 38. Ургамлын бичиглэлийн 1 цэг 36
Зураг 39. Ургамлын бичиглэлийн 2-р цэг 37
Зураг 40. Ургамлын бичиглэлийн тайлан 37
Зураг 41. Ургамлын төрөл зүйлийн бүртгэл 37
Зураг 42. ERP системийн ан амьтны бүртгэл 38
Зураг 43. Дуу чимээний хэмжилт 38
Зураг 44. Дуу чимээний хэмжилтийн тайлан 39
Зураг 45. Байгаль орчны сарын постер мэдээ 40
Зураг 46. Наряд зааварчилгааны үеийн сургалтын видео 41
Зураг 47. Газар эзэмших гэрээ 41

Зураг 48. Газар ашигласны төлбөр төлсөн баримт 42
Зураг 49. Ус ашиглах дүгнэлт болон ус ашиглах гэрээ 42
Зураг 50. Усны төлбөр төлсөн баримт 43
Зураг 51. “Даланжаргалан сум” болон” Төвшин сайхан” ХХК-тай байгуулсан гэрээ 43
Зураг 52. Аюултай хог хаягдлын “Түмэн эгшиг” ХХК-тай байгуулсан гэрээ 44
Зураг 53. “Монпити Ойл” болон “Эмнэлгийн хог” хаягдлын гэрээ 44
Зураг 54. Хог хаягдлын төлбөр төлсөн баримт 45
Зураг 55. Өвс хүлээлгэн өгсөн акт 45
Зураг 56. Өвс хүлээлгэн өгсөн үе 46
Зураг 57. Малчдын даралт, пүүлс үзсэн 46
Зураг 58. Малчдын худгийн ундаргын хэмжилт 46
Зураг 59. Малчдын санал хүсэлт болон худгийн хэмжилтийн тэмдэглэл 47
Зураг 60. Малчдад өвс хүлээлгэн өгч буй үе 47

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Төслийн байршлын солбицол 6
Хүснэгт 2. Уулын ажлын горим 7
Хүснэгт 3. CAT-374FL Экскваторын техникийн үзүүлэлт 8
Хүснэгт 4. CAT-374E экскаваторын бүтээлийн тооцоо 8
Хүснэгт 5. CAT-D9GC Бульдозерын техникийн үзүүлэлт 9
Хүснэгт 6. Уурхайд ажиллах техникүүд 9
Хүснэгт 7. БОМТ-нд тусгагдсан ажлын биелэлт 12
Хүснэгт 8. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт 13
Хүснэгт 9. Тоолуурын заалтын мэдээлэл 18
Хүснэгт 10. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлт 22
Хүснэгт 11. Хогийн цэгийн байршил, зардлын тооцоо 22
Хүснэгт 12. Нөхөн сэргээлт, орчны тохижуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт 24
Хүснэгт 13. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт 27
Хүснэгт 14. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт 32
Хүснэгт 15. Усны шинжилгээний хариуны үзүүлэлт 33
Хүснэгт 16. Хөрсний шинжилгээний агрохимийн үзүүлэлт 34
Хүснэгт 17. Хөрсний хүнд металлын үзүүлэлт 35
Хүснэгт 18. Агаарын чанарын хэмжилтийн үзүүлэлт 35
Хүснэгт 19. Дуу шуугианы хэмжилт 38
Хүснэгт 20. БОМТ, түүний хэрэгжилтийн биелэлт 39
Хүснэгт 21. Нөлөөллийн бүсийн малчдын өвс өгсөн мэдээлэл 47
Хүснэгт 22. БОМТ-ний хэрэгжилт тайлагнах 48
Хүснэгт 23. БОМТ хэрэгжүүлэх зардлын биелэлт 49

Графикийн жагсаалт

График 1. Ус ашиглалтын харьцуулалт 15
График 2. Ус зарцуулалтын харьцуулалт 18
График 3. Хог хаягдлын схем 27

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Компанийн танилцуулга: “Монголын Алт” (МАК) ХХК нь 1993 онд үүсгэн байгуулагдсан, үндэсний хөрөнгө оруулалттай, Монгол улсын тэргүүлэх компаниудын нэг юм. Манай компани уул уурхай, барилгын материалын үйлдвэр, хөдөө аж ахуй, агаарын тээвэр, үл хөдлөх хөрөнгө, хэвлэл мэдээлэл зэрэг чиглэлээр үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Үйл ажиллагааныхаа туршид улс, орон нутгийн төсөвт татвар төлөлтөөрөө тогтмол тэргүүлж ирсэн бөгөөд байгаль орчинд сөрөг нөлөө багатай, дэлхийд тэргүүлэх сүүлийн үеийн дэвшилтэт техник технологийг үйл ажиллагаа, үйлдвэрлэлдээ нэвтрүүлж, улс эх орныхоо хөгжил, эдийн засагт даацтай хувь нэмэр оруулах томоохон төсөл хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлж эхлээд байна.
“Монголын Алт” (МАК) ХХК-ийн Хөх цавын цемент шохойн үйлдвэрийн төсөл болон дагалдах уурхайнуудын үйл ажиллагааг хариуцан хэрэгжүүлэхээр 2014 оны 04-р сарын 16-нд “МАК Цемент” ХХК байгуулагдсан.

Компанийн байгаль орчны бодлого:

Бидний эрхэм зорилго: Компанийн үйл ажиллагаа, үйлдвэрлэлийн бүхий л үе шатанд байгаль орчинд үүсч болох аливаа сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага байлгах талаар анхааран ажиллах нь компанийн нийт ажиллагсадын нэн тэргүүний зорилт болно.
Бидний дээдлэх үнэт зүйлс: Компани ба түүний салбар нэгжүүд нь үйлдвэр, уурхайн төслийг боловсруулах шатнаас үйл ажиллагааныхаа бүх хүрээнд байгаль орчны асуудлыг байнга анхаарч Монгол улс болон олон улсын хэмжээнд мөрдөж буй уур амьсгалын өөрчлөлт, байгаль орчны холбогдолтой хууль, дүрэм, журам, гэрээ хэлэлцээрийг дагаж мөрдөнө. Эх орон, төрсөн нутаг, усаа хайрлан хамгаалах нь компанийн бүх ажилчид албан хаагчдын үнэт зүйл болох учиртай.
Баримтлах бодлого: Манай компани нь дараах зорилтуудыг дэвшүүлж ажилладаг. Үүнд:

- Байгалийн нөөц баялгийг урт удаан хугацаанд тогтвортой, үр ашигтай зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх талаар баримталж ирсэн төрийн бодлогыг хэрэгжүүлж, эрх бүхий байгууллагаас баталсан байгаль орчны стандарт, хэм хэмжээ, дүрэм журмыг чанд сахин биелүүлж, дотоодын болон хөндлөнгийн байгаль орчны хяналтыг тогтмол гүйцэтгэх;
- Улсын болон орон нутгийн хэмжээнд тогтвортой үйл ажиллагаа явуулдаг байгаль орчныг хамгаалах чиглэлийн төрийн болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран ажиллах;
- Олон улсын байгаль орчны байгууллагууд болон байгаль орчинд ээлтэй дэвшилтэт технологи бүхий туршлагатай компаниудтай хамтран ажиллаж, улмаар олон улсын байгаль орчны стандартуудыг өөрийн үйлдвэрлэл, үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэх;
- Нөхөн сэргээгдэхгүй байгалийн нөөц баялгийг ариг гамтай, хаягдалгүй технологи болон дахин боловсруулах аргаар ашиглах;
- Байгалийн нөөцийн ашиглалтын үр ашгийг өндөр түвшинд байлгах зорилгоор тогтмол судалгаа шинжилгээг явуулж орчин үеийн үр ашигтай техник, технологийг үйлдвэрлэлдээ тууштай нэвтрүүлэх;
- Үйлдвэрлэл, уул уурхайн үйл ажиллагаа явуулж байгаа орон нутгийн иргэдийн соёл, өв уламжлалыг хүндэтгэн хамгаалах, тэдний биет өв, ёс заншлын талаархи мэдээлэл, тэдгээрийн ач холбогдлыг компанийн ажилчдад тогтмол таниулах;

- Өөрийн компанийн байгаль орчны талаар баримтлах бодлого зарчмыг хамтран ажиллаж буй түнш, гэрээт гүйцэтгэгч нарт зааж таниулах,тавих шаардлагыг өндөржүүлэх замаар байгаль орчны чиглэлээр тэдний хүлээх хариуцлагыг нэмэгдүүлэх;

2. ХӨХ ЦАВЫН ШОХОЙН ЧУЛУУНЫ УУРХАЙН ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ

“МАК Цемент” ХХК нь Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын Билүүт багийн нутагт байрлах 9427А тусгай зөвшөөрөлтэй 273 га талбайтай Хөх цавын шохойн чулууны уурхайн үйл ажиллагааг явуулж байгаа бөгөөд Цемент шохойн үйлдвэрийг түүхий эдээр хангах зорилготой.

Хөх цавын шохойн чулууны уурхай нь баттай (А) нөөцийг 28.24 сая.тн-оор, боломжтой (С) нөөцийг 76.294 сая.тн. ТЭЗҮ болон зураг төслийг “Грийт Вишн” ХХК, БОННҮ-г “Грийн Ассесмент” ХХК хийж гүйцэтгэсэн.

Хөх цавын шохойн чулууны орд нь Улаанбаатар хотоос 330 км, Чойроос 40 км, УБТЗ-ын 25 дугаар зөрлөгөөс баруун урагш 14 км зайд, Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын Билүүт нэртэй газар оршино.

Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн газарзүйн солбицол

Хүснэгт 1. Төслийн байршлын солбицол

1	108°48'00"	45°56'05"	**4**	108°49'40"	45°55'55"
2	108°49'40"	45°56'40"	**5**	108°48'40"	45°55'55"
3	108°49'40"	45°56'40"	**6**	108°48'40"	45°56'05"

Зураг 1. Уурхайн байршлын зураг

Физик газарзүй: Газарзүйн хувьд Төв Азийн Талын их мужийн Дорнод талын мужийн Халхын дундад өндөрлөгийн дүүргийн Умард говийн тэгш өндөрлөгийн тойрогт багтана. Толгодорхог нам уулсын хэсэг нь баруунаас зүүн тийш намсаж 1100-1140 м түвшинд хүрнэ. Ордын талбайд өвс ургамлаар бүрхэгдээгүй нүцгэн хадан илэрцүүд бүхий толгод, уулс

элбэгтэй, хэсгийн өндөр 1190-1220м-т өргөгдсөн байна. Нүцгэн хадан хясаа 2-6 мөндөртэй 10-15км-ийн холоос тод харагдана.

Талбай нь ерөнхийдөө тэгшивтэр, эргэн тойрондоо томоохон хөндийнүүдтэй бөгөөд эдгээр хөндийнүүдэд улирлын хур тундасны нөлөөгөөр нуур, цөөрөм тогтоно. Эдгээр жижиг нуурууднь 0.4-2.0 км^2 талбайтай 1.3-2.5м гүнтэй байдаг. Энэ талбайд гадаргын усан сүлжээ хөгжөөгүй, харин 3500л/сек-ийн ундаргатай олон тооны худгуудтай.

Ордын зам харилцаа, дэд бүтэц: Хөх цавын ордоос 50 км-ын радиус дотор Элдэвийн чулуун нүүрсний уурхай, Олон-Овоотын хайрганы үйлдвэр, УБТЗ-ын 25-р зөрлөг, Шивээ-Овоогийн хүрэн нүүрсний уурхай тус тус оршино. Тус район нь автозам, төмөрзам, өндөр хүчдэлийн шугамын сүлжээтэй. Уул, уурхайн салбар хөгжих ирээдүйтэй. Районд оршин суугчид нь мал аж ахуй эрхэлдэг.

Ордын байгаль цаг уур: Жилийн болон хоногийн температурын хэлбэлзэл ихтэй, хур тунадас бага, хуурай уур амьсгалтай болно. Хур тунадасны ихэнх нь 7-9 сард унадаг. Жилийн дундаж температур тооцоогоор 0-5°. Агаарын температур хамгийн ихдээ -35 хүрч буурах ба 1, 2-р саруудад-17-21.7°C (заримдаа-35°C) хүрдэг. Хамгийн их халуун болдог саруудь7, 8-рсарууд бөгөөд +25+35°C, заримдаа +40°C хүрч халдаг. Жилд дунджаар 150-343 мм тунадас унадаг. Агаарын харьцангуй чийгшил өвөл 85%, зун 60-90%. Жилийн анхны хүйтрэл 9-р сарын сүүлчээр болдог. Салхины чиглэл голдуу баруун хойноос дунджаар 3-5м/сек, хавар 12-18м/сек хүрдэг. Хаврын 3,4,5-р саруудад өдрийн ихэнх цагт шороон шуургатай.

Уурхайн ажлын горим, ажиллах хүч:

Боловсруулах үйлдвэрүүдийн хүчин чадлаас хамааран уурхайн олборлолтын ажлыг жилийн 4 улирал явуулна. Ил уурхай нь хоногт хоёр ээлжээр ажиллах бөгөөд нэг ээлжийн үргэлжлэх хугацаа нь 12 цаг байх ба хоолны болон ээлж солилцох хугацаа ээлж тус бүрт 1 цагаар тооцов. Хөдөлмөрийн хуулийн дагуу жилд амрах баяр, ёслолыг 9 хоногоор, цаг агаарын хүндрэл 34 хоног, засвар үйлчилгээ 63 хоног байхаар тооцоход жилд ажиллах хоногийн тоо 260 байна. Уулын ажлын горимыг хүснэгт 5-д үзүүлэв.

Уулын ажлын горим

Хүснэгт 2. Уулын ажлын горим

Д.д	Үзүүлэлт	Хугацаа
1	Ээлжийн тоо	2
2	Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа, цаг	12
3	Ээлжин дэх амралт	1
4	Ээлжийн бэлтгэл, төгсгөл	1
5	Бүтээлтэй ажиллах цаг	10
6	Ээлжийн цаг ашиглалт	0.71
7	Календарийн хоног	365
8	Жилд сул зогсох өдөр	106
9	Үндэсний баяр, ёслол	9
10	Цаг агаарын хүндрэл	34
11	Засвар үйлчилгээ	63
12	Нийт сул зогсолт	106
13	Жилд ажиллах хоног	259

Хөрс хуулалтын ажил

Хөх цавын шохойн чулууны уурхай нь 2025 онд 753.5 мян.м^3 хөрс хуулах бөгөөд хөрс хуулалтын ажилд CAT-374FL экскватор ажиллана.

Хүснэгт 3. CAT-374FL Экскваторын техникийн үзүүлэлт

№	Үзүүлэлт	Нэгж	Тоон утга
	Экскаватор		CAT-374FL
1	Шанаганы багтаамж	м^3	4.6
2	Утгуур дүүргэлтийн коэффициент	-	0.8
3	Ухах чулуулгийн хаягдал тооцох коэффициент	-	0.9
4	Операторын ур чадвар тооцох коэффициент	-	0.8
5	Мөчлөгийн хугацаа	сек	35
6	Утгуур дахь чулуулгийн сийрэгжилтийн коэффициент	-	1.25
7	Цагийн бүтээл	м^3	218.0
8	Цаг ашиглалтын коэффициент	-	0.73
9	Мөргөцөг дахь ахилт шилжилтийг тооцох коэффициент	-	0.9
10	Тээврээр хангах нөхцөлийг тооцох коэффициент	-	0.8
11	Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	12
12	Ээлжийн бүтээл	м^3	1375.1
13	Ээлжийн тоо	ээлж	2
14	Хоногийн бүтээл	м^3	2750.2
15	Техникийн бэлэн байдал тооцох коэффициент	-	0.85
16	Тооцоолоогүй саатлын коэффициент		0.95
17	Сард ажиллах хоногийн тоо		25
18	Сарын бүтээл	м^3	55,521
19	Жилийн бүтээл	м^3	**728,815**

Тайлбар: *2025 онд 753.5 мян.м^3 хөрс хуулах бөгөөд* ***CAT-374FL*** *1 ширхэг экскаваторын бүтээл хөрс хуулалтын ажлыг бүрэн хангана.*

Шохойн чулуу олборлолтын ажил

Хүснэгт 4. CAT-374E экскаваторын бүтээлийн тооцоо

№	Үзүүлэлт	Нэгж	Тоон утга
	Экскаватор		CAT-374E
1	Шанаганы багтаамж	м^3	4.6
2	Утгуур дүүргэлтийн коэффициент	-	0.8
3	Ухах чулуулгийн хаягдал тооцох коэффициент	-	0.9
4	Операторын ур чадвар тооцох коэффициент	-	0.8
5	Мөчлөгийн хугацаа	сек	35
6	Утгуур дахь чулуулгийн сийрэгжилтийн коэффициент	-	1.2
7	Цагийн бүтээл	м^3	218.0
8	Цаг ашиглалтын коэффициент	-	0.73
9	Мөргөцөг дахь ахилт шилжилтийг тооцох коэффициент	-	0.9
10	Тээврээр хангах нөхцөлийг тооцох коэффициент	-	0.8
11	Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	12
12	Ээлжийн бүтээл	м^3	1375.1
13	Ээлжийн тоо	ээлж	2
14	Хоногийн бүтээл	м^3	2750.2
15	Техникийн бэлэн байдал тооцох коэффициент	-	0.85
16	Тооцоолоогүй саатлын коэффициент		0.95
17	Сард ажиллах хоногийн тоо		25
18	Сарын бүтээл	м3	55,521
19	Жилийн бүтээл	м3	**728,815**

Тайлбар: 2025 онд 1.338.755,6 сая.тн шохойн чулуу олборлох бөгөөд CAT-374E экскаваторын бүтээл бүрэн хангаж ажиллана.

Дээрх тооцооноос харахад хөрс хуулалт болон шохойн чулуу олборлолтонд тус бүр 1 экскаватор ажиллах бөгөөд уурхайд нийт 1-3 ш экскаватор ажиллана.

Овоолгын ажил

Уурхайн нийт хуулах хөрсний хэмжээ 753.521 м^3 бөгөөд хөрсний сийрэгжилтийг 1.25 гэж үзвэл овоолгод нийт 941,901 м^3 хөрсийг хөрсний 2-р овоолгод байршуулна.

Овоолго дээр ажиллах бульдозерын тооцоо

Уурхайн хүчин чадал, техникийн бүтээл, бэлэн байдлын коэффициент зэргийг тооцож үзэхэд хөрс хуулалтын ажилд бульдозер 1 ширхэгийг ажиллуулна. Бульдозерийн техникийн үзүүлэлт болон бүтээлийн тооцоог доор тусгав.

Хүснэгт 5. CAT-D9GC Бульдозерын техникийн үзүүлэлт

Д/д	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Тоон утга
1	Хөдөлгөөний хамгийн их хурд	км/цаг	6.1
2	Овор хэмжээ	м*м	6.84*4.31
3	Хөдөлгүүрийн чадал	кВт	302
4	Хусуурын урт	мм	1934
5	Өргөлт, буулгалт	мм	606
6	Жин	тн	18
7	Хусуурын хамах чадвар	м^3	13.6

Хүснэгт 6. Уурхайд ажиллах техникүүд

Төрөл	Марк	Хүчин чадал	Тоо/ ш	Зорилго
Экскаватор	CAT-374FL	4.6 м^3	1	Хөрс хуулалат болон шохойн чулуу олборлолтонд тус бүр 1 экскаватор ажиллах бөгөөд уурхайд нийт 2 ш экскаватор ажиллана.
	CAT-374E		1	
Автосамосвал	Howo 371	52 тн	3	Хөрс, шохойн чулууг овоолгод тээвэрлэх
Бульдозер	CAT D9gc	13.5м^3	1	Шимт хөрс хуулалт, ул тэгшилгээ болон овоолгын ажилд
Автогрейдер	CAT 16M	-	1	Овоолго, зам болон мөргөцгийг тэгшлэх
Автосамосвал	Howo 371	52 тн	6	Шохойн чулуу тээвэрлэлт
Өрмийн машин	Sandvik DI650i	-	1	2025 онд 1,266,208 м^3 уулын цулд тэсэлгээ хийх бөгөөд Sandvik DI650i өрмийн машин 1ширхэг ажиллахад өрөмдлөгийн ажлыг бүрэн хангана.

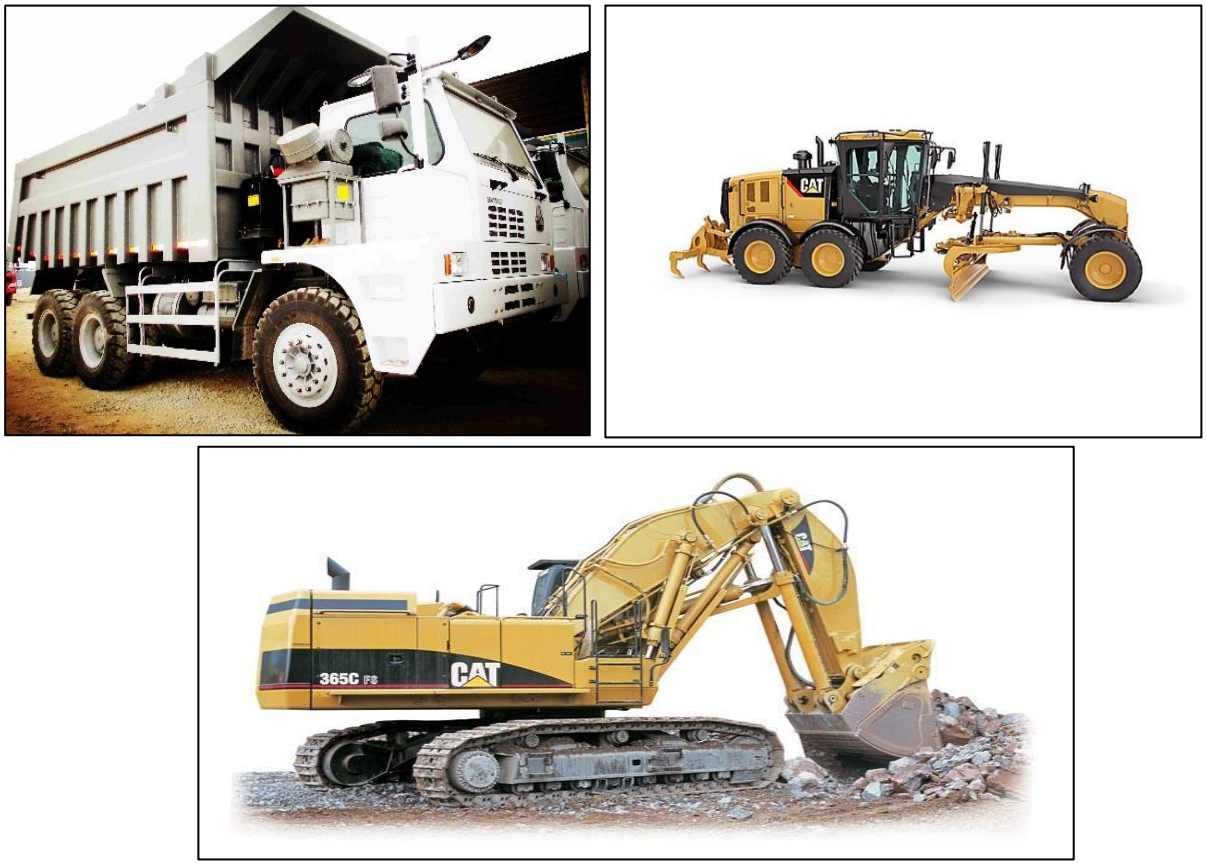

Зураг 2. Уурхайд ажиллах техникүүд

3. УУРХАЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ

Хөх цавын уурхайн ордоос шохойн чулуу олборлох, тээвэрлэх төслийн үйл ажиллагаанаас тухайн нутаг дэвсгэр, бүс нутгийн байгаль орчинд үзүүлэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг 2020 онд шинэчлэн боловсруулсан төслийн байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээнд тодорхойлсон байдаг. Төсөл хэрэгжиж байгаа бүс нутагт "Хөх цавын шохойн чулуу уурхайгаас гадна Олон ихт баянт ХХК, Эко Хэлхээ ХХК-ны жонш баяжуулах үйлдвэр, нүүрс олборлож буй Чингэсийн хар алт, Штайнколе, Пауэрленд ХХК-ууд зэрэг аж ахуйн нэгжүүд төсөл хэрэгжүүлдэг учраас тухайн газрын хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх нөлөөлөл нь хам шинж чанартай юм.

Агаарын чанарт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

Гол сөрөг нөлөөллүүд:

- Хөрсний догол, мөргөцөг гаргах, тэсэлгээ, олборлолт, ачиж буулгах үйл ажиллагаа болон хөдөлгөөнт эх үүсвэрээс агаарт PM10-аас жижиг хэмжээтэй нарийн ширхэглэгт тоосонцорын хэмжээ ихсэх.
- Элэгдэл эвдрэлд өртсөн газраас салхины болон хөдөлгөөнт техникийн нөлөөгөөр тоосжилт үүсэх.
- Хүнд даацын машин механизм болон бусад машин техникийн дотоод түлшний шаталтаас бохирдуулагч хий агаарт ялгарах

Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

- Ил уурхайн гадарга, овоолгууд нь хүчтэй салхи шуурга, аадар борооны улмаас хөрсний сулрал үүсэх, их, бага хэмжээний тоосжилт үүсэх

- Төслийн хэмжээнд ашиглаж байгаа зам эвдрэх, зам засах зэргээс шалтгаалан шороон зам гарган ашигласнаас эрүүл газар машин техникийн дугуйн эргэлтээр эвдэрч, сул шороо хэмхэрж, нунтагран агаарт тоосжилт үүсэх.

Усны чанарт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

- Усны зохисгүй хэрэглээнээс үүдэлтэй газар доорх усны нөөц хомсдох
- Унд-ахуйн усны эх үүсвэр болох гүний худагт ариун цэврийн болон хамгаалалтын бүс тогтоогоогүйгээс бохирдох
- Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад усан хангамжийн шугам, хоолой цоорол, зэврэлт үүсэх, усны нөөцөд нөлөөлөх
- Ахуйн бохир усны цооног зэврэх, цоорол үүсэх улмаар газрын доорх усанд нөлөөлөх

Хөрсний чанарт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

Гол сөрөг нөлөөллүүд:

- Шинээр барилга байгууламж барих, зам гаргах зэргээс хөрсөн бүрхэвч эвдрэл элэгдэлд орох.
- Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:
- Уурхайд ашиглагдаж байгаа хүнд машин механизмын хөдөлгөөн, түрэлтээр орчны хөрсний үе давхаргууд гэмтэж сийргэжих, бороо хур ихтэй үед сийрэг хөрс даралдтын нөлөөнд орж хонхор үүсэх
- Тос, тосолгооны материал, бохир ус асгарсанаас шалтгаалан хөрс бохирдох
- Хуурай хог хаягдлыг ил задгай, зориулалтын бус газар хаяснаар хөрс бохирдох

Ургамлан нөмрөг ба амьтны аймагт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

Гол сөрөг нөлөөллүүд:

- Шинээр барилга байгууламж барих, зам гаргах зэргээс хөрсөн бүрхэвч эвдрэл элэгдэлд орж тухайн хэсгийн ургамлан бүрхэвч доройтох
- Уул уурхай түүнийг дагасан үйлдвэр, суурьшлаас тухайн бүс нутгийн зэрлэг амьтан дайжих, дүрвэх
- Уурхайн үйл ажиллагаа, технологийн зам талбай зэргээс амьтны бэлчээр, амьдрах орчин хумигдах улмаар идэш тэжээл хязгаарлагдах.

Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

- Салаа зам үүсгэснээс шалгаалан хөрс элэгдэл эвдрэлд орж ургамлан бүрхэвчид нөлөөлөх.
- Уурхайн тээвэрлэлтийн улмаас үүсэх тоосжилт ургамлын гадаргууд бууснаар фотосинтезжилтийг багасгаж ургамлын ургалтанд нөлөөлөх
- Уурхайн тээврийн замаар хөндлөн гарах амьтад машинд дайруулах

4. ХӨХ ЦАВЫН ШОХОЙН ЧУЛУУНЫ УУРХАЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ, ҮНДСЭН ҮР ДҮН

Дорноговь аймгийн Даланжаргалан суманд орших нарны цахилгаан станцын Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг боловсруулахдаа БОАЖЯ-ны сайдын 2019 оны 10 сарын 29-ны өдрийн А-618 тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ыг баримталсан бөгөөд тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудын биелэлтийн байдлыг нэг бүрчлэн тодорхойлж, шаардагдсан хөрөнгө зардлыг тооцсон бөгөөд орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлтийн хэсэгт хяналт шинжилгээний ажлын үр дүнг дэлгэрэнгүй хэлбэрээр оруулсан.

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлууд түүний биелэлтийн тоон үзүүлэлтийг дараах хүснэгтэнд нэгтгэн илэрхийлэв.

Хүснэгт 7. БОМТ-нд тусгагдсан ажлын биелэлт

д\д	Байгаль орчны хамгаалах арга хэмжээний төрөл	Төлөвлөсөн ажлын тоо	Гүйцэтгэсэн ажлын тоо	Хийгдэж буй болон хойшлогдсон ажлын тоо
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	13	13	-
2	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	1	1	-
3	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	3	3	-
4	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	5	5	-
5	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	6	6	-
6	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	7	7	-
7	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь	3	3	-
Нийт		**38**	**38**	-

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 8. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
Агаарын чанар					
1	Замын тоосжилтыг бууруулах зорилгоор усалгааг тогтмол хийх, бүртгэл хөтлөх	Уурхайн дотоод тээврийн зам талбай	Тоосжилт бууруулахаар 14399м3 усыг зам усалгаанд ашигласан	Үйл ажилагааны зардал	Тухай бүрт
2	Тээврийн замаас үүсэх тоосжилтыг бууруулах зорилгоор хурдны хязгаарт хяналт тавих	Тээврийн зам	Тээврийн техникүүдэд GPS суурилуулж хяналт тавьсан	Үйл ажилагааны зардал	Тухай бүрт
3	Тогтсон замын маршрутаар явж, зам талбайн тэмдэг тэмдэглэлээг нэмэгдүүлэх, засаж сайжруулах	Уурхайн дотоод тээврийн зам талбай	Хурдны хязгаар, өгсүүр, эргэлт, анхааруулах, туслах зам, тойргийн чиглэл заасан, 37 ширхэг тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулсан.	3,145,000.0	Тухай бүрт
4	Замын тоосжилтийг бууруулах боломжит аргуудыг ашиглах, үр дүнг гаргах, тайлагнах	Уурхайн карьер, технологийн зам	Намираа усалгааны системийг байршуулж зам усалгааг хийсэн	Үйл ажилагааны зардал	Жилдээ
Усан орчны чанар					
5	Гүний худгийн усыг ус ашиглах дүгнэлтэнд заасан хэмжээнд ашиглах	Зам усалгааны худаг	Ус ашиглах дүгнэлтийг үндэслэн тайлант онд 269828м3 ус ашиглах зөвшөөрөл авсан. Зам усалгаанд 14399м3 ус ашигласан.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
6	Худгийн тоолуурын салгах, суурилуулах, бичилт хийх үйл явцад хяналт тавьж ажиллах	Зам усалгааны худаг	"МАК Цемент" ХХК-н Байгаль орчны хэсгийн мэргэжилтэн, ус дулааны инженер, Чандмань-Илч ХХК болон сумын байгаль орчны мэргэжилтэнний бүрэлдэхүүнтэй ажлыг гүйцэтгэж акт үйлдсэн.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
7	Хөх цавын худгийн тоолуурын сар бүрийн заалтыг усны инженер, сумын байгаль орчны мэргэжилтэн нартай хамтран хянан бүртгэл хөтлөх ажлыг зохион байгуулах	Зам усалгааны худаг	Зам усалгаанд ашигладаг худгийг тоолууржуулж сар бүр тоолуурын заалтыг сумын байгаль орчны мэргэжилтнээр баталгаажуулалт хийлгүүлж төлбөр тооцоог тогтмол төлсөн	Үйл ажиллагааны зардал	1-12 сар
Хөрсөн бүрхэвч					
8	Уурхайн үйл ажиллагааны явцад шимт хөрсний овоолгыг стандартын дагуу хадгалах, түүнд тогтмол хяналт тавьж ажиллах	Уурхайн ахилтын талбай	Тайлант онд уулын ажлын төлөвлөгөөнд газар хөндөх ажил тусгагдаагүй. 2024 оны хуулсан 5294.95м3 шимт хөрсийг стандартын дагуу овоолго үүсгэсэн.	Үйл ажиллагааны зардал	Тухай бүрт

9	Техникийн тосолгоо, угаалга зэрэг засвар үйлчилгээг зориулалтын талбайд хийх	Үйлдвэрийн талбайд	Бетонон хучилттай засвар үйлчилгээний төв болон угаалгын талбайг байгуулж ажилласан.	Үйл ажиллагааны зардал	Тухай бүрд
10	Уурхайн гадаад, дотоод замын хөрс эвдэрч суларсан тохиолдолд хусаж засварлах	Уурхайн хэмжээнд	CAT16M автогрейдер техникээр хусаж, түрч зам арчилгааг тогтмол хийж ажилласан.	Үйл ажиллагааны зардал	Тухай бүрд
11	Уулын ажлын төлөвлөгөөний дагуу газар хөндөх үед зөвшөөрөл, бүртгэл мэдээллийг хөтлөх, хяналт тавин ажиллах	Уурхайн хэмжээнд	Уулын ажлын төлөвлөгөөнд газар хөндөх ажил тусгагдаагүй.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
Ургамал, амьтан аймаг					
12	Хөндөгдөж буй талбайн ургамлын зүйлийн бүртгэл хөтлөх	Төслийн талбайн хэмжээнд	Уулын ажлын төлөвлөгөөнд газар хөндөх ажил тусгагдаагүй	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
13	Биотехникийн арга хэмжээ авах	Их нарт ТХГ	Цахилгаан утаснуудад шувуу нэрвэгдэж устаж байгаа тул шувуу хамгаалах зорилгоор шувуу суух үүрийг хаягдал төмөр ашиглан хийж 2 цэгт байршуулсан.	Үйл ажиллагааны зардал	12-р сард
Нийт зардал мян.төг				**3,145,000.0**	

5.1 Замын тоосжилтыг бууруулах зорилгоор усалгааг тогтмол хийх, бүртгэл хөтлөх

Үйлдвэр, уурхайн тээврийн маршрут болон үйл ажиллагаанаас үүсэх тоосжилтыг бууруулахаар 32 тонн усны белаз 76473 маркийн машинаар зам усалгааг тогтмол хийж гүйцэтгэсэн. Дулааны улиралд тогтмол зам усалгааг хийж нийт 14399 м3 ус ашигласан.

Зураг 3. Зам усалгааны явц

График 1. Ус ашиглалтын харьцуулалт

5.2 Тээврийн замаас үүсэх тоосжилтыг бууруулах зорилгоор хурдны хязгаарт хяналт тавих

Уурхайн тээврийн маршрутаас олон салаа зам гаргахгүй сумын ЗДТГ-тай зам ашиглах гэрээ хийж, техникүүдийн хурдны хязгаарыг хянах зорилгоор бүх техникүүдэд GPS суурилуулж тогтмол хяналт тавьж ажилласан. Хурдны хязгаар хэтрүүлсэн ажилчдад давтан зааварчилгааны сургалтыг тухай бүрт орсон.

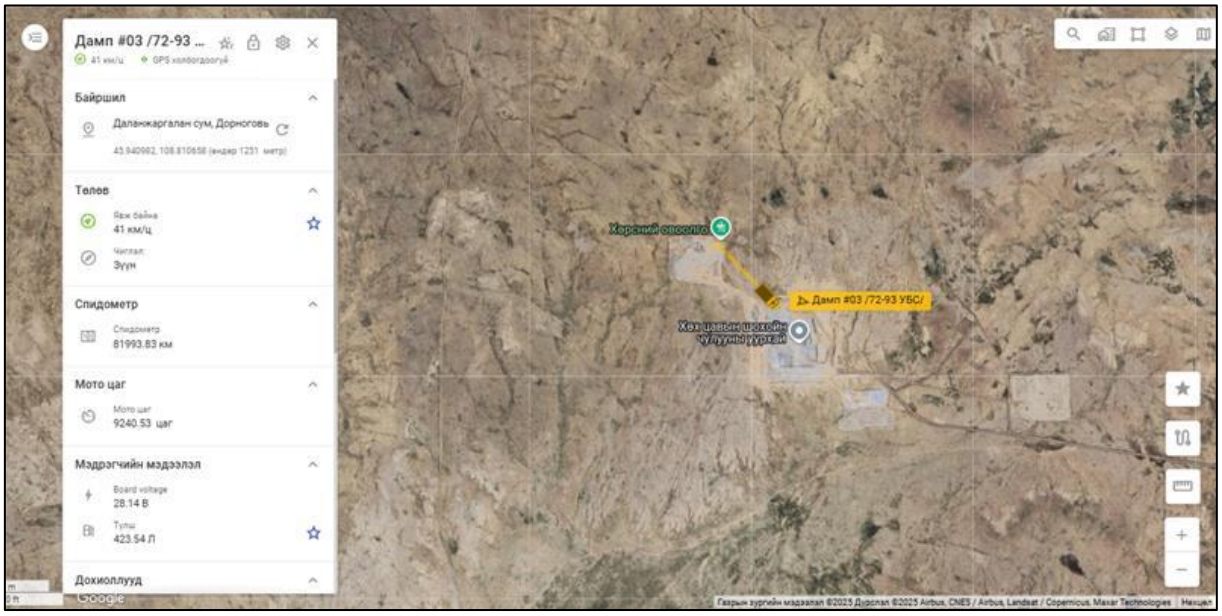

Зураг 4. GPS суурьлуулсан техникийн мэдээлэл

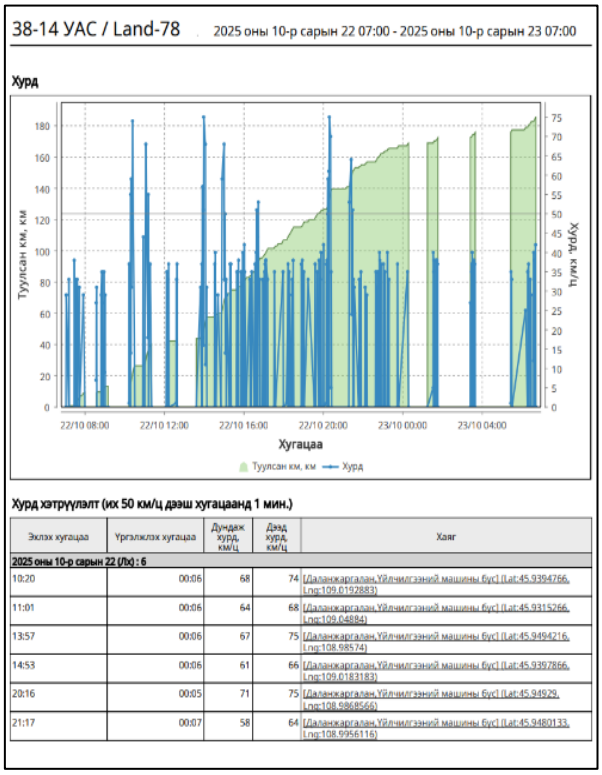

Хурд хэтрүүлэлт (их 50 км/ц дээш хугацаанд 1 мин.)

Эхлэх хугацаа	Үргэлжлэх хугацаа	Дундаж хурд, км/ц	Дээд хурд, км/ц	Хаяг
2025 оны 10-р сарын 22 (Лх) : 6				
10:20	00:06	68	74	(Даланжаргалан,Үйлчилгээний машины бус) [Lat:45.9394766, Lng:109.0192883]
11:01	00:06	64	68	(Даланжаргалан,Үйлчилгээний машины бус) [Lat:45.9315266, Lng:109.04884]
13:57	00:06	67	75	(Даланжаргалан,Үйлчилгээний машины бус) [Lat:45.9494216, Lng:108.98574]
14:53	00:06	61	66	(Даланжаргалан,Үйлчилгээний машины бус) [Lat:45.9397866, Lng:109.0183183]
20:16	00:05	71	75	(Даланжаргалан,Үйлчилгээний машины бус) [Lat:45.94929, Lng:108.9868566]
21:17	00:07	58	64	(Даланжаргалан,Үйлчилгээний машины бус) [Lat:45.9480133, Lng:108.9956116]

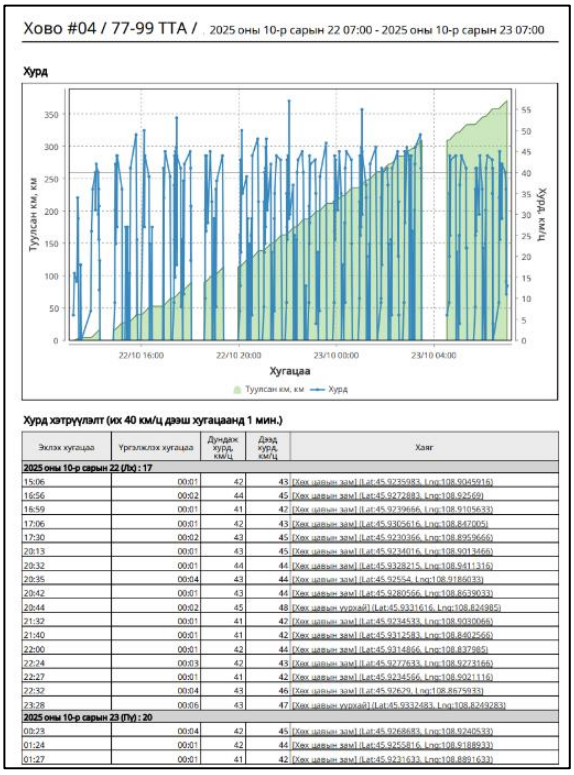

Хурд хэтрүүлэлт (их 40 км/ц дээш хугацаанд 1 мин.)

Эхлэх хугацаа	Үргэлжлэх хугацаа	Дундаж хурд, км/ц	Дээд хурд, км/ц	Хаяг
2025 оны 10-р сарын 22 (Лх) : 17				
15:06	00:01	42	43	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9235983, Lng:108.9045916]
16:56	00:02	44	45	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9272883, Lng:108.92569]
16:59	00:01	41	42	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9239666, Lng:108.9105633]
17:06	00:01	42	43	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9305616, Lng:108.847005]
17:30	00:02	43	45	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9230366, Lng:108.8959666]
20:13	00:01	43	45	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9234016, Lng:108.9013466]
20:32	00:01	44	44	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9328215, Lng:108.9411316]
20:35	00:04	43	44	[Хөх цавын зам] [Lat:45.92554, Lng:108.9186033]
20:42	00:01	43	44	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9280566, Lng:108.8639033]
20:44	00:02	45	48	[Хөх цавын уурхай] [Lat:45.9331616, Lng:108.824985]
21:32	00:01	41	42	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9234533, Lng:108.9030066]
21:40	00:01	41	42	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9312583, Lng:108.8402566]
22:00	00:01	42	44	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9314866, Lng:108.837985]
22:24	00:03	42	43	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9277633, Lng:108.9273166]
22:27	00:01	41	42	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9234566, Lng:108.9021116]
22:32	00:04	43	46	[Хөх цавын зам] [Lat:45.92629, Lng:108.8675933]
23:28	00:06	43	47	[Хөх цавын уурхай] [Lat:45.9332483, Lng:108.8249283]
2025 оны 10-р сарын 23 (Пү) : 20				
00:23	00:04	42	45	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9268683, Lng:108.9240533]
01:24	00:01	42	44	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9255816, Lng:108.9188933]
01:27	00:01	41	42	[Хөх цавын зам] [Lat:45.9231633, Lng:108.8891633]

Зураг 5. Хурдны тайлан

5.3 Тогтсон замын маршрутаар явж, зам талбайн тэмдэг тэмдэглэгээг нэмэгдүүлэх, засаж сайжруулах

“МАК Цемент” ХХК-д суудлын 15, ачааны 62, нийтийн тээврийн 2, нийт 79 хөдөлгөөнт тоног төхөөрөмж бүртгэлтэй байдаг. Уурхайн технологийн зам болон карьерт хурдны хязгаар, өгсүүр, эргэлт, анхааруулах, туслах зам, тойргийн чиглэл заасан нийт 37 ширхэг тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулж ажилласан. Хяналтаар ХАБЭМ хэсэг тэмдэг тэмдэглэгээний үзлэгийг хийж ажилладаг.

Зураг 6. Тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулсан

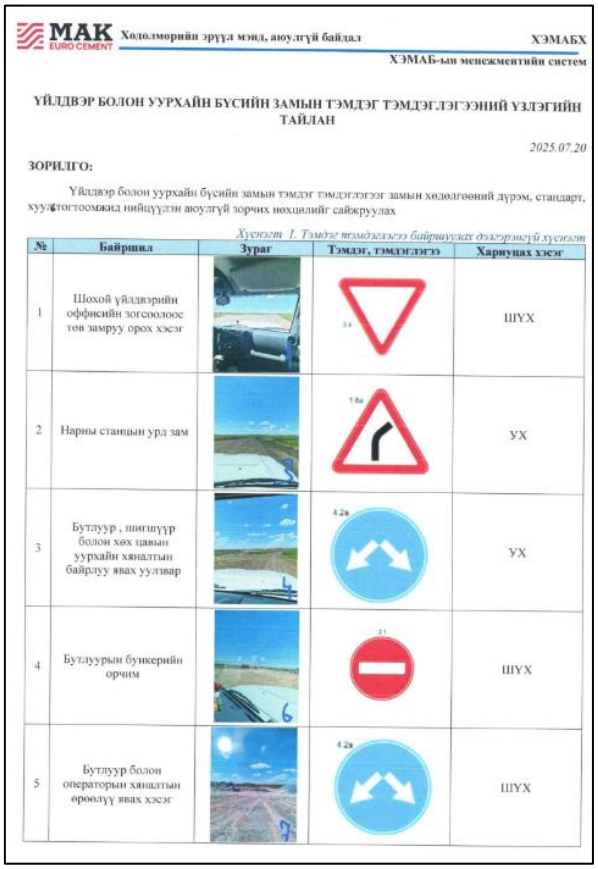

MAK EURO CEMENT Хөдөлмөрийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдал ХЭМАБХ
ХЭМАБ-ын менежментийн систем

ҮЙЛДВЭР БОЛОН УУРХАЙН БҮСИЙН ЗАМЫН ТЭМДЭГ ТЭМДЭГЛЭГЭЭНИЙ ҮЗЛЭГИЙН ТАЙЛАН

2025.07.20

ЗОРИЛГО:

Үйлдвэр болон уурхайн бүсийн замын тэмдэг тэмдэглэгээг замын хөдөлгөөний дүрэм, стандарт, хуулийн шаардлагатай нийцүүлэн аюулгүй зорчих нөхцөлийг сайжруулах

Хүснэгт 1. Тэмдэг тэмдэглэхээ байршуулах дэлгэрэнгүй хүснэгт

№	Байршил	Зураг	Тэмдэг, тэмдэглэгээ	Хариуцах хэсэг
1	Шохой үйлдвэрийн оффисийн зогсоолоос төв замруу орох хэсэг			ШҮХ
2	Нарны станцын урд зам			ҮХ
3	Бутлуур , шигшүүр болон хөх цавын уурхайн хяналтын байрлуу явах уулзвар			ҮХ
4	Бутлуурын бункерийн орчим			ШҮХ
5	Бутлуур болон операторын хяналтын өрөөлүү явах хэсэг			ШҮХ

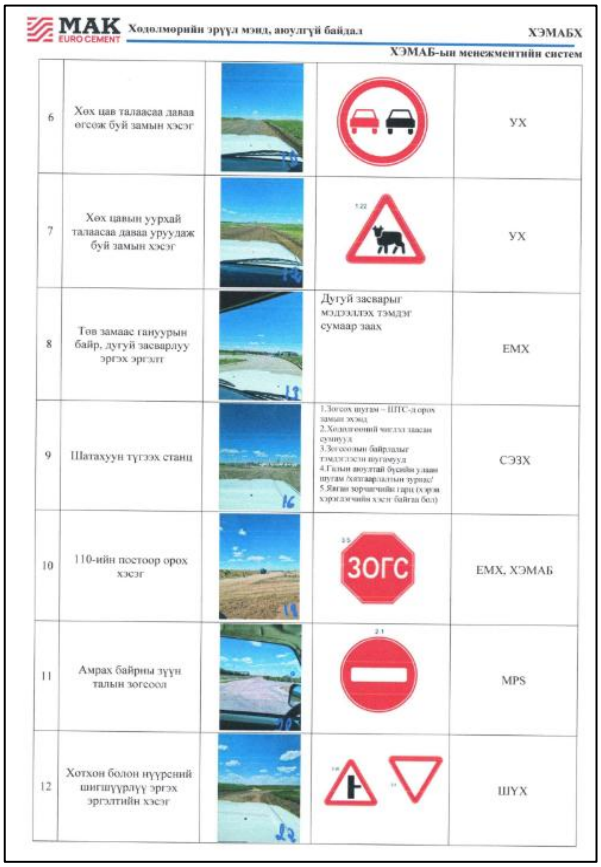

MAK EURO CEMENT Хөдөлмөрийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдал ХЭМАБХ
ХЭМАБ-ын менежментийн систем

6	Хөх цав талаасаа даваа өгсөж буй замын хэсэг			ҮХ
7	Хөх цавын уурхай талаасаа даваа уруудаж буй замын хэсэг			ҮХ
8	Төв замаас гануурын байр, дугуй засварлуу эргэх эргэлт		Дугуй засварыг мэдээллэх тэмдэг сумаар заах	ЕМХ
9	Шатахуун түгээх станц		1.Зогсох шугам – ШПС-д орох замын эхэд 2.Хөдөлгөөний чиглэх заасан сумнууд 3.Зогсоолын байрлалыг тэмдэглэсэн шугамуд 4.Гэнэт аюултай бүсийн улаан шугам /хяналтгүй зурах/ 5.Явган зорчигчийн гарц (хэрэв хэрэглэгчийн хэсэг байгаа бол)	СЭЗХ
10	110-ийн постоор орох хэсэг		ЗОГС	ЕМХ, ХЭМАБ
11	Амрах байрны зүүн талын зогсоол			MPS
12	Хотхон болон нүүрсний шигшүүрлүү эргэх эргэлтийн хэсэг			ШҮХ

Зураг 7. Тэмдэг тэмдэглэгээний үзлэгийн тайлан

5.4 Замын тоосжилтийг бууруулах боломжит аргуудыг ашиглах, үр дүнг гаргах, тайлагнах

Замын тоосжилтийг бууруулахаар зам усалгааг тогтмол хийж ажилласан. Улирлын чанартай зам усалгааг хийсэн. Зам усалгааг тогтмол хийснээр тээврийн хөдөлгөөнөөс үүсэх тоосжилт бага үүснэ.

Зураг 8. Намираа усны систем

5.5 Гүний худгийн усыг ус ашиглах дүгнэлтэнд заасан хэмжээнд ашиглах

2025 оны ус ашиглах дүгнэлтээр зам талбайн тоосжилт дарах зориулалтаар нийт 26928 м3 ус ашиглах зөвшөөрөл авсан. Ус ашиглах зөвшөөрлийн дагуу "Байгаль орчны газартай" ус ашиглах гэрээ байгуулж ажилласан. 4 сараас 9 сар хүртлэх хугацаанд нийт 14399 м3 усыг зам усалгаанд ашигласан. 2025 оны ус ашиглалтын хэмжээг харьцуулж харахад тухайн жилийн ашиглалтын хэмжээнээс 53 хувиар бага зарцуулсан. Өмнөх оны усны хэрэглээнээс 30 хувиар илүү ус ашигласан үзүүлэлтэй байна.

График 2. Ус зарцуулалтын харьцуулалт

5.6 Худгийн тоолуурын салгах, суурилуулах, бичилт хийх үйл явцад хяналт тавьж ажиллах

Үйл ажиллагааны улмаас үүсэх замын тоос бууруулах зориулалтаар ашиглах худгийн тоолуур угсралт болон салгалтын үед "МАК Цемент" ХХК-н Байгаль орчны хэсгийн мэргэжилтэн, ус дулааны инженер, Чандмань-Илч ХХК болон сумын байгаль орчны мэргэжилтэнний бүрэлдэхүүнтэй ажлыг хийж гүйцэтгэж ажиллаж акт үйлдсэн.

Хүснэгт 9. Тоолуурын заалтын мэдээлэл

№	Байршил	Тоолуурын гэрчилгээ	Тоолуур суурилуулсан хугацаа	Тоолуур салгасан хугацаа	Гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа
1	Хөх цав	23112054	2025.04.03	2025.10.13	2026.03.25

Зураг 9. Тоолуур суурилуулалт

5.7 Хөх цавын худгийн тоолуурын сар бүрийн заалтыг усны инженер, сумын байгаль орчны мэргэжилтэн нартай хамтран хянан бүртгэл хөтлөх ажлыг зохион байгуулах

Хөх цавын зам усалгаанд ашиглалтын худгийн тоолуурыг сар бүр сумын байгаль орчны мэргэжилтнээр баталгаажуулалт хийлгүүлж, ус ашиглалтын төлбөрийг нэхэмжлэхийн дагуу төлж барагдуулж ажилласан.

АШИГЛАЛТЫН ХУДГУУДЫН УСНЫ ТООЛУУРЫН ЗААЛТ/м3/

Огноо: 2025.07.01-07.31

№	Ашиглалтын худгууд	Тоолуурын заалт		Зөрүү
		Өмнө	Одоо	
1	Гуний худаг №1	6715	6715	0
2	Гуний худаг №2	25897	29116	3219
3	Гуний худаг №3	242454	247765	5311
4	Хох цав	16490	18645	2155
5	Зут худаг -1	4235	4980	745
6	НБ худаг-2	12437	13024	587
7	Кокос худаг/ Бетон зуурмаг/	2553	2930	377
	Нийт			12394

АШИГЛАЛТЫН ХУДГУУДЫН УСНЫ ЗАРЦУУЛАЛТ/тог/

№	Усны зарцуулалт /м3/	Ус хэрэглээ м3/сар	Тариф тог/м3/	Мөнгөн дүн/тог/
1	Технологийн усны зарцуулалт /м3/	7050.35	185	1,304,314.75
2	Уйлахуйн усны зарцуулалт /м3/	3,027.00	88.8	268,797.60
3	Ногоон байгууламжийн усны зарцуулалт /м3/	1332	74	98,568.00
4	Уурхайн усны зарцуулалт /м3/	2155	185	398,675.00
5	Кокос худаг/ Бетон зуурмаг/	377	185	69,745.00
	Нийт дүн	13941.35		2,140,100.35

Хянасан:
"Даланжаргалан сум" Байгаль орчны мэргэжилтэн...../С.ДАНДАРЬААТАР/
Заалт авсан:
"МАК ЦЕМЕНТ" ХХК-ны Байгаль орчны ахлах инженер...../Э.БАТСАЙХАН/
Баталгаажуулсан:
"МАК ЦЕМЕНТ" ХХК-ны Дулаан, Ус хангамжийн инженер...../Н.ЛЭГВИДЖИНБУУ/

Зураг 10. Усны тоолуурын заалтын баталгаажуулалт

5.8 Уурхайн үйл ажиллагааны явцад шимт хөрсний овоолгыг стандартын дагуу хадгалах, түүнд тогтмол хяналт тавьж ажиллах

Уурхайн ахилтын талбайн төлөвлөгөөний дагуу хөндөгдөөгүй газрын шимт хөрсийг Монгол Улсын стандарт MNS 5916:2008 стандартын дагуу хуулуулж, овоолго үүсгэж ажилладаг. Өнгөн хөрс хадгалах нь стратегийн өндөр ач холбогдолтой бөгөөд газар хөндөхөөс өмнөх үеийн ургамлан бүрхэвч болон биологийн төрөл зүйлийн амьдрах орчныг дахин бий болгох буюу нөхөн сэргээлтийг хийхэд өнгөн хөрсний хадгалалт, хамгаалалт чухал юм.

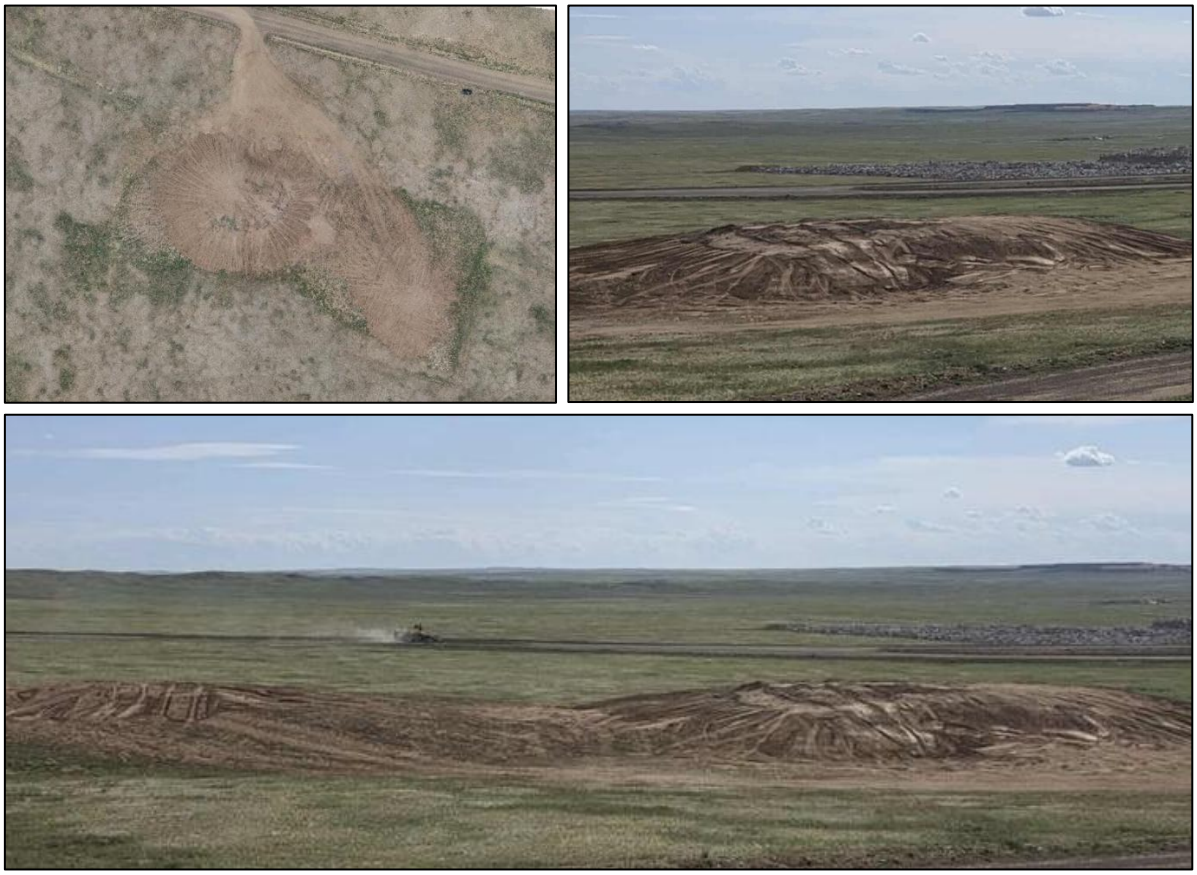

Зураг 11. Шимт хөрсний овоолго

5.9 Техникийн тосолгоо, угаалга зэрэг засвар үйлчилгээг зориулалтын талбайд хийх

Машин техникийн засвар үйлчилгээ болон угаалгыг хатуу хучилттай байгууламжинд засвар үйлчилгээг хийж хөрсний бохирдол үүсгэхгүй байхаар шийдэж ажилласан. Угаалгын усыг цэвэршүүлж дахин ашиглах байгууламжийг сайжруулахаар төлөвлөж ажиллаж байна.

Зураг 12. Засвар үйлчилгээ болон угаалгын талбай

5.10 Уурхайн гадаад, дотоод замын хөрс эвдэрч суларсан тохиолдолд хусаж засварлах

Уурхайн технологийн замын эвдэрч суларсан хэсгүүдийг CAT16M автогрейдер техникээр хусаж, түрч зам арчилгааг тогтмол хийж ажилласан.

Зураг 13. Технологийн зам арчилгаа

5.11 Уулын ажлын төлөвлөгөөний дагуу газар хөндөх үед зөвшөөрөл, бүртгэл мэдээллийг хөтлөх, хяналт тавин ажиллах

Уурхайн ахилтын төлөвлөгөөний дагуу хөндөгдөөгүй газрын шимт хөрс хуулах болон газар хөндөх үед дотооддоо боловсруулсан маягтын дагуу шаардлагатай мэдээллийг бөглөж ажилладаг. 2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөөнд газар хөндөх төлөвлөгөө тусгагдаагүй. 2024 оны уулын ахилтын хүрээний төлөвлөгөөний дагуу хуулагдсан 5294.95м3 шимт хөрсийг шимт хөрсний овоолго руу зөөж байршуулсан.

Зураг 14. Шимт хөрсний зөөх үе

5.12 Хөндөгдөж буй талбайн ургамлын зүйлийн бүртгэл хөтлөх

Тайлант онд уулын ажлын төлөвлөгөөнд шинэ газар хөндөх ажил тусгагдаагүй тул газар хөндөгдөөгүй.

5.13 Биотехникийн арга хэмжээ авах

Их Нартын ТХГ-с тайлант онд өвсний тусламж авахгүй тухай мэдэгдсэн тул ан амьтан хамгаалах ажлын хүрээнд цахилгаан утаснуудад шувуу нэрвэгдэж устаж байгаа тул шувуу хамгаалах зорилгоор шувуу суух үүрийг хаягдал төмөр ашиглан хийж 2 цэгт байршуулсан.

Зураг 15. Шувуу суух үүр хийж байрлуулсан

6. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 10. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Даланжаргалан сумын засаг даргын хүсэлтийн дагуу Олон овоо багийн хогийн цэгийг түрж тэгшлэх техникийн нөхөн сэргээлт хийх. хог хаягдалаас үүдэлтэй мэрэгчдийн амьдрах орчинд нөлөөлөх, орчны бохирдол үүсэх зэргээс хамгаалж биологийн олон янз байдлыг хамгаалах нэг алхам юм	Олон овоо багийн хогийн цэг 5.9 га	Олон овоо багийн хогийн цэгийн 5.9 га талбайг түрч, тэгшлэх ажлыг хийсэн		Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль
Нийт зардал мян.төг				**21,121,662.5.00**	

6.1 Даланжаргалан сумын засаг даргын хүсэлтийн дагуу Олон овоо багийн хогийн цэгийг түрж тэгшлэх техникийн нөхөн сэргээлт хийх.

Даланжаргалан сумын Засаг даргаас ирүүлсэн санал хүсэлтийн дагуу байгаль орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хог хаягдлыг тархаж орчны бохирдол үүсгэхээс сэргийлж Олов овоо багийн хогийн цэгийн 5,9 га талбайн 17932,87м3 хогийг түрэх, тэгшлэх хучилт хийх болон хогийн цэг рүү зорчих маршрутын зам гарган ажилласан.

Хүснэгт 11. Хогийн цэгийн байршил, зардлын тооцоо

№	Байршил	Талбайн хэмжээ га/м3	Координат	Зардал тооцоо
1	Олов овоо багийн хогийн цэг	5.9 га 17932.87м3	45°57'41.73"N 108°57'58.94"E	21,121,662.5мян.төг

Зураг 16. Олон овоо багийн хогийн цэгийн түрэх, тэгшлэх ажлын эхэн үе

Зураг 17. Олон овоо багийн хогийн цэгийн турч, тэгшилсэн байдал

ОЛОН-ОВОО БАГИЙН ХОГИЙН ЦЭГИЙГ ТҮРЭХ, ХӨРСӨӨР ХУЧИХ АЖЛЫН ЗАРДЛЫН ТООЦОО

2025.10.05-10.10-ны өдрүүдэд "МАК Цемент" ХХК-ийн техникүүд Олон-Овоо багийн хогийн цэгийг түрж, хөрсөөр хучих ажил гүйцэтгэсэн.

Түс ажилд дараах техникүүд ажилласан бөгөөд гарсан зардлыг дараах байдлаар харуулав.

НЭГ. Ажлын зардлын тооцоо

№	Үзүүлэлт	х.нэгж	Дүн
1	**Бульдозер CAT-D9GC ажилласан зардал (1.1*1.2)**	**төг**	**37,685,700**
	1.1 Үнэлгээ (Түлш, Оператор бусад зардал орсон)	*төг/м.цаг*	*322,100*
	1.2 Бульдозерын ажилласан цаг	*м.цаг*	*117*
2	**Трайлер HOWO-420 ажилласан зардал (2.1*2.2)**	**төг**	**829,800**
	2.1 Үнэлгээ (Түлш, Оператор бусад зардал орсон)	*төг/м.цаг*	*276,600*
	2.2 Трайлерын ажилласан цаг	*м.цаг*	*3*
3	**Түлшний машин ажилласан зардал (3.1*3.2)**	**төг**	**1,711,900**
	3.1 Үнэлгээ (Түлш, Оператор бусад зардал орсон)	*төг/км*	*64,600*
	3.2 Түлшний машины туулсан зам	*км*	*27*
4	**Хөнгөн тэрэг LC-78 ажилласан зардал (4.1*4.2)**	**төг**	**530,000**
	4.1 Үнэлгээ (Түлш, Оператор бусад зардал орсон)	*төг/км*	*4,000*
	4.2 Хөнгөн тэрэгний туулсан зам	*км*	*133*
5	**Нийт (1+2+3+4)**	***төг***	**40,757,400**

Олон-Овоо багийн хогийн цэгийг түрж, хөрсөөр хучих ажил гүйцэтгэхэд 40,757,400 төгрөгийн зардал гаргасан байна.

ТООЦСОН:

Эдийн засагч: Э.Содномцэрэн 2025.10.11

ОЛОН-ОВОО БАГИЙН ХОГИЙН ЦЭГТ ЗАГОН ТАТАЖ, ЗАМ ТАЛБАЙ ХУССАН АЖЛЫН ЗАРДЛЫН ТООЦОО

2025 оны 10-р сарын 14-ний өдөр "МАК Цемент" ХХК-ийн Автогрейдер *(CAT16-02)* Олон-Овоо багийн хогийн цэгт загон татах, зам талбай хусах ажил гүйцэтгэсэн ба гарсан зардлыг дараах байдлаар харуулав.

НЭГ. Ажлын зардлын тооцоо

№	Үзүүлэлт	х.нэгж	Дүн
1	**Автогрейдер CAT16-02 ажилласан зардал (1.1*1.2)**	**төг**	**1,485,925**
	1.1 Үнэлгээ (Түлш, Оператор бусад зардал орсон)	*төг/м.цаг*	*371,481*
	1.2 Автогрейдерын ажилласан цаг	*м.цаг*	*4*

Даланжаргалан сумын хурдан морьд уралдах замд загон татах ажил гүйцэтгэхэд нийт 1,485,925 төгрөгийн зардал гаргасан байна.

ТООЦСОН:

Эдийн засагч: Э.Содномцэрэн 2025.10.15

Зураг 18. Олон овоо багийн хогийн цэгийн зардлын тооцоо

7. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 12. Нөхөн сэргээлт, орчны тохижуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуйн анхан, давтан зааварчилгааг мөрдүүлж ажиллах	Нийт ажилтан	Компанийн нийт ажилчдад ХАБЭА-н тухай хуулийн 17 зүйл, А/130-н 1,2-р хавсралтын дагуу • Анхан шатны зааварчилгаа, • Ээлжит, ээлжит бус, • Давтан зааварчилгаа • Өдөр тутмын зааварчилгааг өгч ажилласан.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
2	Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуй, байгаль орчны хяналт мониторинг хийх	Уурхайн хэмжээнд	"МАК Цемент ХХК"-ний 65 ажил мэргэжлийн 348 ажилтны 118 ажлын байранд физик, хими, биологийн хүчин зүйлийн нөлөөллийг тодорхойлуулахаар "Эв Их глюк" ХХК-р хийлгүүлсэн. Дотооддоо байгаль орчны хяналт шалгалтын үзлэгийг хийдэг.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
3	Төслийн талбайд гал түймрээс сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах боломжтой арга хэмжээг авах	Уурхайн талбай дахь бүх барилга байгууламж	Төслийн талбайд онцгой байдлын үед ашиглах галын сарааны бүрдлийг уурхайн бутлуурын цэг болон мастерын өрөө нийт 2 цэгт байршуулсан.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
Нийт зардал мян.төг				-	

7.1 Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуйн анхан, давтан зааварчилгааг мөрдүүлж ажиллах

МАК Цемент ХХК 2024 онд ISO 45001:2015 ХЭМАБ-ийн олон улсын стандартыг нэвтрүүлэн ажиллаж байна. Компанийн нийт ажилчдад ХАБЭА-н тухай хуулийн 17 зүйл, А/130-н 1,2-р хавсралтын дагуу

- Анхан шатны зааварчилгаа,
- Ээлжит, ээлжит бус,
- Давтан зааварчилгаа
- Өдөр тутмын зааварчилгааг тогтмол өгч хэвшүүлсэн.

ХАБ Болон Байгаль орчны мэдлэг олгох сургалтыг нийт ажилтан болон анхат шатны зааварчилгаан дээр тус бүр тогтмол өгч ажилласан. 5 дугаар сарын нийт ажилтны сургалтаар 705 ХАБ болон байгаль орчны сургалтанд хүн хамрагдсан.

Зураг 19. Нийт ажилтны сургалтын үе

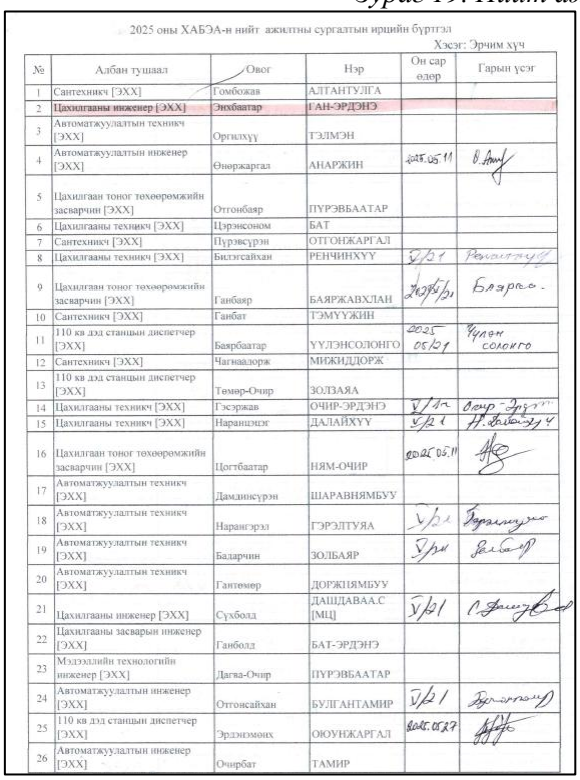

2025 оны ХАБЭА-н нийт ажилтны сургалтын иржийн бүртгэл

Хэсэг: Эрчим хүч

№	Албан тушаал	Овог	Нэр	Он сар өдөр	Гарын үсэг
1	Сантехникч [ЭХХ]	Гомбожав	АЛТАНТУЛГА		
2	Цахилгааны инженер [ЭХХ]	Энхбаатар	ГАН-ЭРДЭНЭ		
3	Автоматжуулалтын техникч [ЭХХ]	Оргилхүү	ТЭЛМЭН		
4	Автоматжуулалтын инженер [ЭХХ]	Өнөржаргал	АНАРЖИН	2025.05.11	
5	Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн засварчин [ЭХХ]	Оттонбаяр	ПҮРЭВБААТАР		
6	Цахилгааны техникч [ЭХХ]	Цэрэнсоном	БАТ		
7	Сантехникч [ЭХХ]	Пүрэвсүрэн	ОТГОНЖАРГАЛ		
8	Цахилгааны техникч [ЭХХ]	Билэгсайхан	РЕНЧИНХҮҮ		
9	Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн засварчин [ЭХХ]	Ганбаяр	БАЯРЖАВХЛАН		
10	Сантехникч [ЭХХ]	Ганбат	ГЭМҮҮЖИН		
11	110 кв дэд станцын диспетчер [ЭХХ]	Баярбаатар	ҮҮЛЭНСОЛОНГО	2025 05/21	
12	Сантехникч [ЭХХ]	Чагнаадорж	МИЖИДДОРЖ		
13	110 кв дэд станцын диспетчер [ЭХХ]	Төмөр-Очир	ЗОЛЗАЯА		
14	Цахилгааны техникч [ЭХХ]	Гэсэржав	ОЧИР-ЭРДЭНЭ		
15	Цахилгааны техникч [ЭХХ]	Наранцэцэг	ДАЛАЙХҮҮ		
16	Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн засварчин [ЭХХ]	Цогтбаатар	НЯМ-ОЧИР	2025.05.11	
17	Автоматжуулалтын техникч [ЭХХ]	Дамдинсүрэн	ШАРАВНЯМБУУ		
18	Автоматжуулалтын техникч [ЭХХ]	Нарангэрэл	ГЭРЭЛТУЯА		
19	Автоматжуулалтын техникч [ЭХХ]	Бадарчин	ЗОЛБАЯР		
20	Автоматжуулалтын техникч [ЭХХ]	Гантөмөр	ДОРЖПЯМБУУ		
21	Цахилгааны инженер [ЭХХ]	Сүхболд	ДАШДАВАА.С [МЦ]		
22	Цахилгааны засварын инженер [ЭХХ]	Ганболд	БАТ-ЭРДЭНЭ		
23	Мэдээллийн технологийн инженер [ЭХХ]	Дагва-Очир	ПҮРЭВБААТАР		
24	Автоматжуулалтын инженер [ЭХХ]	Оттонсайхан	БУЛГАНТАМИР		
25	110 кв дэд станцын диспетчер [ЭХХ]	Эрдэнэмөнх	ОЮУНЖАРГАЛ	2025.05.27	
26	Автоматжуулалтын инженер [ЭХХ]	Очирбат	ТАМИР		

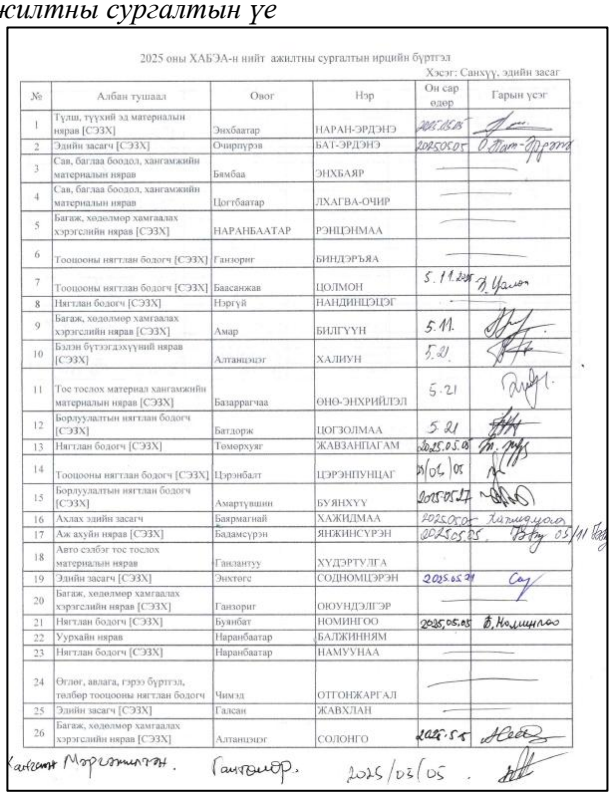

2025 оны ХАБЭА-н нийт ажилтны сургалтын иржийн бүртгэл

Хэсэг: Санхүү, эдийн засаг

№	Албан тушаал	Овог	Нэр	Он сар өдөр	Гарын үсэг
1	Тулш, түүхий эд материалын нярав [СЭЗХ]	Энхбаатар	НАРАН-ЭРДЭНЭ	2025.05.05	
2	Эдийн засагч [СЭЗХ]	Очирпүрэв	БАТ-ЭРДЭНЭ	2025.05.05	
3	Сав, баглаа боодол, хангамжийн материалын нярав	Бямбаа	ЭНХБАЯР		
4	Сав, баглаа боодол, хангамжийн материалын нярав	Цогтбаатар	ЛХАГВА-ОЧИР		
5	Багаж, хөдөлмөр хамгаалах хэрэгслийн нярав [СЭЗХ]	НАРАНБААТАР	РЭНЦЭНМАА		
6	Тооцооны нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Ганзориг	БИНДЭРЪЯА		
7	Тооцооны нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Баасанжав	ЦОЛМОН	5.11.2025	
8	Нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Нэргүй	НАНДИНЦЭЦЭГ		
9	Багаж, хөдөлмөр хамгаалах хэрэгслийн нярав [СЭЗХ]	Амар	БИЛГҮҮН	5.11.	
10	Бэлэн бүтээгдэхүүний нярав [СЭЗХ]	Алтанцэцэг	ХАЛИУН	5.21.	
11	Тос тослох материал хангамжийн материалын нярав [СЭЗХ]	Базаррагчаа	ӨНӨ-ЭНХРИЙЛЭЛ	5.21	
12	Борлуулалтын нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Батдорж	ЦОГЗОЛМАА	5.21	
13	Нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Төмөрхуяг	ЖАВЗАНПАГАМ	2025.05.05	
14	Тооцооны нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Цэрэнбалт	ЦЭРЭНПУНЦАГ	05/06/05	
15	Борлуулалтын нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Амартүвшин	БУЯНХҮҮ	2025.05.17	
16	Ахлах эдийн засагч	Баярмагнай	ХАЖИДМАА	2025.05.05	
17	Аж ахуйн нярав [СЭЗХ]	Бадамсүрэн	ЯНЖИНСҮРЭН	2025.05.05	05/11
18	Авто сэлбэг тос тослох материалын нярав	Ганзантуу	ХУДЭРТУЛГА		
19	Эдийн засагч [СЭЗХ]	Энхтогс	СОДНОМЦЭРЭН	2025.05.21	
20	Багаж, хөдөлмөр хамгаалах хэрэгслийн нярав [СЭЗХ]	Ганзориг	ОЮУНДЭЛГЭР		
21	Нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Буянбат	НОМИНГОО	2025.05.05	
22	Ахлах нярав	Наранбаатар	БАЛЖИННЯМ		
23	Нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Наранбаатар	НАМУУНАА		
24	Өглөг, авлага, гэрээ бүртгэл, тооцоо нягтлан бодогч	Чимэд	ОТГОНЖАРГАЛ		
25	Эдийн засагч [СЭЗХ]	Галсан	ЖАВХЛАН		
26	Багаж, хөдөлмөр хамгаалах хэрэгслийн нярав [СЭЗХ]	Алтанцэцэг	СОЛОНГО	2025.5.5	

Ганзориг. 2025/05/05.

Зураг 20. Нийт ажилтны бүртгэл

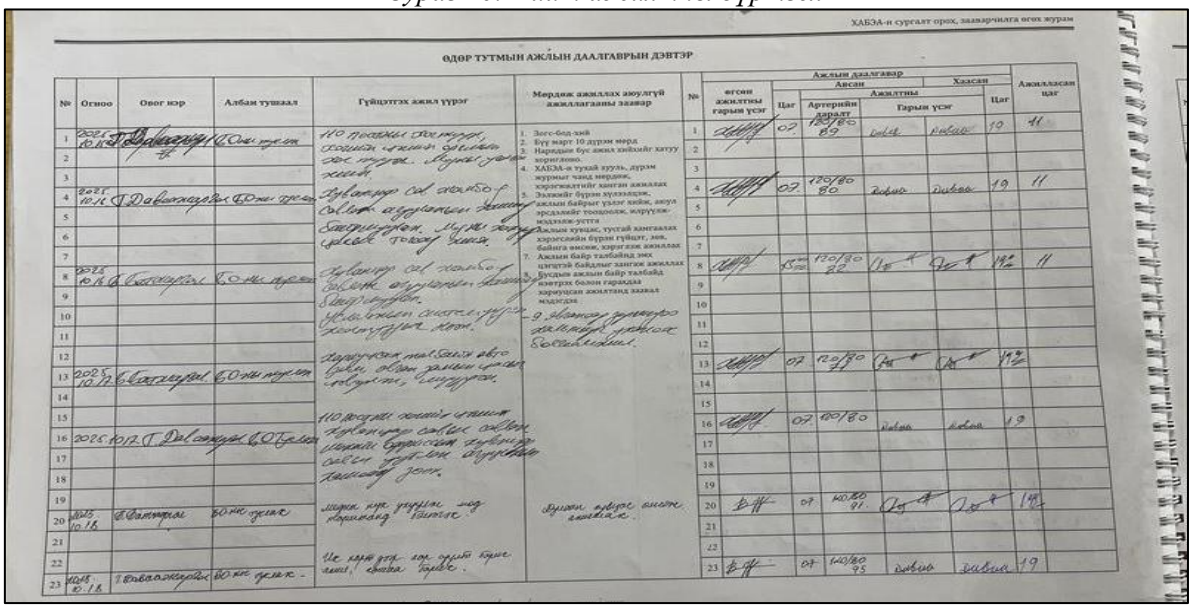

ХАБЭА-н сургалт орох, заавартилга өгөх журам

ӨДӨР ТУТМЫН АЖЛЫН ДААЛГАВРЫН ДЭВТЭР

№	Огноо	Овог нэр	Албан тушаал	Гүйцэтгэх ажил үүрэг	Мөрдөж ажиллах эрүүлгүй ажиллагааны заавар	№	өгсөн ажилтны гарын үсэг	Ажлын даалгавар Авсан Цаг	Ажлын даалгавар Авсан Ажилтны Артерийн даралт	Ажлын даалгавар Хүлээн Ажилтны Гарын үсэг	Ажлын даалгавар Хүлээн Цаг	Ажиллаасан цаг
1	2025.10.16	Д.Даваажав	Б.Оч-ирэн	110 дэд станцын диспетчер, хөдөлгүүрийн дизель станцын оператор. Мөрдлөг дагаж ажиллах.	1. Зогс-бөд-хий 2. Бүх март 10 дүрэм мөрд 3. Нарийн бус ажил хийхийг хатуу хориглоно. 4. ХАБЭА-н тухай хууль, дүрэм журмыг чанд мөрдөх. 5. Эдийн засгийг хангах ажилаас бусад бүрэн зогсоох. 6. Ажлын байрыг үзэж хийж, аюул эрсдэлийг тооцоолж, алгуурлуулах-уяття 7. Ажлын байр талбайд эмх цэгцтэй байдлыг хангах ажилаас бусдыг ажлын байр талбайд хөдөлгөх болон гарахдаа хорогдсон зохистанд заавал мөрдөнө 8. Хамтын гэрээгээр хүлээгдсэн ажлуудыг гүйцэтгэнэ.	1		07	120/80 89	Даваа	Даваа	10	11
2						2						
3						3						
4	2025.10.16	Д.Даваажав	Б.Оч-ирэн	Дизелийн станцын оператор. Сэлбэг засварлах. Мөрдлөг дагаж ажиллах.		4		07	120/80 80	Даваа	Даваа	10	11
5						5						
6						6						
7						7						
8	2025.10.16	Б.Батцэрэг	Б.Оч-ирэн	Дизелийн станцын оператор. Сэлбэг засварлах. Мөрдлөг дагаж ажиллах.		8		15	120/80 80	Ч	Ч	10	11
9						9						
10						10						
11						11						
12						12						
13	2025.10.16	Б.Батцэрэг	Б.Оч-ирэн	Хөдөлгүүрийн тос солих авто бензин, дизель станцын сэлбэг засварлах. Мөрдлөг дагаж ажиллах.		13		07	120/80	Ч	Ч	10
14						14						
15						15						
16	2025.10.17	Д.Даваажав	Б.Оч-ирэн	110 дэд станцын диспетчер, хөдөлгүүрийн тос солих, сэлбэг засварлах, шинэ бүрэлдэхүүнтэй танилцах, сэлбэг засварлах ажилтнуудтай танилцах. Мөрдлөг дагаж ажиллах.		16		07	120/80	Даваа	Даваа	10
17						17						
18						18						
19						19						
20	2025.10.18	Б.Батцэрэг	Б.Оч-ирэн	Шинэ нэр дүрэмтэй танилцах. Мөрдлөг дагаж ажиллах.	Дүрэмтэй танилцах. Ажилласан.	20		07	120/80 91	Ч	Ч	10
21						21						
22						22						
23	2025.10.18	Д.Даваажав	Б.Оч-ирэн	Цс-ний дизель станцын оператор. Сэлбэг засварлах.		23		07	120/80 95	Даваа	Даваа	10

Зураг 21. Өдөр тутмын заавартилгаа

7.2 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, байгаль орчны хяналт мониторинг хийх

“МАК Цемент ХХК”-ний 65 ажил мэргэжлийн 348 ажилтны 118 ажлын байранд физик, хими, биологийн хүчин зүйлийн нөлөөллийг тодорхойлж хэмжилт шинжилгээг 2025.08-09 сарын хооронд мэргэжлийн байгууллага болох “Эв Их глюк” ХХК-р хийлгүүлсэн. Байгаль орчны хяналт шалгалтыг дотооддоо улиралд 1 удаа үзлэг шалгалтыг хийж зөрчил дутагдлыг арилгуулж ажилласан.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЭСЭГ

ХӨХ ЦАВ-н БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ҮЗЛЭГЭЭР ИЛЭРСЭН ЗӨРЧЛҮҮД

2025.08.23

№	Байршил	Авах арга хэмжээ	Зураг	Хариу арга хэмжээ	Хариу арга хэмжээ авсан зураг
1	Хөх цав	ШТМ-аар бохирдсон хөрсний бохирдлыг цэвэрлэх			
2	Хөх цав	Ил задгай хаясан хог хаягдлыг түүж цэвэрлэж, хариуцсан нийт талбайн цэвэрлэгээг хийх, ШТМ-р бохирдсон хог хаягдлыг зориулалтын талбай руу шилжүүлэх			
3	Хөх цав	Гадна байршуулсан хогийн сав тэмдэгжүүлж хаягжуулалт хийх			

Хариуцсан талбайн ил задгай хог хаягдал, хөрсний бохирдлыг цэвэрлэж, хогийн сав хаягжуулалт хийж хариу арга хэмжээний тайланг хийж байгаль орчин тогтвортой хөгжлийн хэсэг рүү ирүүлнэ үү.

Зураг 22. Байгаль орчны дотоод хяналт шалгалт

7.3 Төслийн талбайд гал түймрээс сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах боломжтой арга хэмжээг авах

Төслийн талбайд онцгой байдлын үед ашиглах галын сарааны бүрдлийг уурхайн бутлуурын цэг болон мастерын өрөөний байршлуудад байршуулсан. Галын үед галын хор ашиглах арга хэмжээ авах анхан шатны мэдлэгийн ойлголтыг нийт ажилчид болон шинэ ажилтны зааварчилгааны үед сургалтыг орсон. Галын сарааны иж бүрдэл, галын хорны цэнэгийг сар бүр тогтмол хяналт тавьж ажилласан.

Y-ХЭМАБХ

ҮЙЛДВЭР, УУРХАЙН ТАЛБАЙ, БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН ГАЛЫН САРАЙН АШИГЛАЛТ, ИЖ БҮРДЭЛД ҮЗЛЭГ ХИЙСЭН ТАЙЛАН

2025/08/18/

№	Галын сарайн байршил, хариуцах хэсэг, нэгж	Галын сарай бүрдэл												Зөрчил дутагдлыг арилгах
		Галын сарай	Галын хүрз	Галын дэгээ	Галын дохио	Галын хувин 20л	Галын сух	Галын жижүүр	Галын хорон	Галын хор 25л	Галын шөнөөр	Галын хонгил /Хөсөй 15л/	Тросон өнгөр	Ослын гарцын	Зөрчил, дутагдал
1	№01 ШТС	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	злогүй
2	№02 ШТС	1	1	1	1	2	1	0	1	2	1	1	1	1	
3	№03 ШТС	1	0	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	злогүй
4	№04 ЗҮТ-ийн гагнуурын байр	1	0	1	0	2	0	0	1	0	1	1	0	1	
5	№05 ШУХ-ийн оффис	1	0	1	0	3	0	0	1	1	1	2	0	1	
6	№06 Нүүрсний агуулах	1	1	1	0	2	1	0	1	0	1	1	0	1	Галын хорны дараат унасан
7	№07 Нүүрсний тээрэм /461/	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0	0	
8	№08 ЦУХ	1	0	0	0	0	4	0	0	0	1	1	1	0	Шаардлагатай газар байршуулах, бүрэн бүтэн байдал болон эмх цэгцийг хангах
9	№09 Зоогийн газар	1	1	1	0	2	1	0	1	1	1	2	0	1	
10	№10 ЭХХ /110/	1	0	1	0	4	1	1	0	0	1	0	0	1	
11	№11 Химийн агуулах	1	1	0	1	0	0	0	0	0	2	1	0	1	
12	№12 Хөтөлбөр амрах байр	1	1	1	1	2	0	1	1	1	0	1	0	1	
13	№13 Хөтөлбөр уурын зуух														Цохжтой
14	№14 Төмөр замын ДЕПО	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	
15	№ 15 Дундын уурын зуух	1	0	1	0	2	0	1	1	1	1	1	0	1	
16	№16 ЗҮТ-ийн уурын зуух														Цохжтой
17	№17 Тосны агуулах /109/	1	0	1	0	0	1	1	1	0	1	1	0	0	Галын хөнжил солих
18	№18 Хөх цавын уурхай	1	1	1	0	2	0	1	1	3	1	1	1	1	
19	№19 Хөх цавын бутлуур	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Нийт	**17**	**10**	**14**	**7**	**30**	**14**	**9**	**14**	**17**	**16**	**18**	**7**	**14**	

ТАНИЛЦСАН:

ҮЙЛДВЭРИЙН ЕРӨНХИЙ ИНЖЕНЕР М.МӨНХ-ЭРДЭНЭ

Удирдлагын чиглэл, үүрэг даалгавар Бичиг үзлэгийн тайлант үеийн хугацаанд ... ил задгай хогшин хаягдлыг ... Бүрдүүлэлт хийж ... хогшин дутсан талбайгаа ... сонгох сонгох / ... цэвэрлэх.

ҮЗЛЭГ ХИЙСЭН: ХЭМАБ-ЫН ИНЖЕНЕР Ц.ТОГТОХБАЯР

ХЭМАБ-ЫН ИНЖЕНЕР П.ОТГОНМАНДАХ

Зураг 23. Галын сарааны үзлэгийн тайлан

Зураг 24. Галын сарааны 2 цэгт байршуулсан

8. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 13. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Ахуйн хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгах боломжийг бүрдүүлэн ажиллах, бүртгэл хөтлөх, хяналт тавих	Уурхайн хэмжээнд	Хог хаягдлыг төрөл бүрээр ангилахаар хогийн савнуудыг үйлдвэр уурхайн ажилчдын байр, амрах байранд байршуулж, ERP дотоод системд бүртгэдэг.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
2	Энгийн болон аюултай хог хаягдал, түүний ангилан ялгалтын тухай мэдээллээр хангах	Уурхайн хэмжээнд	Нийт ажилчдын сургалтыг жилд 2 удаа хийж, наряд зааварчилгаанд хог хаягдлын видео хичээл бэлтгэж орсон.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
3	Дахивар хог хаягдлыг ангилан ялгаж холбогдох аж ахуй нэгжид нийлүүлэх	Уурхайн хэмжээнд	“Төшин сайхан” ХХК-тай гэрээ байгуулж, 137.5кг хуванцар хаягдал нийлүүлсэн.	24,800.0	Жилдээ
4	Уурхай орчмын хог хаягдлын цэвэрлэгээг хуваарийн дагуу хийх	Уурхайн хэмжээнд	Сар бүр тогтмол 2 удаа их цэвэрлэгээ хийж гүйцэтгэсэн.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
5	Аюултай хог хаягдал гарсан тохиолдолд тусгай зориулалтын ангилан ялгах боломжийг бүрдүүлэх	Уурхайн хэмжээнд	Аюултай хог хаягдлын байгууламжийг стандартын дагуу хөрсөнд бохирдол үүсгэхгүйгээр бетонон хучилтайгаар байгуулсан.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
Нийт зардал мян.төг				**24,800.0**	

8.1 Ахуйн хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгах боломжийг бүрдүүлэн ажиллах, бүртгэл хөтлөх, хяналт тавих

Үйл ажиллагааны явцад үүсэх хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр схем.1-т үзүүлсэнээр ангиладаг. Хог хаягдлыг төрөл бүрээр ангилах боломж бололцоог бүрдүүлэхээр хогийн савнуудыг үйлдвэр, уурхайн ажилчдын байр, амрах хотхоны талбайд тус бүр байршуулж, цугларсан хог хаягдлыг үйлдвэрийн түр хадгалах зориулалтын талбайд хадгалсан. Сар бүр гарах аюлутай, энгийн хог хаягдлын бүртгэлийг ERP дотоод системд бүртгэдэг.

График 3. Хог хаягдлын схем

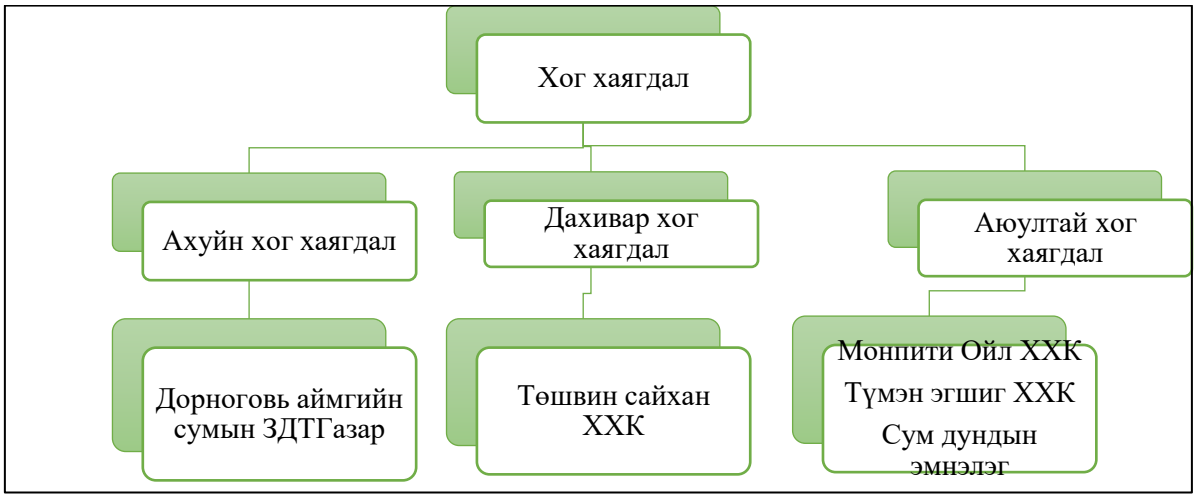

Зураг 25. Ангилан ялгалтын хогийн савыг байршуулсан

Хог Хаягдал

ШИНЭ

Шүүлтүүр Бүлэглэлт Түүвэр 1-80 / 461

#	Үйлдвэр, Уурхай	Огноо	Хог хаягдлын ангилал	Хог хаягдлын төрөл	Хог хаягдлын хэмжээ /т/	Дахин ашигласан /т/	Бүртгэсэн	Төлөв
1	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-10-22	Ахуйн	Яс	0.9430	0.0000	БЭХЦЭЦЭГМАА.Б [МЦ]	Нооror
2	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-10-22	Ахуйн	Органик хаягдал	0.9030	0.0000	БЭХЦЭЦЭГМАА.Б [МЦ]	Нооror
3	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-10-22	Ахуйн	Тос	0.4850	0.0000	БЭХЦЭЦЭГМАА.Б [МЦ]	Нооror
4	Гөлтгөнийн уурхай	2025-10-22	Ахуйн	Цаасан хайрцаг ба цаасны үлдэгдэл	0.0350	0.0000	БЭХЦЭЦЭГМАА.Б [МЦ]	Нооror
5	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-10-22	Дахин боловсруулах	Гялгар уут	0.0092	0.0000	БЭХЦЭЦЭГМАА.Б [МЦ]	Нооror
6	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-10-22	Дахин боловсруулах	Шилэн сав	0.1080	0.0000	БЭХЦЭЦЭГМАА.Б [МЦ]	Нооror
7	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-10-22	Дахин боловсруулах	Хуванцар сав	0.0870	0.0000	БЭХЦЭЦЭГМАА.Б [МЦ]	Нооror
8	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-10-22	Ахуйн	Хоолны үлдэгдэл	0.7560	0.0000	БЭХЦЭЦЭГМАА.Б [МЦ]	Нооror
9	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-08-31	Дахин боловсруулах	Хаягдал тос, тосолгооны материал	1.3000	0.0000	УУГАНБАТ.Г [МЦ]	Нооror
10	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-08-31	Дахин ашиглах	Агаарын шүүр	0.0480	0.0000	УУГАНБАТ.Г [МЦ]	Нооror
11	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-08-31	Аюултай	Тулшний хаягдал	0.0670	0.0000	УУГАНБАТ.Г [МЦ]	Нооror
12	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-08-31	Аюултай	Тосны шүүр	0.1170	0.0000	УУГАНБАТ.Г [МЦ]	Нооror
13	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-08-10	Дахин боловсруулах	Бусад хуванцар	0.3940	0.0000	УУГАНБАТ.Г [МЦ]	Нооror

Зураг 26. ERP системийн хог хаягдлын бүртгэл

8.2 Энгийн болон аюултай хог хаягдал, түүний ангилан ялгалтын тухай мэдээллээр хангах

Ажилчдад хог хаягдлын тухай, ангилан хаях сэдвийн хүрээнд жилд 2 удаа нийт ажилчдын сургалтыг зохион байгуулж, шинэ ажилтан нарт анхан шатны зааварчилгаанд

байгаль орчны ерөнхий сэдвээр сургалт ордог. Дотооддоо ERP системд сургалтын бүртгэлийг тогтмол бүртгэж ажилладаг. МАК Цемент ХХК-н 2025.05 сарын нийт ажилтны сургалтанд 705 хүн хамрагдсан. 2025.10-11 саруудад нийт ажилтны суралт зохион байгуулж ажиллаж байна.

Зураг 27. Хог хаягдлын сэдвээр анхан шат болон наряд зааварчилгааны сургалт

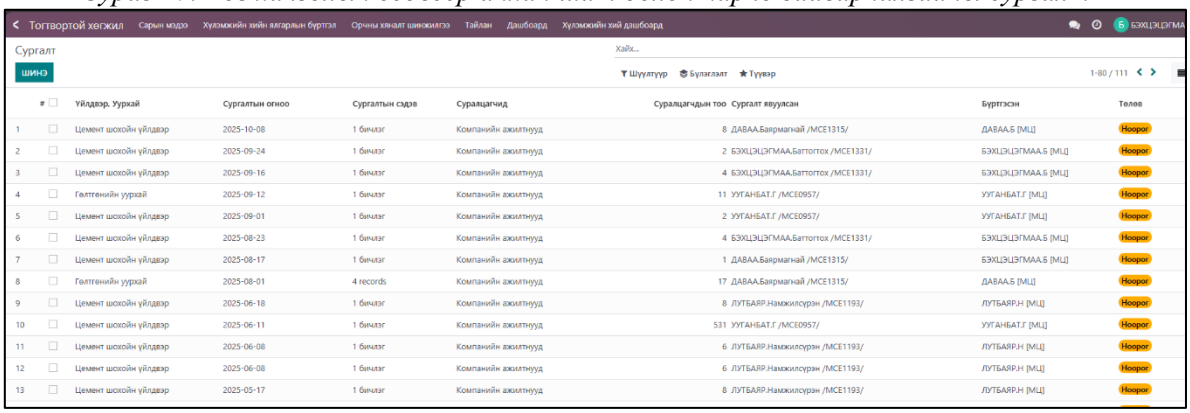

Тогтвортой хөгжил | Сарын мэдээ | Хүлэмжийн хийн ялгаралын бүртгэл | Орчны хяналт шинжилгээ | Тайлан | Дашбоард | Хүлэмжийн хий дашбоард | БЭХЦЭЦЭГМА

Сургалт

шинэ | Хайх... | Шүүлтүүр | Бүлэглэлт | Түүвэр | 1-80 / 111

#	Үйлдвэр. Уурхай	Сургалтын огноо	Сургалтын сэдэв	Суралцагчид	Суралцагчдын тоо	Сургалт явуулсан	Бүртгэсэн	Төлөв
1	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-10-08	1 бичлэг	Компанийн ажилтнуд	8	ДАВАА.Баярмагнай /MCE1315/	ДАВАА.Б [МЦ]	Нээлттэй
2	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-09-24	1 бичлэг	Компанийн ажилтнуд	2	БЭХЦЭЦЭГМАА.Баттогтох /MCE1331/	БЭХЦЭЦЭГМАА.Б [МЦ]	Нээлттэй
3	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-09-16	1 бичлэг	Компанийн ажилтнуд	4	БЭХЦЭЦЭГМАА.Баттогтох /MCE1331/	БЭХЦЭЦЭГМАА.Б [МЦ]	Нээлттэй
4	Галтгенийн уурхай	2025-09-12	1 бичлэг	Компанийн ажилтнуд	11	УУГАНБАТ.Г /MCE0957/	УУГАНБАТ.Г [МЦ]	Нээлттэй
5	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-09-01	1 бичлэг	Компанийн ажилтнуд	2	УУГАНБАТ.Г /MCE0957/	УУГАНБАТ.Г [МЦ]	Нээлттэй
6	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-08-23	1 бичлэг	Компанийн ажилтнуд	4	БЭХЦЭЦЭГМАА.Баттогтох /MCE1331/	БЭХЦЭЦЭГМАА.Б [МЦ]	Нээлттэй
7	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-08-17	1 бичлэг	Компанийн ажилтнуд	1	ДАВАА.Баярмагнай /MCE1315/	БЭХЦЭЦЭГМАА.Б [МЦ]	Нээлттэй
8	Галтгенийн уурхай	2025-08-01	4 records	Компанийн ажилтнуд	17	ДАВАА.Баярмагнай /MCE1315/	ДАВАА.Б [МЦ]	Нээлттэй
9	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-06-18	1 бичлэг	Компанийн ажилтнуд	8	ЛУТБАЯР.Намжилсүрэн /MCE1193/	ЛУТБАЯР.Н [МЦ]	Нээлттэй
10	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-06-11	1 бичлэг	Компанийн ажилтнуд	531	УУГАНБАТ.Г /MCE0957/	УУГАНБАТ.Г [МЦ]	Нээлттэй
11	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-06-08	1 бичлэг	Компанийн ажилтнуд	6	ЛУТБАЯР.Намжилсүрэн /MCE1193/	ЛУТБАЯР.Н [МЦ]	Нээлттэй
12	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-06-08	1 бичлэг	Компанийн ажилтнуд	6	ЛУТБАЯР.Намжилсүрэн /MCE1193/	ЛУТБАЯР.Н [МЦ]	Нээлттэй
13	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-05-17	1 бичлэг	Компанийн ажилтнуд	8	ЛУТБАЯР.Намжилсүрэн /MCE1193/	ЛУТБАЯР.Н [МЦ]	Нээлттэй

Зураг 28. ERP системийн сургалтын бүртгэл

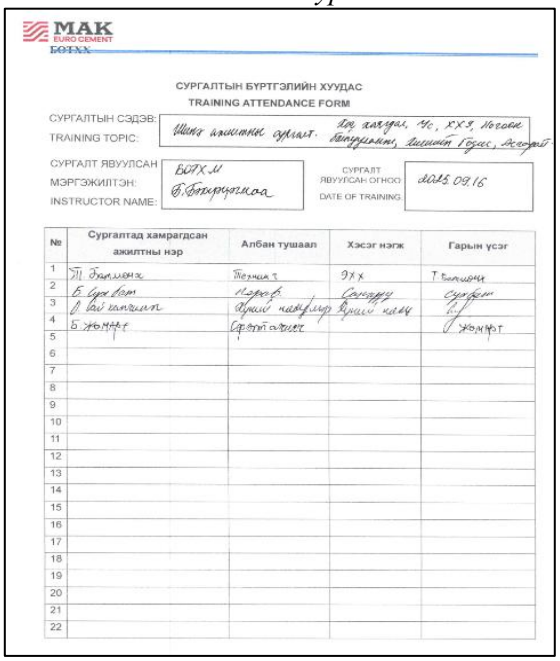

МАК EURO CEMENT

БСТХХ

СУРГАЛТЫН БҮРТГЭЛИЙН ХУУДАС
TRAINING ATTENDANCE FORM

СУРГАЛТЫН СЭДЭВ: TRAINING TOPIC: Шинэ ажилтны сургалт. Ерөнхий, Аюулгүй ажиллагаа, Хөдөлмөрийн эрүүл ахуй, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын зааварчилгаа

СУРГАЛТ ЯВУУЛСАН МЭРГЭЖИЛТЭН: INSTRUCTOR NAME: БОХХ М Б.Бадрах

СУРГАЛТ ЯВУУЛСАН ОГНОО: DATE OF TRAINING: 2025.09.16

№	Сургалтад хамрагдсан ажилтны нэр	Албан тушаал	Хэсэг нэгж	Гарын үсэг
1	Ц. Баяллхаа	Техник	ЭХХ	Ц. Баяллхаа
2	Б. Бүрэнбат	Нарийн	Сонгодуу	Бүрэнбат
3	Д. Бай-Хаанчулуун	Ахлах нягтлан	Ерөнхий нягтлан	Д. Бай-Хаанчулуун
4	Б. Жаргалсайхан	Сургалт зохион		Б. Жаргалсайхан
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				

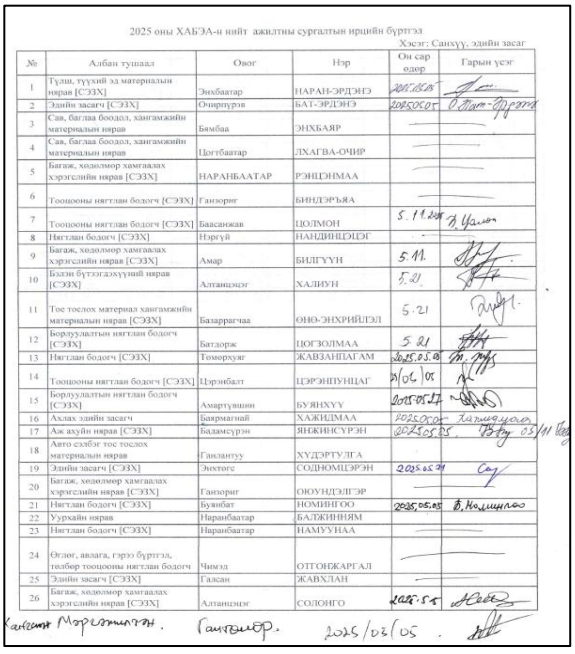

2025 оны ХАБЭА-н нийт ажилтны сургалтын ирцийн бүртгэл

№	Албан тушаал	Овог	Нэр	Хэсэг; Санхүү, эдийн засаг Он сар өдөр	Гарын үсэг
1	Түлш, түүхий эд материалын нярав [СЭЗХ]	Энхбаатар	НАРАН-ЭРДЭНЭ	2025.05.05	
2	Эдийн засагч [СЭЗХ]	Очирпүрэв	БАТ-ЭРДЭНЭ	2025.05.05	Б.Бат-Эрдэнэ
3	Сав, баглаа боодол, хангамжийн материалын нярав	Бямбаа	ЭНХБАЯР	—	
4	Сав, баглаа боодол, хангамжийн материалын нярав	Цогтбаатар	ЛХАГВА-ОЧИР	—	
5	Багаж, хөдөлмөр хамгаалах хэрэгсэлийн нярав [СЭЗХ]	НАРАНБААТАР	РЭНЦЭНМАА	—	
6	Тоосооны нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Ганзориг	БИНДЭРЬЯА	—	
7	Тоосооны нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Баасанжав	ЦОЛМОН	5.11.2025	Ц.Цолмон
8	Нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Нэргүй	НАНДИНЦЭЦЭГ	—	
9	Багаж, хөдөлмөр хамгаалах хэрэгсэлийн нярав [СЭЗХ]	Амар	БИЛГҮҮН	5.11.	
10	Бэлэн бүтээгдэхүүний нярав [СЭЗХ]	Алтанцэцэг	ХАЛИУН	5.21	
11	Тос тослох материал хангамжийн материалын нярав [СЭЗХ]	Базаррагчаа	ОНО-ЭНХРИЙЛЭЛ	5.21	
12	Борлуулалтын нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Батдорж	ЦОГЗОЛМАА	5.21	
13	Нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Төмөрхуяг	ЖАВЗАНПАГАМ	2025.05.05	
14	Тоосооны нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Цэрэнбалт	ЦЭРЭНПУНЦАГ	2025/05/05	
15	Борлуулалтын нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Амартүвшин	БУЯНХҮҮ	2025.05.05	
16	Ахлах эдийн засагч	Баярмагнай	ХАЖИДМАА	2025.05.05	Хажидмаа
17	Аж ахуйн нярав [СЭЗХ]	Болдмөнхсүрэн	ЯНЖИНСҮРЭН	2025.05.05.	05/11
18	Авто сэлбэг тос тослох материалын нярав	Ганзантуяа	ХУДЭРТУЛГА	—	
19	Эдийн засагч [СЭЗХ]	Энхтөгс	СОДНОМЦЭРЭН	2025.05.21	
20	Багаж, хөдөлмөр хамгаалах хэрэгсэлийн нярав [СЭЗХ]	Ганзориг	ОЮУНДЭЛГЭР	—	
21	Нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Буянбат	НОМИНГОО	2025.05.05	Б.Номингоо
22	Уурхайн нярав	Наранбаатар	БАЛЖИННЯМ	—	
23	Нягтлан бодогч [СЭЗХ]	Наранбаатар	НАМУУНАА	—	
24	Өглөг, авлага, гэрээ бүртгэл, тооцоо нягтлан бодогч	Чимэд	ОТГОНЖАРГАЛ	—	
25	Эдийн засагч [СЭЗХ]	Галсан	ЖАВХЛАН	—	
26	Багаж, хөдөлмөр хамгаалах хэрэгсэлийн нярав [СЭЗХ]	Алтанцэцэг	СОЛОНГО	2025.5.5	

Хянасан Мөрөнхмөрөн. Ганзаамөр. 2025/05/05.

Зураг 29. Сургалтын бүртгэл

8.3 Дахивар хог хаягдлыг ангилан ялгаж холбогдох аж ахуй нэгжид нийлүүлэх

Үйл ажиллагаанаас гарсан дахивар хог хаягдлыг “Төшин сайхан” ХХК-д нийлүүлэхээр гэрээ байгуулж үйлдвэр уурхайн хэсэг нэгжүүдийн гадна талбайд дахивар хог хаягдлыг

ангилахаар сараалж хийж байршуулсан. Цугларсан хуванцар хаягдлыг шуудайлж гэрээт байгууллагад нийт 137.5 кг хуванцар хаягдлыг нийлүүлж акт үйлдүүлж авсан.

Зураг 30. Хуванцар хаягдлыг цуглуулалт

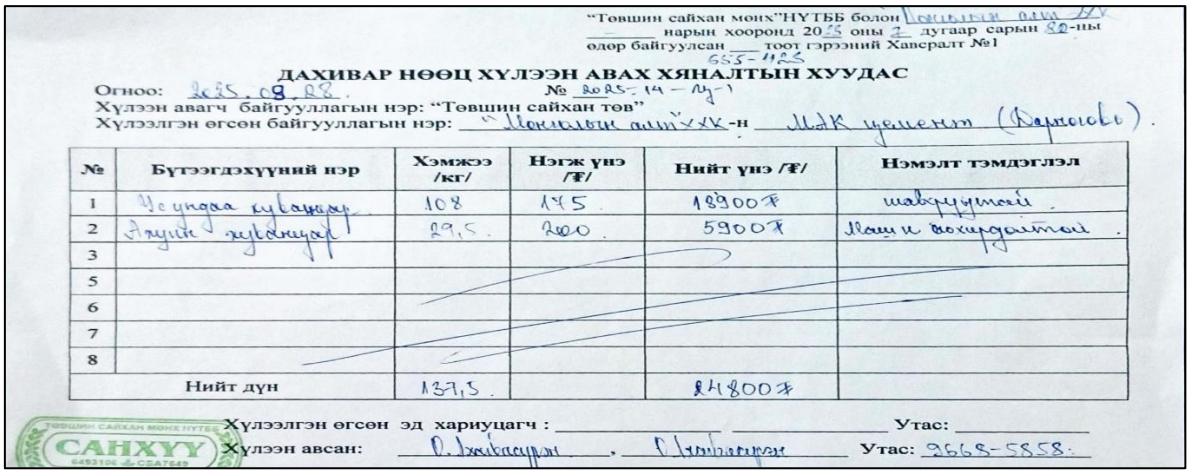

"Төвшин сайхан мөнх"НҮТББ болон Монсилвин алт ХХК
_____ нарын хооронд 2025 оны 7 дугаар сарын 30-ны
өдөр байгуулсан ___ тоот гэрээний Хавсралт №1
655-1125

ДАХИВАР НӨӨЦ ХҮЛЭЭН АВАХ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС

Огноо: 2025.08.08 № 2025-14-Ну-1
Хүлээн авагч байгууллагын нэр: "Төвшин сайхан төв"
Хүлээлгэн өгсөн байгууллагын нэр: "Монсилвин алт" ХХК-н МАК цемент (Дарьганга).

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Хэмжээ /кг/	Нэгж үнэ /₮/	Нийт үнэ /₮/	Нэмэлт тэмдэглэл
1	Цэцэрлэгийн хуванцар	108	175	18900₮	шаардлагатай
2	Аягуйн хуванцар	29.5	200	5900₮	Маш их хохирдоггүй
3					
5					
6					
7					
8					
Нийт дүн		137.5		24800₮	

ТӨВШИН САЙХАН МӨНХ НҮТББ САНХҮҮ 6493106 CEA7649

Хүлээлгэн өгсөн эд хариуцагч : _____ _____ Утас: _____
Хүлээн авсан: Ө.Энхбаяр, Р.Чинбаяр Утас: 9668-5858.

Зураг 31. Хуванцар хаягдал нийлүүлсэн баримт

8.4 Уурхай орчмын хог хаягдлын цэвэрлэгээг хуваарийн дагуу хийх

Хог хаягдлын журмын дагуу дотооддоо сард тогтмол 2 удаа уурхайн карьер, тээврийн зам дагуу талбайнуудад их цэвэрлэгээ зохион байгуулж, цэвэрлэгээний тайлан тогтмол хийж ажилласан. Их цэвэрлэгээнээс гарсан хог хаягдлыг тээвэрлэж "МАК Цемент" ХХК-н түр хадгалах хогийн цэгт буулгалт хийж ажилладаг.

Зураг 32. Цэвэрлэгээний үеийн зураг

БОТХХ

БҮХ НИЙТИЙН ЦЭВЭРЛЭГЭЭНИЙ ТАЙЛАНГИЙН ХУУДАС

Хэсгийн нэр	Уулын хэсэг	Он.Сар.Өдөр	2025.10.05
Хариуцсан ажилтан	Ц.Амгаланбаатар	Цаг	13:00-17:00
Цэвэрлэгээ хийсэн байршил	Хөх цав, шаврын уурхайн тээврийн зам	Оролцсон хүний тоо	5
Цэвэрлэгээний үеийн зураг 6-с доошгүй			
Хог хаягдлыг тээвэрлэсэн эсэх		Тийм	
Тайлан боловсруулсан:		Уулын инженер: Ц.Амгаланбаатар	

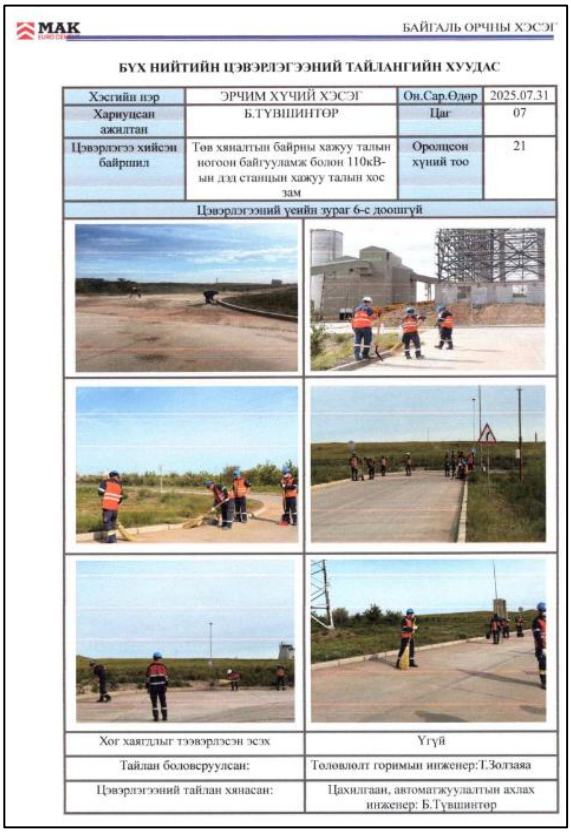

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЭСЭГ

БҮХ НИЙТИЙН ЦЭВЭРЛЭГЭЭНИЙ ТАЙЛАНГИЙН ХУУДАС

Хэсгийн нэр	ЭРЧИМ ХҮЧИЙ ХЭСЭГ	Он.Сар.Өдөр	2025.07.31
Хариуцсан ажилтан	Б.ТҮВШИНТӨР	Цаг	07
Цэвэрлэгээ хийсэн байршил	Төв хяналтын байрны хажуу талын ногоон байгууламж болон 110кВ-ын дэд станцын хажуу талын хос зам	Оролцсон хүний тоо	21
Цэвэрлэгээний үеийн зураг 6-с доошгүй			
Хог хаягдлыг тээвэрлэсэн эсэх		Үгүй	
Тайлан боловсруулсан:		Төлөвлөлт горимын инженер:Т.Золзаяа	
Цэвэрлэгээний тайлан хянасан:		Цахилгаан, автоматжуулалтын ахлах инженер: Б.Түвшинтөр	

Зураг 33. Их цэвэрлэгээний тайлан

8.5 Аюултай хог хаягдал гарсан тохиолдолд тусгай зориулалтын ангилан ялгах боломжийг бүрдүүлэх

Техникийн засвар үйлчилгээ болон ахуйн хэрэглээнээс гарсан хог хаягдлаас хөрсний бохирдол үүсгэхгүй, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахаар хог хаягдлын түр цэгийг хатуу хучилттайгаар шийдсэн. Техникийн засвар үйлчилгээнээс гарсан шингэн болон хатуу хог хаягдлыг устгах тусгай зөвшөөрөлтэй ААНБ-д нийлүүлэхээр гэрээ байгуулж, нийлүүлэх явцад акт үйлдэж, харилцагч компаниас устгалын дараах тайлан авч ажилласан. Монпити Ойл ХХК-д 10 тн хаягдал тос нийлүүлсэн.

Зураг 34. Хаягдал поошик болон хаягдал тосны цэг

Зураг 35. Шинэ хогийн цэгийн байгууламж /бүтээн байгуулалтын ажил 80 хувьтай/

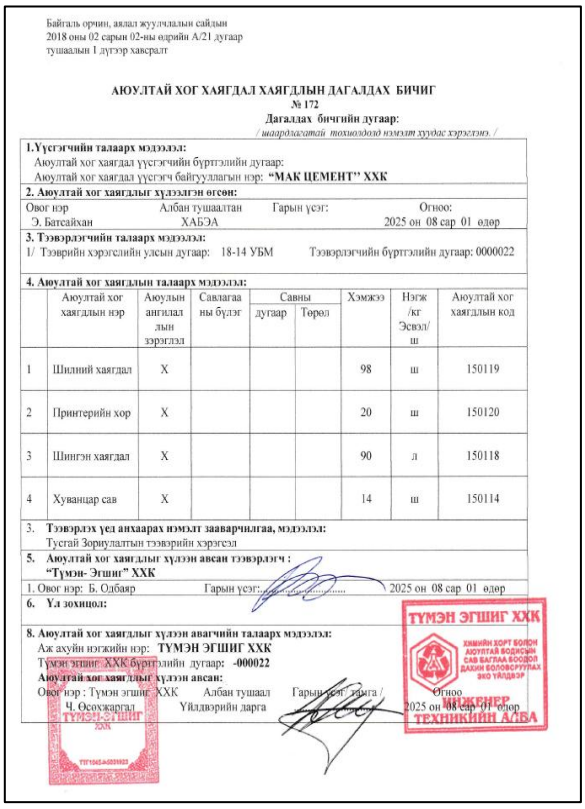

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын
2018 оны 02 сарын 02-ны өдрийн А/21 дугаар
тушаалын 1 дүгээр хавсралт

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ
№ 172
Дагалдах бичгийн дугаар:
/ шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт хуудас хэрэглэнэ. /

1.Үүсгэгчийн талаарх мэдээлэл:
Аюултай хог хаягдал үүсгэгчийн бүртгэлийн дугаар:
Аюултай хог хаягдал үүсгэгч байгууллагын нэр: **"МАК ЦЕМЕНТ" ХХК**

2. Аюултай хог хаягдлыг хүлээлгэн өгсөн:

Овог нэр	Албан тушаалтан	Гарын үсэг:	Огноо:
Э. Батсайхан	ХАБЭА		2025 он 08 сар 01 өдөр

3. Тээвэрлэгчийн талаарх мэдээлэл:
1/ Тээвэрлэгчийн хэрэгслийн улсын дугаар: 18-14 УБМ Тээвэрлэгчийн бүртгэлийн дугаар: 0000022

4. Аюултай хог хаягдлын талаарх мэдээлэл:

	Аюултай хог хаягдлын нэр	Аюулын ангилалын зэрэглэл	Савлагаа ны бүлэг	Савны дугаар	Савны Төрөл	Хэмжээ	Нэгж /кг Эсвэл/ ш	Аюултай хог хаягдлын код
1	Шилний хаягдал	Х				98	ш	150119
2	Принтерийн хор	Х				20	ш	150120
3	Шингэн хаягдал	Х				90	л	150118
4	Хуванцар сав	Х				14	ш	150114

3. **Тээвэрлэх үед анхаарах нэмэлт зааварчилгаа, мэдээлэл:**
Тусгай Зөвшөөлтэй тээвэрлэгч

5. **Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан тээвэрлэгч :**
"Түмэн- Эгшиг" ХХК
1. Овог нэр: Б. Одбаяр Гарын үсэг:..... 2025 он 08 сар 01 өдөр

6. **Үл зохицол:**

8. **Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчийн талаарх мэдээлэл:**
Аж ахуйн нэгжийн нэр: **ТҮМЭН ЭГШИГ ХХК**
Түмэн эгшиг ХХК бүртгэлийн дугаар: **-000022**
Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан:
Овог нэр : Түмэн эгшиг ХХК Албан тушаал Гарын үсэг /эмгэ / Огноо
Ч. Өсөхжаргал Үйлдвэрийн дарга 2025 он 08 сар 01 өдөр

ТҮМЭН ЭГШИГ ХХК
ХИМИЙН ХОРТ БОЛОН АЮУТАЙ БОДИСЫН САВ БАГЛАА БООДОЛ ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ ЭКО ҮЙЛДВЭР
МЕНЕЖЕР
ТЕХНИКИЙН АЛБА

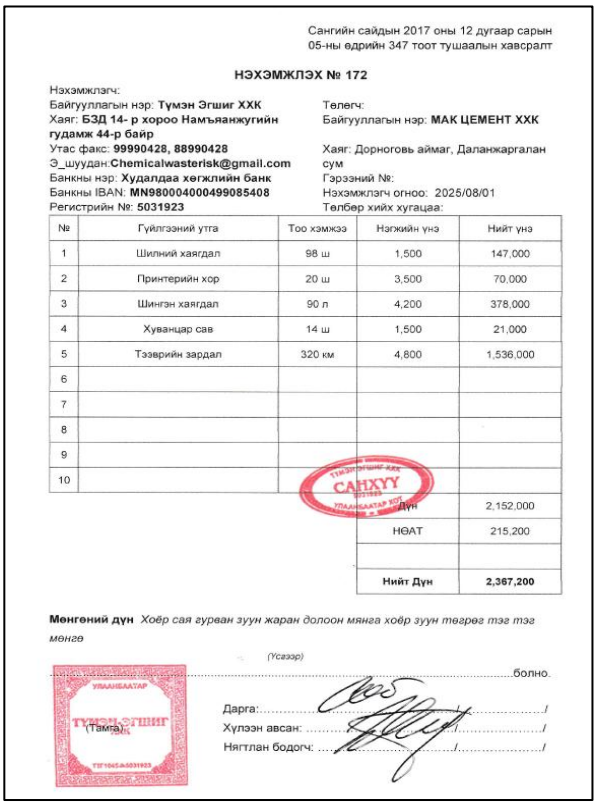

Сангийн сайдын 2017 оны 12 дугаар сарын
05-ны өдрийн 347 тоот тушаалын хавсралт

НЭХЭМЖЛЭХ № 172

Нэхэмжлэгч:
Байгууллагын нэр: **Түмэн Эгшиг ХХК**
Хаяг: **БЗД 14- р хороо Намъяанжугийн гудамж 44-р байр**
Утас факс: **99990428, 88990428**
Э_шуудан:**Chemicalwasterisk@gmail.com**
Банкны нэр: **Худалдаа хөгжлийн банк**
Банкны IBAN: **MN980004000499085408**
Регистрийн №: **5031923**

Төлөгч:
Байгууллагын нэр: **МАК ЦЕМЕНТ ХХК**
Хаяг: Дорноговь аймаг, Даланжаргалан сум
Гэрээний №:
Нэхэмжлэгч огноо: 2025/08/01
Төлбөр хийх хугацаа:

№	Гүйлгээний утга	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ	Нийт үнэ
1	Шилний хаягдал	98 ш	1,500	147,000
2	Принтерийн хор	20 ш	3,500	70,000
3	Шингэн хаягдал	90 л	4,200	378,000
4	Хуванцар сав	14 ш	1,500	21,000
5	Тээврийн зардал	320 км	4,800	1,536,000
6				
7				
8				
9				
10				
			Дүн	2,152,000
			НӨАТ	215,200
			Нийт Дүн	**2,367,200**

Мөнгөний дүн *Хоёр сая гурван зуун жаран долоон мянга хоёр зуун төгрөг тэг тэг мөнгө*

(Үсгээр)
.....болно.

Дарга:...../
Хүлээн авсан: ...../
Нягтлан бодогч: ...../

УЛААНБААТАР ТҮМЭН-ЭГШИГ ХХК (Тамга)

Зураг 36. Хог хаягдлын нийлүүлэлтийн баримт

9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 14. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
Усан орчин					
1	Хөх цавын худгаас Хүнд металл, бактериологи, ерөнхий химийн шинжилгээнд хамруулна	Хөх цавын худаг	Ашиглалтын худгаас жилд 2 удаа дээж авч Хан Лаб ХХК-р ерөнхий хими, хүнд металл шинжлүүлсэн.	155,000.0	Жилд 2 удаа
Хөрсөн бүрхэвч					

2	ШХО, Технологийн зам, уурхайн карьераас дээж авч агрохими, хүнд металлын агууламжийн шинжилгээнд хамруулна.		Уурхайн 5 цэгээс хөрсний дээжийг жилд 2 удаа авч хөрсний агрохими, хүнд металлын шинжилгээг Инженер геодези ХХК-р шинжлүүлсэн.	291,500.0	Жилд 2 удаа
Агаарын чанар					
3	Технологийн зам, уурхайн карьер, бутлуурын орчимд агаарын шинжилгээ болон хийн төлвийн шинжилгээг хийлгүүлэх		Дорноговь аймгийн Ус цаг уур орчны шинжилгээний төвөөр жилд 2 удаа агаарын шинжилгээг 2 цэгт хийлгүүлсэн. Тоос хэмжилтийг дотооддоо Dusttrak 8530 багажаар хэмжилт хийсэн.	89,000.0	Жилд 2 удаа
Ургамлан нөмрөг					
4	Ургамлын зүйлийн бүрдэл *(овог, төрөл зүйл)*, бодгалийн тоо, дундаж өндөр, бүрхэц, фенелогийн үе шат, зонхилогч бүргэмдлийн зүйлүүд бичих		Ургамлын бичиглэлийг 7 болон 8 сардуудад 3 цэгт 9 удаагийн (1 цэгт 3 удаагийн давтамжтай) раменскийн тороор ургамлын бичиглэл хийсэн.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилд 2 удаа
Амьтны аймаг					
5	Уурхайгаас 10 км-ийн радиуст мониторингийн цэгүүдэд		Уурхайн бүсэд ан амьтны үзэгдэл бүртгэгдээгүй.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилд 1 удаа
Дуу шуугиан					
6	Технологийн зам, уурхайн карьер, бутлуурын орчимд орчны дуу чимээний хэмжилт хийх		Хэмжилтийг уурхайн технологийн зам, карьер, бутлуурын цэгүүдэд улирал тутам IN TESTO 815 багажаар хэмжилт хийж ажилласан.	Үйл ажиллагааны зардал	8 удаа
Нийт зардал мян.төг				**535,500.0**	

9.1 Хөх цавын худгаас Хүнд металл, бактериологи, ерөнхий химийн шинжилгээнд хамруулна

MNS0900:2018 “Ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага” стандартын дагуу зам усалгаанд ашигладаг худгаас жилд 2 удаа усны дээж авч “Хан Лаб” ХХК-р ерөнхий химийн шинжилгээ болон хүнд металлын шинжилгээг тус тус хийлгүүлсэн. Шинжилгээний хариунаас харахад усан орчны pH орчин хэвийн, эрдэсжилт өндөртэй, хатуулаг ихтэй, Na Ca-н агууламж их гарах нь усны амтанд давс илрэх боломжтойг харуулж байна. Дээрх үзүүлэлтүүд жил тутмын шинжилгээнд стандартаас давсан үзүүлэлт нь бүс нутгийн онцлог шинж чанартай уялдаа холбоотой байх магадлалтай.

Хүснэгт 15. Усны шинжилгээний хариуны үзүүлэлт

Үзүүлэлт	**MNS 0900:2018 ЗДХ**	**Хөх цавын худаг**	**Хөх цавын худаг**	**Хөх цавын худаг**
		2023	**2024**	**2025**
pH-Усны орчин	6.5-8.5	7.17	7.25	7.35
Цахилгаан дамжуулах чанар мСм\см	<1.0	1.84	2.02	-
Ерөнхий хатуулаг мг-экв\л	<7.0	**11.2**	**12.40**	**-**

Кальци, (Ca) мг\л	<100.0	**100.2**	**124.20**	**105.7**
Магни, (Mg^{2+}) мг\л	<30.0	**75.39**	**75.39**	**57.88**
Карбонат, (CO_3) мг\л	-	0	0.00	28.50
Хлорид (Cl) мг\л	<350.0	219.79	319.10	193.9
Гидрокарбонат (HCO_3) мг\л	-	579.5	585.60	448.5
Нитритийн ион (NO^2), мг\л	<1.0	0	0.00	<0.05
Нитрат (NO^3), мг\л	<50.0	0	0.63	<0.01
Сульфат, (SO_4) мг\л	<500.0	225	282.01	255.2
Төмөр (Fe), мг\л	0.3	0.01	0.09	0.16
Хуурай үлдэгдэл, мг\л	<1000.0	**1154**	**1406.0**	**1092**
Натри, Кали (Na, K) мг\л	<200	**211.5**	**278.0**	**200**
Аммони, (NH_4) мг\л	<1.5	0.08	0.06	<0.10

9.2 ШХО, Технологийн зам, уурхайн карьераас дээж авч агрохими, хүнд металлын агууламжийн шинжилгээнд хамруулна.

Шимт хөрсний овоолго, технологийн зам, уурхайн карьераас хөрсний дээжийг жилд 2 удаа авч гэрээт байгууллага "Инженер геодези" ХХК-д шинжилгээнд хамруулсан. Шинжилгээний үр дүнгээс нь харахад хэмжилтийн цэгүүдийн хөрсний Ph орчин шүлтлэг, давсны агууламж маш бага, органик бодисын агууламж бага үржил шим маш сул түвшинтэй, хөрсний хүнд металлын шинжилгээнээс харахад Cd илрээгүй, бусад химийн элемент стандартаас давсан үзүүлэлтгүй байна.

Хүснэгт 16. Хөрсний шинжилгээний агрохимийн үзүүлэлт

Дээжний нэр		Шимт хөрсний овоолго	Технологийн зам	Уурхайн карьер	Бэлчээр	Дотоод овоолго
pH	**2023**	8.57	9.22	9.02		
	2024	8.91	9.31	9.44	8.49	8.98
	2025	8.74	8.97	8.85	8.60	8.79
Давс %	**2023**	0.07	0.16	0.11		
	2024	0.06	0.15	0.18	0.06	0.26
	2025	0.08	0.12	0.16	0.11	0.13
ЦДЧ dsm	**2023.09**	0.141	0.355	0.236		
	2024.09	0.133	0.317	0.366	0.121	0.526
		0.167	0.246	0.324	0.239	0.262
Ялзмаг %	**2023.09**	0.49	0.2	0.12		
	2024.09	0.79	0.68	0.83	0.71	0.29
		1.83	0.25	0.18	1.67	0.43
CaCO3	**2023.09**	0.16	1.65	6.59		
	2024.09	0.32	0.66	5.77	0.16	5.27
		7.25	2.97	6.59	0.32	0.82
Шингээгдсэн сууриуд, мг-экв/100 гр	**Ca-2023.09**	7.4	8.7	6.4		
	Mg-2023.09	6.1	5.2	2.1		
	Ca-2024.09	3.8	23	7	4.4	10.6
	Mg-2024.09	1.6	16.2	6	3.4	7
	Ca-2025.09	6.6	19.5	4.6	8.4	12
	Mg-2025.09	4.9	11.9	3	5.7	7.6
Шим тэжээлийн элемтүүд мг/100 гр	**P2O5 2023.09**	1.2	0.7	0.4		
	K2O 2023.09	27	24	28		
	P2O5 2024.09	2.2	2.7	2.9	1.5	0.8

	K2O 2024.09	33	52	11	39	17
	P2O5 2025.09	2.8	1.4	1	2.7	2.4
	K2O 2025.09	33	41	14	24	10

Хүснэгт 17. Хөрсний хүнд металлын үзүүлэлт

№	Он	Цэгийн нэр	Ni	Cd	Pb	Cu	Zn	Cr
			ppm	ppm	ppm	ppm	ppm	ppm
1	**2023.09**	Шимт хөрсний овоолго	ND	ND	18.5	ND	49.7	10.6
	2024.09		19.37	ND	30.12	6.36	60.21	2.01
	2025		20.79	ND	9.25	11.37	72.46	16.33
2	**2023.09**	Технологийнм зам	ND	ND	17.6	33	67.1	7.41
	2024.09		42.12	ND	40.3	20.85	63.29	18.25
	2025		45.68	ND	23.44	33.38	69.36	59.22
3	**2023.09**	Уурхайн карьер	11.8	ND	37.8	0.29	70.9	4.49
	2024.09		23.95	ND	43.2	11.8	81.27	ND
	2025		44.82	ND	26.34	11.67	85.77	48.81
4	**2024.09**	Бэлчээр	12.94	ND	2.51	6.27	66.01	ND
	2024.05		67.76	ND	30.51	23.1	70.93	ND
	2025		40.24	ND	5.15	5.99	81.36	14.37
Хүлцэх агууламж /MNS 5850:2019/			**150**	**3,0**	**100,0**	**100,0**	**300,0**	**150,0**
Хортой агууламж /MNS 5850:2019/			**1000,0**	**10,0**	**500,0**	**400,0**	**500,0**	**600,0**
Аюултай агууламж /MNS 5850:2019/			**1800,0**	**20,0**	**1200,0**	**1500,0**	**1000,0**	**1000,0**

9.3 Технологийн зам, уурхайн карьер, бутлуурын орчимд агаарын шинжилгээ болон хийн төлвийн шинжилгээг хийлгүүлэх

Дорноговь аймгийн Ус цаг уур орчны шинжилгээний төвөөр агаарын чанарын шинжилгээг жилд 2 удаа хийлгүүлсэн. Ингэхдээ уурхайн карьер, технологийн замуудад угаарийн хий, азотын давхар исэл, агаарын нийт тоосонцорыг тодорхойлох шинжилгээг MNS4585:2016 стандарттай харьцуулалт хийсэн. Мөн дотооддоо сар бүр нийт тоосонцорын хэмжилтийг хийж хянаж ажилласан. Шинжилгээний хариуг харахад жил бүрийн шинжилгээний хариу стандартаас давсан үзүүлэлтгүй гарсан үр дүнтэй. 2025 оны уурхайн карьерийн шинжилгээний хариу стандартаас давсан үзүүлэлтэй байна.

Хүснэгт 18. Агаарын чанарын хэмжилтийн үзүүлэлт

№	Сорьц авсан цэг	2023			2024			2025		
		SO_2 мг/м^3	NO_2 мг/м^3	Нийт тоос мг/м^3	SO_2 мг/м^3	NO_2 мг/м^3	Нийт тоос мг/м^3	SO_2 мг/м^4	NO_2 мг/м^4	Нийт тоос мг/м^4
1	Уурхайн карьер	0.003	0.002	0.011	0.001	0.028	0.047	0.015	0.025	0.856
2	Технологийн зам	0.003	0.002	0.012	0.002	0.034	0.040	0.013	0.027	0.297
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016		**0.450 мг/м^3**	**0.20 мг/м^3**	**0.50 мг/м^3**	**0.450 мг/м^3**	**0.20 мг/м^3**	**0.50 мг/м^3**	**0.450 мг/м^4**	**0.20 мг/м^4**	**0.50 мг/м^4**

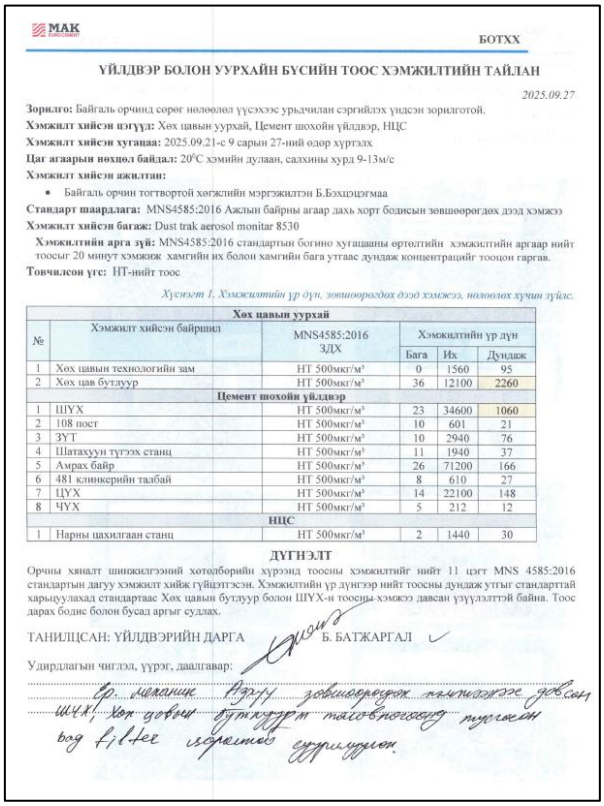

МАК

БОТХХ

ҮЙЛДВЭР БОЛОН УУРХАЙН БҮСИЙН ТООС ХЭМЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

2025.09.27

Зорилго: Байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөл үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх үндэсэн зориллготой.
Хэмжилт хийсэн цэгүүд: Хөх цавын уурхай, Цемент шохойн үйлдвэр, НЦС
Хэмжилт хийсэн хугацаа: 2025.09.21-с 9 сарын 27-ний өдөр хүртэлх
Цаг агаарын нөхцөл байдал: 20°C хэмийн дулаан, салхины хурд 9-13м/с
Хэмжилт хийсэн ажилтан:

- Байгаль орчин тогтвортой хөгжлийн мэргэжилтэн Б.Бэхцэцэгмаа

Стандарт шаардлага: MNS4585:2016 Ажлын байрны агаар дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Хэмжилт хийсэн багаж: Dust trak aerosol monitar 8530
Хэмжилтийн арга зүй: MNS4585:2016 стандартын богино хугацааны өртөлтийн хэмжилтийн аргаар нийт тоосыг 20 минут хэмжиж хамгийн их болон хамгийн бага утгаас дундаж концентрацийг тооцон гаргав.
Товчилсон үг: НТ-нийт тоос

Хүснэгт 1. Хэмжилтийн үр дүн, зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, нөлөөлөх хүчин зүйлс.

№	Хэмжилт хийсэн байршил	MNS4585:2016 ЗДХ	Хэмжилтийн үр дүн		
			Бага	Их	Дундаж
Хөх цавын уурхай					
1	Хөх цавын технологийн зам	НТ 500мкг/м³	0	1560	95
2	Хөх цав бутлуур	НТ 500мкг/м³	36	12100	2260
Цемент шохойн үйлдвэр					
1	ШҮХ	НТ 500мкг/м³	23	34600	1060
2	108 пост	НТ 500мкг/м³	10	601	21
3	ЗҮТ	НТ 500мкг/м³	10	2940	76
4	Шатахуун түгээх станц	НТ 500мкг/м³	11	1940	37
5	Амрах байр	НТ 500мкг/м³	26	71200	166
6	481 клинкерийн талбай	НТ 500мкг/м³	8	610	27
7	ЦҮХ	НТ 500мкг/м³	14	22100	148
8	ЧҮХ	НТ 500мкг/м³	5	212	12
НЦС					
1	Нарны цахилгаан станц	НТ 500мкг/м³	2	1440	30

ДҮГНЭЛТ

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд тоосны хэмжилтийг нийт 11 цэгт MNS 4585:2016 стандартын дагуу хэмжилт хийж гүйцэтгэсэн. Хэмжилтийн үр дүнгээр нийт тоосны дундаж утгыг стандарттай харьцуулахад стандартаас Хөх цавын бутлуур болон ШҮХ-н тоосны хэмжээ давсан үзүүлэлттэй байна. Тоос дарах бодис болон бусад аргыг судлах.

ТАНИЛЦСАН: ҮЙЛДВЭРИЙН ДАРГА Б. БАТЖАРГАЛ

Удирдлагын чиглэл, үүрэг, даалгавар:

Ер. механик Бэрэн зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс давсан ШҮХ, Хөх довны бутлуурт тавьсны дараа bag filter суурилуулах.

МАК

БОТХХ

Хавсралт 1. Хэмжилт хийх үеийн зураг

Зураг 37. Дотооддоо хийсэн тоосны хэмжилтийн тайлан

9.4 Ургамлын зүйлийн бүрдэл (овог, төрөл зүйл), бодгалийн тоо, дундаж өндөр, бүрхэц, фенелогийн үе шат, зонхилогч бүргэмдлийн зүйлүүд бичих

2025 оны орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн “Хөх цав”-ийн ургамлын бичиглэл хийхдээ Буян-Орших (2005), Түвшинтогтох (2005) нарын бүтээлд тулгуурлан зонхилогч, дэд зонхилогч зүйл тодорхойлсон бол ургамлын шинжлэх ухааны нэрийг бичихдээ Грубов (1955) бүтээл, https://powo.science.kew.org/ сайтад тулгуурлав. Мөн тухайн талбайд зонхилогч ургамлын бүрхцийг үнэлэхдээ Друде (1932) нүдэн баримжааны арга ашигласан. Ургамлын бичиглэлийг 7 болон 8 сардуудад 3 цэгт 9 удаагиийн (1 цэгт 3 удаагийн давтамжтай) раменскийн тороор ургамлын бичиглэл хийсэн. Ургамлын бичиглэл хийсэн талбайд 11 овгийн 32 төрлийн 34 зүйлийн ургамал бүртгэв. 16-60 хооронд бүрхэцтэй байна.

Зураг 38. Ургамлын бичиглэлийн 1 цэг

Зураг 39. Ургамлын бичиглэлийн 2-р цэг

БОТХХ

ҮЙЛДВЭР, УУРХАЙ ОРЧМЫН УРГАМЛЫН БИЧИГЛЭЛ

2025 оны орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу "Хөх цавын шохойн чулууны уурхай", "Нарны панель", "Шаврын уурхай", "Цемент шохойн үйлдвэр"-ийн хэсгүүдэд ургамлын бичиглэл хийв. Үйлдвэр, уурхай орчмын ургамлын бичиглэл хийхдээ Буян-Орших (2005), Түвшинтогтох (2005) нарын бүтээлд тулгуурлан зонхилогч, дэд зонхилогч зүйл тодорхойлсон бол ургамлын шинжлэх ухааны нэрийг бичихдээ Грубов (1955) бүтээл, https://powo.science.kew.org/ сайтад тулгуурлав. Мөн тухайн талбайд зонхилогч ургамлын бүрхцийг үнэлэхдээ Друде (1932) нүдэн баримжааны арга ашиглав.

Ургамлын бичиглэлийг үйлдвэр уурхай орчмын 8 байршилд 3 удаагийн давталттайгаар 24 бичиглэл үйлдэв. 1x1 метр Раменскийн торыг сонгосон талбайд байрлуулж ургамлын зүйл, дундаж өндөр, тусгагийн бүрхцийг тус тус гаргав. Бичиглэл хийсэн нийт талбайд үетэн болон шарилжтан, гялгар дэрс, харгана, хамхуул зэрэг ургамлууд голлон зонхилж байна.

Бичиглэл хийсэн нийт талбайд 11 овог, 26 төрөл, 29 зүйлийн ургамал бүртгэв. Ургамлын бүрхэц 10%-38%-ийн хооронд байна.

Хүснэгт 1. Бичиглэл хийсэн талбайн зонхилогч болон дэд зонхилогч

№	Бичиглэл хийсэн талбай		Зонхилогч зүйл
1	Газрын нэр	Байршил	
2	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	*Stipa gobica /Говийн хялгана/,*
3	Хөх цавын уурхай	Худаг	*Neotrinia splendens/Гялгар дэрс/, Salsola collina /Толгодын бударгана/*
4	Хөх цавын уурхай	Мастерын байр	*Stipa gobica /Говийн хялгана/,Caragana leucophloea /Улаан харгана/*
5	Хөх цавын уурхай	Нарны панель	*Bassia dasyphylla /Услиг манан-хамхаг/, Neotrinia splendens /Гялгар дэрс/*
6	Шаврын уурхай	Нөхөн сэргээсэн талбай	*Neopallasia pectinata /Үхэр шулхий/ , Stipa gobica*
7	ЦШҮ	Хашааны гадна	*Caragana leucophloea /Улаан харгана/, Stipa gobica /Говийн хялгана/*
8	ЦШҮ	Хашааны дотор	*Stipa gobica /Говийн хялгана/, Caragana leucophloea /Улаан харгана/*

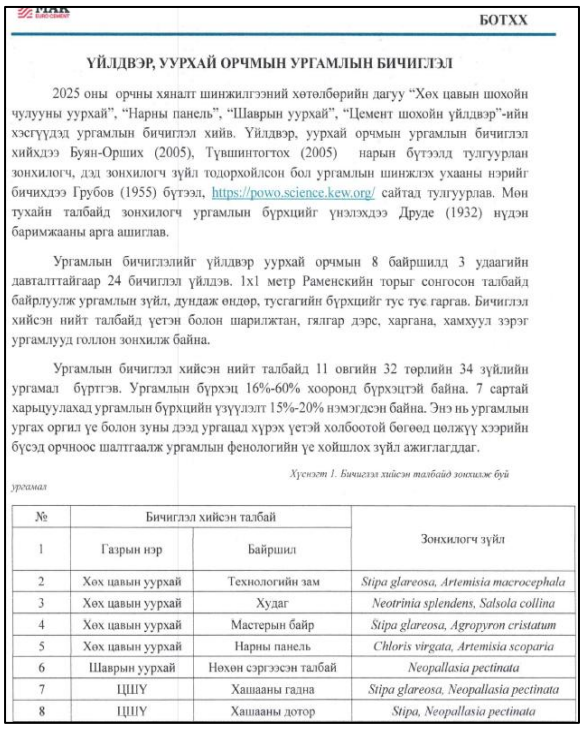

БОТХХ

ҮЙЛДВЭР, УУРХАЙ ОРЧМЫН УРГАМЛЫН БИЧИГЛЭЛ

2025 оны орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу "Хөх цавын шохойн чулууны уурхай", "Нарны панель", "Шаврын уурхай", "Цемент шохойн үйлдвэр"-ийн хэсгүүдэд ургамлын бичиглэл хийв. Үйлдвэр, уурхай орчмын ургамлын бичиглэл хийхдээ Буян-Орших (2005), Түвшинтогтох (2005) нарын бүтээлд тулгуурлан зонхилогч, дэд зонхилогч зүйл тодорхойлсон бол ургамлын шинжлэх ухааны нэрийг бичихдээ Грубов (1955) бүтээл, https://powo.science.kew.org/ сайтад тулгуурлав. Мөн тухайн талбайд зонхилогч ургамлын бүрхцийг үнэлэхдээ Друде (1932) нүдэн баримжааны арга ашиглав.

Ургамлын бичиглэлийг үйлдвэр уурхай орчмын 8 байршилд 3 удаагийн давталттайгаар 24 бичиглэл үйлдэв. 1x1 метр Раменскийн торыг сонгосон талбайд байрлуулж ургамлын зүйл, дундаж өндөр, тусгагийн бүрхцийг тус тус гаргав. Бичиглэл хийсэн нийт талбайд үетэн болон шарилжтан, гялгар дэрс, харгана, хамхуул зэрэг ургамлууд голлон зонхилж байна.

Ургамлын бичиглэл хийсэн нийт талбайд 11 овгийн 32 төрлийн 34 зүйлийн ургамал бүртгэв. Ургамлын бүрхэц 16%-60% хооронд бүрхэцтэй байна. 7 сартай харьцуулахад ургамлын бүрхцийн үзүүлэлт 15%-20% нэмэгдсэн байна. Энэ нь ургамлын ургах оргил үе болон зуны дээд ургацад хүрэх үетэй холбоотой бөгөөд цөлжүү хээрийн бүсэд орчноос шалтгаалж ургамлын фенологийн үе хойшлох зүйл ажиглагддаг.

Хүснэгт 1. Бичиглэл хийсэн талбайд зонхилж буй ургамал

№	Бичиглэл хийсэн талбай		Зонхилогч зүйл
1	Газрын нэр	Байршил	
2	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	*Stipa glareosa, Artemisia macrocephala*
3	Хөх цавын уурхай	Худаг	*Neotrinia splendens, Salsola collina*
4	Хөх цавын уурхай	Мастерын байр	*Stipa glareosa, Agropyron cristatum*
5	Хөх цавын уурхай	Нарны панель	*Chloris virgata, Artemisia scoparia*
6	Шаврын уурхай	Нөхөн сэргээсэн талбай	*Neopallasia pectinata*
7	ЦШҮ	Хашааны гадна	*Stipa glareosa, Neopallasia pectinata*
8	ЦШҮ	Хашааны дотор	*Stipa, Neopallasia pectinata*

Зураг 40. Ургамлын бичиглэлийн тайлан

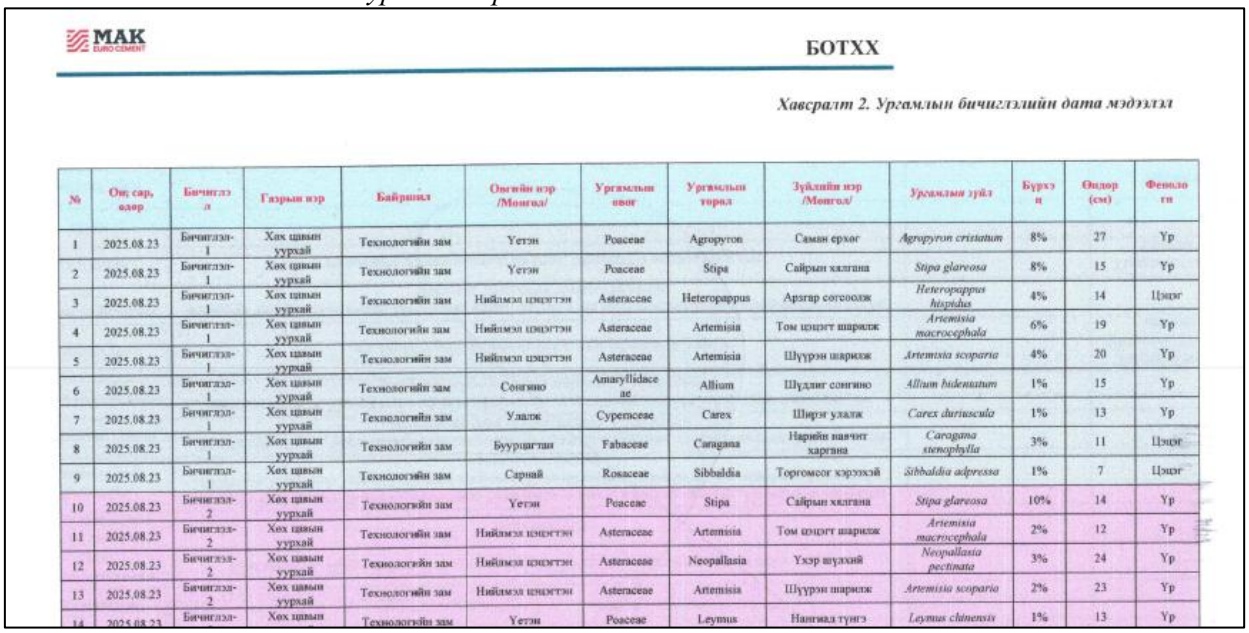

БОТХХ

Хавсралт 2. Ургамлын бичиглэлийн дата мэдээлэл

№	Огноо сар, өдөр	Бичиглэл	Газрын нэр	Байршил	Овгийн нэр /Монгол/	Ургамлын овог	Ургамлын төрөл	Зүйлийн нэр /Монгол/	Ургамлын зүйл	Бүрхэц	Өндөр (см)	Феноло ги
1	2025.08.23	Бичиглэл-1	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Үетэн	Poaceae	Agropyron	Саман ерхог	*Agropyron cristatum*	8%	27	Үр
2	2025.08.23	Бичиглэл-1	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Үетэн	Poaceae	Stipa	Сайрын хялгана	*Stipa glareosa*	8%	15	Үр
3	2025.08.23	Бичиглэл-1	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Нийлмэл цэцэгтэн	Asteraceae	Heteropappus	Арзгар сөгсөлж	*Heteropappus hispidus*	4%	14	Цэцэг
4	2025.08.23	Бичиглэл-1	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Нийлмэл цэцэгтэн	Asteraceae	Artemisia	Том цецэгт шарилж	*Artemisia macrocephala*	6%	19	Үр
5	2025.08.23	Бичиглэл-1	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Нийлмэл цэцэгтэн	Asteraceae	Artemisia	Шүүрэн шарилж	*Artemisia scoparia*	4%	20	Үр
6	2025.08.23	Бичиглэл-1	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Сонгино	Amaryllidaceae	Allium	Шудлиг сонгино	*Allium bidentatum*	1%	15	Үр
7	2025.08.23	Бичиглэл-1	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Улаалж	Cyperaceae	Carex	Ширэн улаалж	*Carex duriuscula*	1%	13	Үр
8	2025.08.23	Бичиглэл-1	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Бууршгатан	Fabaceae	Caragana	Нарийн навчит харгана	*Caragana stenophylla*	3%	11	Цэцэг
9	2025.08.23	Бичиглэл-1	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Сарнай	Rosaceae	Sibbaldia	Торгомсог хэрэгсэй	*Sibbaldia adpressa*	1%	7	Цэцэг
10	2025.08.23	Бичиглэл-2	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Үетэн	Poaceae	Stipa	Сайрын хялгана	*Stipa glareosa*	10%	14	Үр
11	2025.08.23	Бичиглэл-2	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Нийлмэл цэцэгтэн	Asteraceae	Artemisia	Том цецэгт шарилж	*Artemisia macrocephala*	2%	12	Үр
12	2025.08.23	Бичиглэл-2	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Нийлмэл цэцэгтэн	Asteraceae	Neopallasia	Үхэр шулхий	*Neopallasia pectinata*	3%	24	Үр
13	2025.08.23	Бичиглэл-2	Хөх цавын уурхай	Технологийн зам	Нийлмэл цэцэгтэн	Asteraceae	Artemisia	Шүүрэн шарилж	*Artemisia scoparia*	2%	23	Үр
14	2025.08.23	Бичиглэл-	Хөх цавын	Технологийн зам	Үетэн	Poaceae	Leymus	Наанжид түнгэ	*Leymus chinensis*	1%	13	Үр

Зураг 41. Ургамлын төрөл зүйлийн бүртгэл

9.5 Уурхайгаас 10 км-ийн радиуст мониторингийн цэгүүдэд

Уурхайн бүс болон тээврийн маршрутын ойр орчмын радиуст зэрлэг ан амьтны үзэгдэл бүртгэгдээгүй. Ан амьтны үзэдлийг бүртгэх зорилгоор дотооддоо ERP систем бүртгэн ажилладаг.

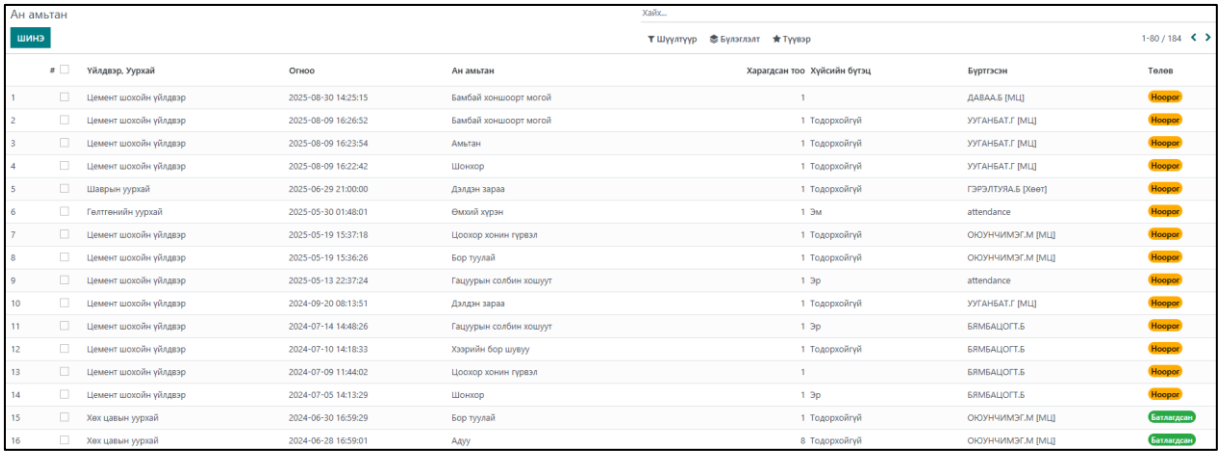

Ан амьтан

шинэ

Хайх...

Шүүлтүүр Бүлэглэлт Түүвэр 1-80 / 184

#	Үйлдвэр. Уурхай	Огноо	Ан амьтан	Харагдсан тоо	Хүйсийн бүтэц	Бүртгэсэн	Төлөв
1	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-08-30 14:25:15	Бамбай хоншоорт могой	1		ДАВАА.Б [МЦ]	Нээлт
2	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-08-09 16:26:52	Бамбай хоншоорт могой	1	Тодорхойгүй	УУГАНБАТ.Г [МЦ]	Нээлт
3	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-08-09 16:23:54	Амьтан	1	Тодорхойгүй	УУГАНБАТ.Г [МЦ]	Нээлт
4	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-08-09 16:22:42	Шонхор	1	Тодорхойгүй	УУГАНБАТ.Г [МЦ]	Нээлт
5	Шаврын уурхай	2025-06-29 21:00:00	Дэлдэн зараа	1	Тодорхойгүй	ГЭРЭЛТУЯА.Б [Хөвөт]	Нээлт
6	Гелтгөнийн уурхай	2025-05-30 01:48:01	Өмхий хүрэн	1	Эм	attendance	Нээлт
7	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-05-19 15:37:18	Цоохор хонин гүрвэл	1	Тодорхойгүй	ОЮУНЧИМЭГ.М [МЦ]	Нээлт
8	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-05-19 15:36:26	Бор туулай	1	Тодорхойгүй	ОЮУНЧИМЭГ.М [МЦ]	Нээлт
9	Цемент шохойн үйлдвэр	2025-05-13 22:37:24	Гацуурын солбин хошуут	1	Эр	attendance	Нээлт
10	Цемент шохойн үйлдвэр	2024-09-20 08:13:51	Дэлдэн зараа	1	Тодорхойгүй	УУГАНБАТ.Г [МЦ]	Нээлт
11	Цемент шохойн үйлдвэр	2024-07-14 14:48:26	Гацуурын солбин хошуут	1	Эр	БЯМБАЦОГТ.Б	Нээлт
12	Цемент шохойн үйлдвэр	2024-07-10 14:18:33	Хээрийн бор шувуу	1	Тодорхойгүй	БЯМБАЦОГТ.Б	Нээлт
13	Цемент шохойн үйлдвэр	2024-07-09 11:44:02	Цоохор хонин гүрвэл	1		БЯМБАЦОГТ.Б	Нээлт
14	Цемент шохойн үйлдвэр	2024-07-05 14:13:29	Шонхор	1	Эр	БЯМБАЦОГТ.Б	Нээлт
15	Хөх цавын уурхай	2024-06-30 16:59:29	Бор туулай	1	Тодорхойгүй	ОЮУНЧИМЭГ.М [МЦ]	Баталгаажсан
16	Хөх цавын уурхай	2024-06-28 16:59:01	Адуу	8	Тодорхойгүй	ОЮУНЧИМЭГ.М [МЦ]	Баталгаажсан

Зураг 42. ERP системийн ан амьтны бүртгэл

9.6 Технологийн зам, уурхайн карьер, бутлуурын орчимд орчны дуу чимээний хэмжилт хийх

Орчны дуу шуугианы хэмжилтийг уурхайн технологийн зам, карьер, бутлуурын цэгүүдэд улирал тутам IN TESTO 815 багажаар хэмжилт хийж ажилласан. Монгол улсын агаарын чанарын стандартын MNS4585:2000 стандартын дагуу хяналт тавьж хэмжилтийг сар бүр тогтмол ERP дотоод системдээ бүртгэн ажилласан.

Хүснэгт 19. Дуу шуугианы хэмжилт

№	Хэмжлтийн цэг	2 сар	5 сар	6 сар	8 сар	9 сар
1	Хөх цав карьер	71.8	67.6	70.4	51.8	53.1
2	Хөх цав т/зам	57.4	75.3	62.5	67	60.5
3	Хөх цав бутлуур	-	-	-	-	77.49
4	Стандартын утга Дб	60	60	60	60	60

Зураг 43. Дуу чимээний хэмжилт

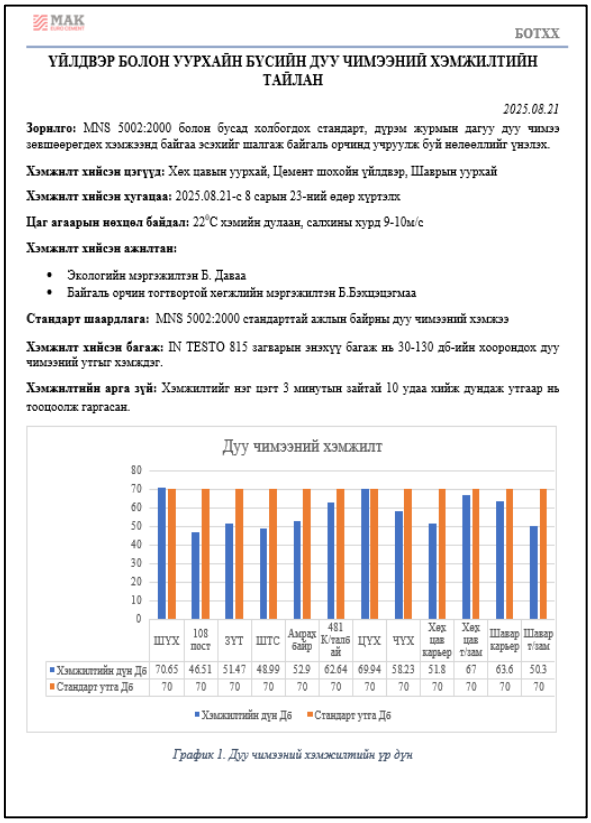

МАК

БОТХХ

ҮЙЛДВЭР БОЛОН УУРХАЙН БҮСИЙН ДУУ ЧИМЭЭНИЙ ХЭМЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

2025.08.21

Зорилго: MNS 5002:2000 болон бусад холбогдох стандарт, дүрэм журмын дагуу дуу чимээ зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байгаа эсэхийг шалгаж байгаль орчинд учруулж буй нөлөөллийг үнэлэх.

Хэмжилт хийсэн цэгүүд: Хөх цавын уурхай, Цемент шохойн үйлдвэр, Шаврын уурхай

Хэмжилт хийсэн хугацаа: 2025.08.21-с 8 сарын 23-ний өдөр хүртэлх

Цаг агаарын нөхцөл байдал: 22^{0}С хэмийн дулаан, салхины хурд 9-10м/с

Хэмжилт хийсэн ажилтан:

- Экологийн мэргэжилтэн Б. Даваа
- Байгаль орчин тогтвортой хөгжлийн мэргэжилтэн Б.Бэхцэцэгмаа

Стандарт шаардлага: MNS 5002:2000 стандарттай ажлын байрны дуу чимээний хэмжээ

Хэмжилт хийсэн багаж: IN TESTO 815 загварын энэхүү багаж нь 30-130 дб-ийн хоорондох дуу чимээний утгыг хэмждэг.

Хэмжилтийн арга зүй: Хэмжилтийг нэг цэгт 3 минутын зайтай 10 удаа хийж дундаж утгаар нь тооцоолж гаргасан.

	ШУХ	108 пост	ЗҮТ	ШТС	Амрах байр	481 К/тэлбэй	ЦУХ	ЧҮХ	Хөх цав карьер	Хөх цав т/зам	Шавар карьер	Шавар т/зам
Хэмжилтийн дун Дб	70.65	46.51	51.47	48.99	52.9	62.64	69.94	58.23	51.8	67	63.6	50.3
Стандарт утга Дб	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70

Хэмжилтийн дун Дб Стандарт утга Дб

График 1. Дуу чимээний хэмжилтийн үр дүн

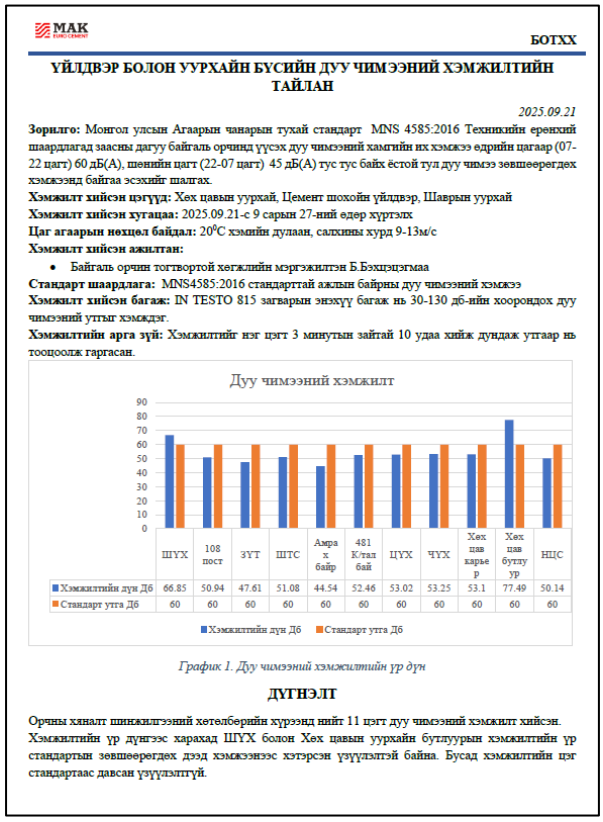

МАК

БОТХХ

ҮЙЛДВЭР БОЛОН УУРХАЙН БҮСИЙН ДУУ ЧИМЭЭНИЙ ХЭМЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

2025.09.21

Зорилго: Монгол улсын Агаарын чанарын тухай стандарт MNS 4585:2016 Техникийн ерөнхий шаардлагад заасны дагуу байгаль орчинд үүсэх дуу чимээний хамгийн их хэмжээ өдрийн цагаар (07-22 цагт) 60 дБ(А), шөнийн цагт (22-07 цагт) 45 дБ(А) тус тус байх ёстой тул дуу чимээ зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байгаа эсэхийг шалгах.

Хэмжилт хийсэн цэгүүд: Хөх цавын уурхай, Цемент шохойн үйлдвэр, Шаврын уурхай

Хэмжилт хийсэн хугацаа: 2025.09.21-с 9 сарын 27-ний өдөр хүртэлх

Цаг агаарын нөхцөл байдал: 20^{0}С хэмийн дулаан, салхины хурд 9-13м/с

Хэмжилт хийсэн ажилтан:

- Байгаль орчин тогтвортой хөгжлийн мэргэжилтэн Б.Бэхцэцэгмаа

Стандарт шаардлага: MNS4585:2016 стандарттай ажлын байрны дуу чимээний хэмжээ

Хэмжилт хийсэн багаж: IN TESTO 815 загварын энэхүү багаж нь 30-130 дб-ийн хоорондох дуу чимээний утгыг хэмждэг.

Хэмжилтийн арга зүй: Хэмжилтийг нэг цэгт 3 минутын зайтай 10 удаа хийж дундаж утгаар нь тооцоолж гаргасан.

	ШУХ	108 пост	ЗҮТ	ШТС	Амрах байр	481 К/тэлбай	ЦУХ	ЧҮХ	Хөх цав карьер	Хөх цав бутлуур	НЦС
Хэмжилтийн дун Дб	66.85	50.94	47.61	51.08	44.54	52.46	53.02	53.25	53.1	77.49	50.14
Стандарт утга Дб	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60

Хэмжилтийн дун Дб Стандарт утга Дб

График 1. Дуу чимээний хэмжилтийн үр дүн

ДҮГНЭЛТ

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд нийт 11 цэгт дуу чимээний хэмжилт хийсэн. Хэмжилтийн үр дүнгээс харахад ШУХ болон Хөх цавын уурхайн бутлуурын хэмжилтийн үр стандартын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтэрсэн үзүүлэлтэй байна. Бусад хэмжилтийн цэг стандартаас давсан үзүүлэлттүй.

Зураг 44. Дуу чимээний хэмжилтийн тайлан

10. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 20. БОМТ, түүний хэрэгжилтийн биелэлт

№	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах үйл ажиллагаа	Гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Хариуцсан албан тушаалтан
1	Байгаль орчны сургалт мэдээлэлд нийт ажилтнуудыг хамруулах, оролцоог нэмэгдүүлэх, чанарыг сайжруулах боломжийг эрэлхийлэх	Сар бүр байгаль орчны сэдвээр постер бэлдэж ажилчдын группт мэдээллийг оруулж, наряд зааварчилгаа нь дээр байгаль орчны сэдвээр видео бичлэг үзүүлсэн.	Үйл ажиллагааны зардал	ХАБЭАБОХ
2	Уурхайн газрын гэрээг хийж, төлбөр төлөх	Газар эзэмших гэрээг байгуулж, газар ашигласны төлбөрийг төлж барагдуулсан.	5,108,167.0	Газрын асуудал хариуцсан ажилтан
3	Уурхайн ус ашиглах дүгнэлт гаргуулж зөвшөөрөл авах, гэрээ байгуулах, төлбөр төлөх	Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын Е-2502-000256 тоот дугаарын усны дүгнэлтийг үндэслэн Сав газраас “МАК Цемент” ХХК зам талбайн тоосжилт дарах зам усалгаанд нийт 26928.0м3 ус ашиглах зөвшөөрлийг гаргуулан ус ашиглах гэрээг Дорноговь аймгийн Байгаль орчны газартай байгуулсан	4,473,608.95	Байгаль орчны мэргэжилтэн
4	Уурхайн хог хаягдлын гэрээг хийж, төлбөр төлөх	Уурхайн үйл ажиллаганаас гарах хог хаягдлыг ангилал тус бүр дээр холбогдох ААНБ-тай гэрээ байгуулж ажилласан. Энгийн хог	4,377,800.0	Байгаль орчны мэргэжилтэн

		хаягдлын төлбөр тооцоог төлж барагдуулсан.		
5	Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр орон нутаг болон иргэдтэй хамтран ажиллах санал санаачлагыг өөрийн нөхцөл боломжийн хүрээнд хэрэгжүүлэх	“МАК Цемент” ХХК нь Дорноговь аймгийн Даланжаргалан суманд 200 боодол өвсийг ЗДТГ-н захиргаанд 2025.02.04-нд хүлээлгэн өгч акт үйлдэж ажилласан.	2,503,000.0	Уурхайн удирдлага
6	Бохирдлын үзүүлэлтийг тодорхойлох үедээ нөлөөллийн бүсийн иргэд, орон нутгийн төлөөлөл байлцуулан хэмжилт хийх	8 сараас эхлэн малчдын худгийн ундаргын хэмжилтийг малчдын санал хүсэлтийн мэдээллийг авч эрүүл мэндийн анхан шатны үзлэг хийсэн.	Үйл ажиллагааны зардал	Уурхайн удирдлага, Байгаль орчны мэргэжилтэн
7	Нөлөөллийн бүсийн малчдад өвс өгөх	Бичигт багийн 6 малчин айл өрхөд тус бүрт нь 40 ширхэг, Даланжаргалан суманд 200 ширхэг өвсийг тус тус 2025.02 сард багтаан хүлээлгэн өгч баримтжуулсан.	Үйл ажиллагааны зардал	
Нийт мян.төг			**13,959,576.0**	

10.1 Байгаль орчны сургалт мэдээлэд нийт ажилтнуудыг хамруулах, оролцоог нэмэгдүүлэх, чанарыг сайжруулах боломжийг эрэлхийлэх

Компанийн нийт ажилчдын байгаль орчныг хэрхэн хамгаалах, ажилтны хандлагыг сайжруулах зорилгоор сар бүр байгаль орчны сэдвээр постер бэлдэж ажилчдын групп мэдээллээр оруулж, наряд зааварчилгаан дээр видео бичлэг боловсруулан үзүүлсэн. Нийт ажилчдын сургалтаар ХАБ болон байгаль орчны тухай танин мэдэхүйн тэмцээн зохион байгуулж ажилласан.

Зураг 45. Байгаль орчны сарын постер мэдээ

Зураг 46. Наряд зааварчилгааны үеийн сургалтын видео

10.2 Уурхайн газрын гэрээг хийж, төлбөр төлөх

Монгол улсын газар ашиглах 000342878 гэрчилгээний дугаартай, Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын засаг даргын А/124 тоот захирамжын дагуу Олон овоо багаас Хөх цавын орд хүртэл Эрчим хүчний шугамын зориулалтаар 9.8км, хөрсний овоолгийн зориулалтаар 27.3, авто замын зориулалтаар 10.5км газар эзэмших гэрээг байгуулж, газар ашигласны төлбөрийг төлж барагдуулсан.

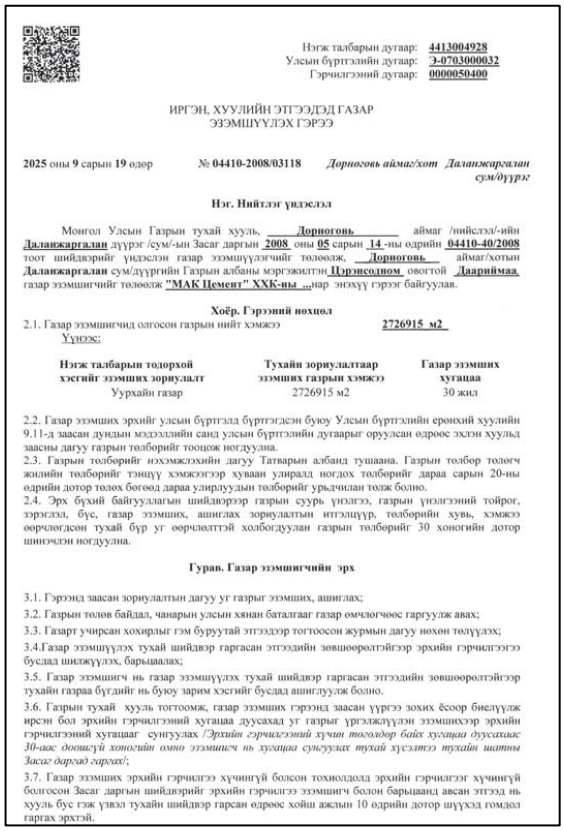

Нэгж талбарын дугаар: **4413004928**
Улсын бүртгэлийн дугаар: **Э-07030000032**
Гэрчилгээний дугаар: **0000050400**

ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ГАЗАР ЭЗЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2025 оны **9** сарын **19** өдөр **№ 04410-2008/03118** *Дорноговь аймаг/хот Даланжаргалан сум/дүүрэг*

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Монгол Улсын Газрын тухай хууль, **Дорноговь** аймаг /нийслэл/-ийн **Даланжаргалан** дүүрэг /сум/-ын Засаг даргын **2008** оны **05** сарын **14**-ны өдрийн **04410-40/2008** тоот шийдвэрийг үндэслэн газар эзэмшүүлэгчийг төлөөлж, **Дорноговь** аймаг/хотын **Даланжаргалан** сум/дүүргийн Газрын албаны мэргэжилтэн **Цэрэнсодном** овогтой **Даарийнмаа**, газар эзэмшигчийг төлөөлж **"МАК Цемент" ХХК-ны** ...нар энэхүү гэрээг байгуулав.

Хоёр. Гэрээний нөхцөл

2.1. Газар эзэмшигчид олгосон газрын нийт хэмжээ **2726915 м2**

Үүнээс:

Нэгж талбарын тодорхой хэсгийг эзэмших зориулалт	Тухайн зориулалтаар эзэмших газрын хэмжээ	Газар эзэмших хугацаа
Уурхайн газар	2726915 м2	30 жил

2.2. Газар эзэмших эрхийг улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 9.11-д заасан дундын мэдээллийн сан улсын бүртгэлийн дугаарыг оруулсан өдрөөс эхлэн хуульд заасны дагуу газрын төлбөрийг тооцож нөгдуулна.
2.3. Газрын төлбөрийг нөхөмжлөхийн дагуу Татварын албанд тушаана. Газрын төлбөр төлөгч жилийн төлбөрийг тэнцүү хэмжээгээр хуваан улиралд нөгдөх төлбөрийг дараа сарын 20-ны өдрийн дотор төлөх бөгөөд дараа улирлуудын төлбөрийг урьдчилан төлж болно.
2.4. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын суурь үнэлгээ, газрын үнэлгээний тойрог, зэрэглэл, бүс, газар эзэмших, ашиглах зориулалтын итгэлцүүр, төлбөрийн хувь, хэмжээ өөрчлөгдсөн тухай бүр уг өөрчлөлттэй холбогдуулан газрын төлбөрийг 30 хоногийн дотор шинэчлэн нөгдуулна.

Гурав. Газар эзэмшигчийн эрх

3.1. Гэрээнд заасан зориулалтын дагуу уг газрыг эзэмших, ашиглах;
3.2. Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг газар өмчлөгчөөс гаргуулж авах;
3.3. Газарт учирсан хохирлыг гэм буруутай этгээдээр тогтоосон журмын дагуу нөхөн төлүүлэх;
3.4.Газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зөвшөөрөлтэйгээр эрхийн гэрчилгээгээ бусдад шилжүүлэх, барьцаалах;
3.5. Газар эзэмшигч нь газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зөвшөөрөлтэйгээр тухайн газраа бүтэцийг нь буюу зарим хэсгийг бусдад ашиглуулж болно.
3.6. Газрын тухай хууль тогтоомж, газар эзэмших гэрээнд заасан үүргээ зохих ёсоор биелүүлж ирсэн бол эрхийн гэрчилгээний хугацаа дуусахад уг газрыг үргэлжлүүлэн эзэмшихээр эрхийн гэрчилгээний хугацааг сунгуулах /*Эрхийн гэрчилгээний хүчин төгөлдөр байх хугацаа дуусахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө эзэмшигч нь хугацаа сунгуулах тухай хүсэлтээ тухайн шатны Засаг дарга гаргах*/;
3.7. Газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ хүчингүй болсон тохиолдолд эрхийн гэрчилгээг хүчингүй болгосон Засаг даргын шийдвэрийг эрхийн гэрчилгээ эзэмшигч болон барьцаанд авсан этгээд нь хууль бус гэж үзвэл тухайн шийдвэр гарсан өдрөөс хойш жилийн 10 өдрийн дотор шүүхэд гомдол гаргах эрхтэй.

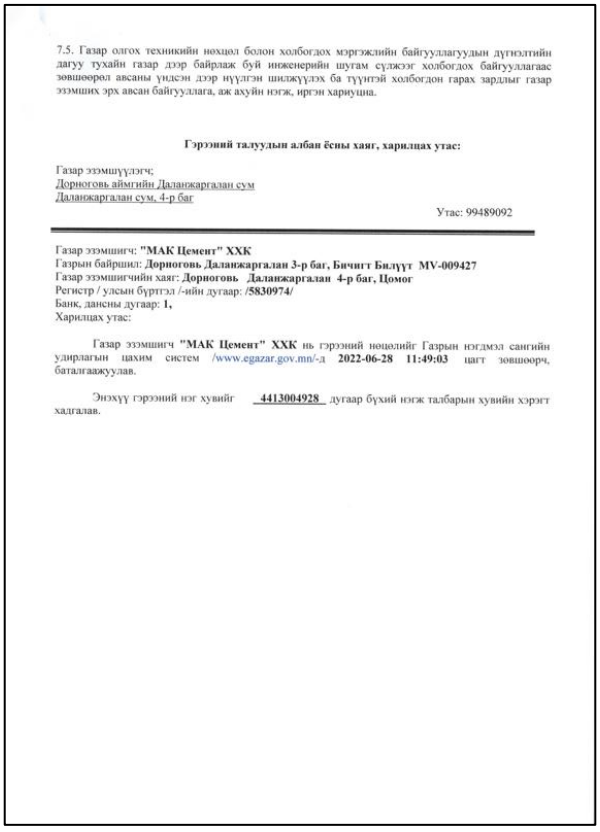

7.5. Газар олгох техникийн нөхцөл болон холбогдох мэргэжлийн байгуулагуудын дүгнэлтийн дагуу тухайн газар дээр байрлаж буй инженерийн шугам сүлжээг холбогдох байгуулагаас зөвшөөрөл авсаны үндсэн дээр нүүлгэн шилжүүлэх ба түүнтэй холбогдон гарах зардлыг газар эзэмших эрх авсан байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэн хариуцна.

Гэрээний талуудын албан ёсны хаяг, харилцах утас:

Газар эзэмшүүлэгч;
Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сум
Даланжаргалан сум, 4-р баг
Утас: 99489092

Газар эзэмшигч: **"МАК Цемент" ХХК**
Газрын байршил: **Дорноговь Даланжаргалан 3-р баг, Бичигт Билүүт MV-009427**
Газар эзэмшигчийн хаяг: **Дорноговь Даланжаргалан 4-р баг, Цомог**
Регистр / улсын бүртгэл /-ийн дугаар: **/5830974/**
Банк, дансны дугаар: **1,**
Харилцах утас:

Газар эзэмшигч **"МАК Цемент" ХХК** нь гэрээний нөцөлийг Газрын нэгдмэл сангийн удирлагын цахим систем /www.egazar.gov.mn/-д **2022-06-28 11:49:03** цагт зөвшөөрч, баталгаажуулав.

Энэхүү гэрээний нэг хувийг **4413004928** дугаар бүхий нэгж талбарын хувийн хэрэгт хадгалав.

Зураг 47. Газар эзэмших гэрээ

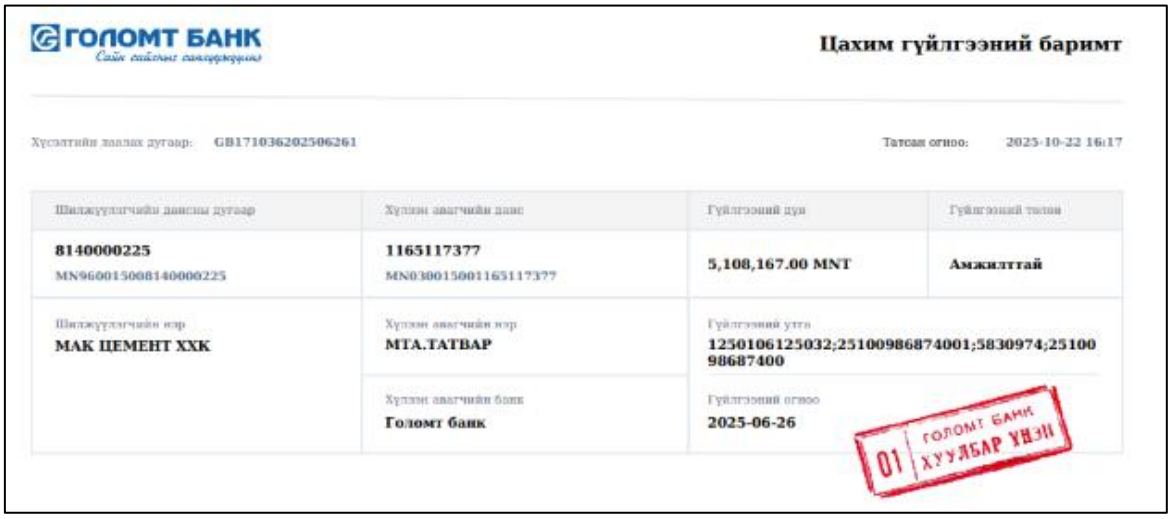

ГОЛОМТ БАНК
Сайн сайхны сангийн гүйлгээ

Цахим гүйлгээний баримт

Хүсэлтийн лавлах дугаар: GB171036202506261 Татсан огноо: 2025-10-22 16:17

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
8140000225 MN960015008140000225	1165117377 MN030015001165117377	5,108,167.00 MNT	Амжилттай

Шилжүүлэгчийн нэр	Хүлээн авагчийн нэр	Гүйлгээний утга
МАК ЦЕМЕНТ ХХК	МТА.ТАТВАР	1250106125032;25100986874001;5830974;2510098687400
	Хүлээн авагчийн банк Голомт банк	Гүйлгээний огноо 2025-06-26

01 ГОЛОМТ БАНК ХУУЛБАР ХЭЛЭН

Зураг 48. Газар ашигласны төлбөр төлсөн баримт

10.3 Уурхайн ус ашиглалт дүгнэлт гаргуулж зөвшөөрөл авах, гэрээ байгуулах, төлбөр төлөх

“Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын” Е-2502-000256 тоот дугаарын усны дүгнэлтийг үндэслэн “Дорноговь аймгийн Байгаль орчны газраас” “МАК Цемент” ХХК зам талбайн тоосжилт дарах усалгаанд нийт 26928.0м3 ус ашиглах зөвшөөрлийг гаргуулан ус ашиглах гэрээг хийсэн. Ашиглалтын худгийг тоолууржуулан сар бүр тоолуурын заалтыг сумын байгаль орчноор баталгаажуулалт хийлгүүлж, ус ашигласны төлбөрийг төлж барагдуулсан.

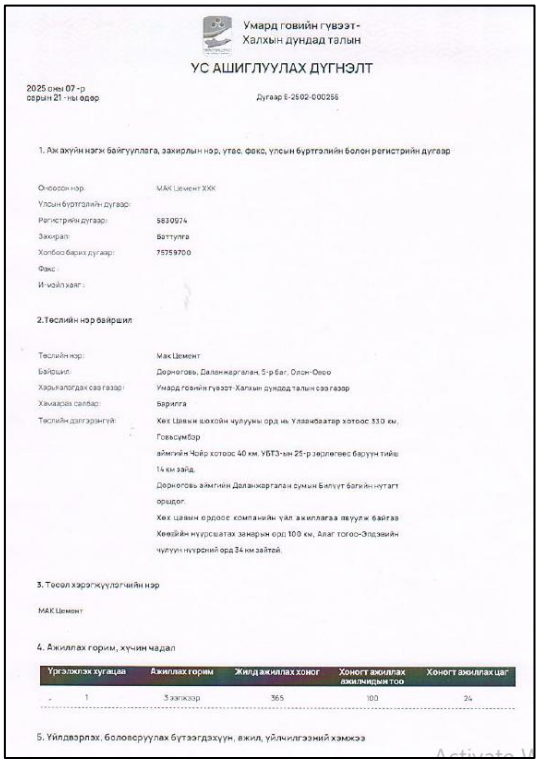

Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын

УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ

2025 оны 07-р сарын 21-ны өдөр

Дугаар Е-2502-000256

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, утас, факс, улсын бүртгэлийн болон регистрийн дугаар

Оновсон нэр:	МАК Цемент ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар:	
Регистрийн дугаар:	5830974
Захирал:	Баттулга
Холбоо барих дугаар:	75759700
Факс:	
И-мэйл хаяг:	

2.Төслийн нэр байршил

Төслийн нэр:	Мак Цемент
Байршил:	Дорноговь, Даланжаргалан, 5-р баг, Олон-Овоо
Хаяглалгдах сав газар:	Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газар
Хамаарах салбар:	Барилга
Төслийн дэлгэрэнгүй:	Хөх Цавын шохойн чулуулгыг орд нь Улаанбаатар хотоос 330 км, Говьсүмбэр аймгийн Чойр хотоос 40 км, УБТЗ-ын 25-р зөрөгөөс баруун тийш 14 км зайд, Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын Балжут багийн нутагт орших. Хөх цавын ордоос компанийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа Хөвийн нуурсыватаг замаар ойр 100 км, Алаг гоожоо-Эрдэнийн чулуун нуурний ойр 24 км зайтай.

3. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр

МАК Цемент

4. Ажиллах горим, хүчин чадал

Үйлдвэрлэх хугацаа	Ажиллах горим	Жилд ажиллах хоног	Хоногт ажиллах ажилчидын тоо	Хоногт ажиллах цаг
1	3 ээлжээр	365	100	24

5. Үйлдвэрлэх, боловсруулах бүтээгдэхүүн, ажил, үйлчилгээний хэмжээ

БАТЛАВ: БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗРЫН ДАРГА Н.ОТГОНБАЯР

“МАК ЦЕМЕНТ ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Б.БАТТУЛГА

УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

2024 оны 08 дугаар сарын ... ний өдөр Дугаар 04 Сайншанд сум

Нэг. Ерөнхий зүйл

1. Усны тухай хуулийн 28.4, 28.6, 28.7, 29.1-д заасны дагуу “Умард говийн гүвээт-халхын дундад талын сав газрын захиргаа”-ны 2023 оны 04 дүгээр сарын 11-ний өдрийн 04 тоот ус ашиглуулах дүгнэлтийг үндэслэн:
Ус ашиглуулагчийг төлөөлж: Дорноговь аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын Усны нөөц, ашиглалт, хамгаалалт хариуцсан мэргэжилтэн Ширгэн овогтой Амгалансайхан,
Ус ашиглагчийг төлөөлж: Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын Олон овоо зөрлөгийн урд орших улсын бүртгэлийн дугаар 9011478063 тоот гэрчилгээ, 5830974 тоот регистрийн дугаартай “МАК ЦЕМЕНТ” ХХК-ийн “Хөх цав”-ын шохойн чулуулгыг уурхайн дарга Төмөрбаатар овогтой Цэрэндаш /цаашид “Талууд” гэх/ ус ашиглах талаар тохиролцон энэхүү гэрээг 1 жилийн хугацаатайгаар байгуулав.

Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл

2.1 Ус ашиглах зорилгууд: Уурхайн нөхөн сэргээлт, ногоон байгууламж, зам талбайн тоосжилт дарахад болон хүн амын унд ахуйн хэрэгцээнд усны нөөцийг ашиглана.
2.2 Ашиглах усны хэмжээ:
2.2.1 Зам талбайн тоосжилт дарах усалгаанд 26928.0 м³ /жил/
2.2.2 Ашиг олох зорилгоор ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ 390 м³ /жил/
Нийт 27,318 м³/жил/
2.3 Усны чанар, найрлага: Гүний худгийн уснаас улирал тутам дээж авч шинжилгээ хийлгэн шинжилгээний харуу болон дүгнэлтийг тухай бүрт нь Байгаль орчны газарт ирүүлнэ.
2.4 Усны эх үүсвэр болон байршил: Уйдны усыг Даланжаргалан сумын ус хангамжийн худгаас зөөвөрөөр хангадаг. Ахуйн хэрэгцээний усыг уурхайн дэргэд байрлах өөрийн зориулалтын 1 худгаас авч ашигладаг. /Уйдрага 0,6 л/сек/, Технологийн усыг цементийн үйлдвэрийн 2 худгаас авч ашигладаг.
Худгийн координат: 45°56'16.0" 108°49'32.7"
Барилга байгууламж: Мэдээлэл байхгүй.
Тоног төхөөрөмжийн нэр, марк: Power 7000
Хүчин чадал: 2.5 л/с
2.5 Хаягдал усны хэмжээ: Унд ахуйн хэрэгцээнээс гарч буй бохир усыг цэвэрлэх байгууламжинд зайлуулж байна. Хэмжээг тооцож Байгаль орчны газарт ирүүлнэ.
2.6 Стандартын шаардлага: Хаягдал бохир усыг цэвэршүүлэн хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэхдээ цэвэршүүлсэн бохир усны ерөнхий шаардлага /MNS-4943:2011/-ыг хангаж ажиллана.
2.7 Хаях цэгийн байршил: Солбилцол, байршлын мэдээллийг Байгаль орчны газарт ирүүлнэ.
2.8 Хаягдал усан дахь бохирдуулах бодисын хэмжээ: Хаягдал бохир уснаас улирал тутам дээж авч усны биохимийн шинжилгээний дүнг тухай бүрт нь Байгаль орчны газарт ирүүлнэ.
Жинлэгдэх бодис, кг.....
Органик бодис, кг.....
Эрдэс бодис, кг.....
Хүнд металл, кг.....
Алюултай бохирдуулах бодис, гр.....

Зураг 49. Ус ашиглах дүгнэлт болон ус ашиглах гэрээ

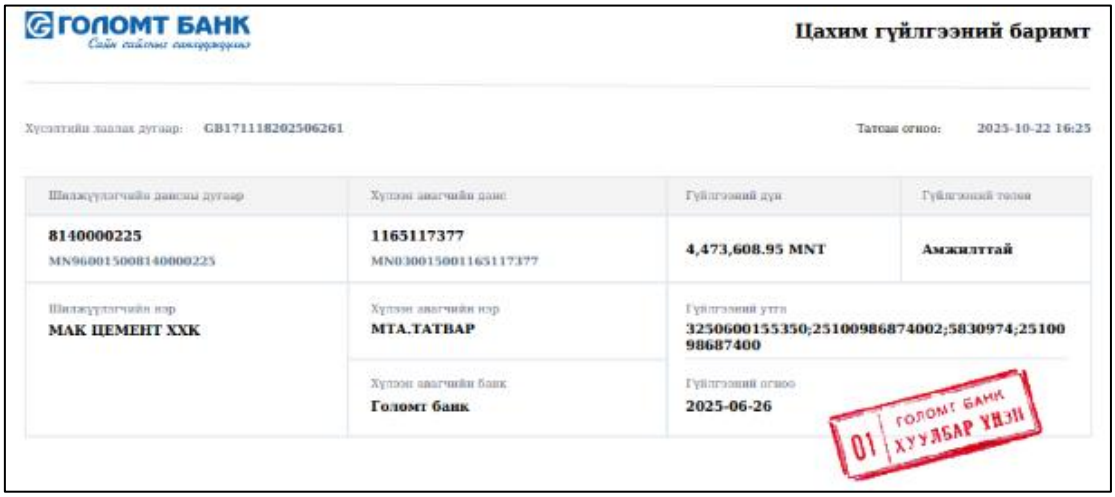

ГОЛОМТ БАНК
Сайн сайхны сангаарууд

Цахим гүйлгээний баримт

Хүсэлтийн дугаар: GB171118202506261 Татсан огноо: 2025-10-22 16:25

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
8140000225 MN960015008140000225	1165117377 MN030015001165117377	4,473,608.95 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр МАК ЦЕМЕНТ ХХК	Хүлээн авагчийн нэр МТА.ТАТВАР	Гүйлгээний утга 3250600155350;25100986874002;5830974;2510098687400	
	Хүлээн авагчийн банк Голомт банк	Гүйлгээний огноо 2025-06-26	

01 ГОЛОМТ БАНК ХУУЛБАР ҮНЭН

Зураг 50. Усны төлбөр төлсөн баримт

10.4 Уурхайн хог хаягдлын гэрээг хийж, төлбөр төлөх

Уурхайн үйл ажиллагааны явцал гарах энгийн болон аюултай хог хаягдлыг тусбщ бүр ангилан гэрээт байгууллагаар устгуулах ажлын хүрээнд:

- **Энгийн хог хаягдлын гэрээг**: Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын Засаг даргатай хог хаягдлын гэрээ байгуулж, хог хаягдлын төлбөр тооцоог тухай бүрт төлж барагдуулж ажилласан.
- **Аюултай хог хаягдлыг:** “Түмэн эгшиг” болон “Монпити Ойл” ХХК-тай хог хаягдлын гэрээг байгуулж үйлдвэр, уурхайгаас гарсан шингэн болон хатуу хог хаягдлыг устгуулж ажилласан.
- **Дахивар хог хаягдлыг:** Хоёрдогч түүхий эд боловсруулдаг “Төвшин сайхан” ХХК-д нийлүүлэлт хийж ажилласан.
- **Эмнэлгийн хог хаягдлыг:** Даланжаргалан сумын эмнэлэгтэй гэрээ байгуулж яаралтай тусламжаас гарах хог хаягдлыг устгуулж ажилласан.

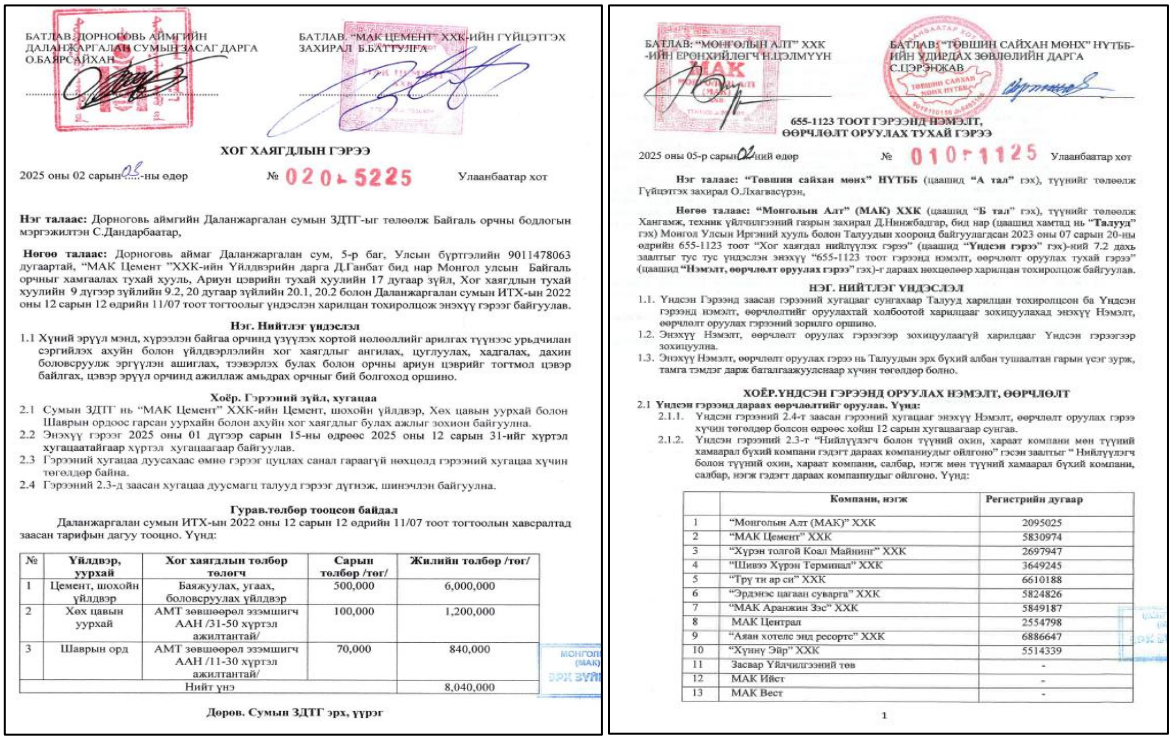

БАТЛАВ: ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ДАЛАНЖАРГАЛАН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА О.БАЯРСАЙХАН

БАТЛАВ: “МАК ЦЕМЕНТ” ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Б.БАТТУЛГА

ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ

2025 оны 02 сарын 26-ны өдөр № 020-5225 Улаанбаатар хот

Нэг талаас: Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын ЗДТГ-ыг төлөөлж Байгаль орчны бодлогын мэргэжилтэн С.Дандарбаатар,

Нөгөө талаас: Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум, 5-р баг, Улсын бүртгэлийн 9011478063 дугаартай, “МАК Цемент ”ХХК-ийн Үйлдвэрийн дарга Д.Ганбат бид нар Монгол улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Ариун цэврийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйл, Хог хаягдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.2, 20 дугаар зүйлийн 20.1, 20.2 болон Даланжаргалан сумын ИТХ-ын 2022 оны 12 сарын 12 өдрийн 11/07 тоот тогтоолыг үндэслэн харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1 Хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах түүнээс урьдчилан сэргийлэх ажлын болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулж эргүүлэн ашиглах, тээвэрлэх булах болон орчны ариун цэврийг тогтмол цэвэр байлгах, цэвэр эрүүл орчинд ажиллаж амьдрах орчныг бий болгоход оршино.

Хоёр. Гэрээний зүйл, хугацаа

2.1 Сумын ЗДТГ нь “МАК Цемент” ХХК-ийн Цемент, шохойн үйлдвэр, Хөх цавын уурхай болон Шаврын ордоос гарсан уурхайн болон ахуйн хог хаягдлыг булах ажлыг зохион байгуулна.

2.2 Энэхүү гэрээг 2025 оны 01 дүгээр сарын 15-ны өдрөөс 2025 оны 12 сарын 31-ийг хүртэл хугацаатайгаар хүргэл хугацаагаар байгуулав.

2.3 Гэрээний хугацаа дуусахаас өмнө гэрээг цуцлах санал гаргагчий нөхцөлд гэрээний хугацаа хүчин төгөлдөр байна.

2.4 Гэрээний 2.3-д заасан хугацаа дуусмагц талууд гэрээг дүгнэж, шинэчлэн байгуулна.

Гурав.төлбөр тооцоо байдал

Даланжаргалан сумын ИТХ-ын 2022 оны 12 сарын 12 өдрийн 11/07 тоот тогтоолын хавсралтад заасан тарифын дагуу тооцно. Үүнд:

№	Үйлдвэр, уурхай	Хог хаягдлын төлбөр төлөгч	Сарын төлбөр /тог/	Жилийн төлбөр /тог/
1	Цемент, шохойн үйлдвэр	Баяжуулах, угаах, боловсруулах үйлдвэр	500,000	6,000,000
2	Хөх цавын уурхай	АМТ зөвшөөрөл эзэмшигч ААН /31-50 хүртэл ажилтантай/	100,000	1,200,000
3	Шаврын орд	АМТ зөвшөөрөл эзэмшигч ААН /11-30 хүртэл ажилтантай/	70,000	840,000
Нийт үнэ				8,040,000

Дорнов. Сумын ЗДТГ эрх, үүрэг

БАТЛАВ: “МОНГОЛЫН АЛТ” ХХК -ИЙН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ Н.ЦЭЛМҮҮН

БАТЛАВ: “ТӨВШИН САЙХАН МӨНХ” НҮТББ-ИЙН ҮЛИЙДАХ ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА С.ГЭРЭНЦАВ

655-1123 ТООТ ГЭРЭЭНД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ГЭРЭЭ

2025 оны 05-р сарын 02-ний өдөр № 010-1125 Улаанбаатар хот

Нэг талаас: “Төвшин сайхан мөнх” НҮТББ (цаашид **“А тал”** гэх), түүнийг төлөөлж Гүйцэтгэх захирал О.Лхагвасүрэн,

Нөгөө талаас: “Монголын Алт” (МАК) ХХК (цаашид **“Б тал”** гэх), түүнийг төлөөлж Хангаваж, техник үйлчилгээний газрын захирал Д.Нинжбадгар, бид нар (цаашид хамтад нь **“Талууд”** гэх) Монгол Улсын Иргэний хууль болон Талуудын хооронд байгуулагдсан 2023 оны 07 сарын 20-ны өдрийн 655-1123 тоот “Хог хаягдал нийлүүлэх гэрээ” (цаашид **“Үндсэн гэрээ”** гэх)-ийг 7.2 дахь заалтыг тус тус үндэслэн энэхүү “655-1123 тоот гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай гэрээ” (цаашид **“Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээ”** гэх)-г дараах нөхцөлөөр харилцан тохиролцож байгуулав.

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Үндсэн Гэрээнд заасан гэрээний хугацааг сунгахаар Талууд харилцан тохиролцсон ба Үндсэн гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлтийг оруулахтай холбоотой харилцаг зохицуулахад энэхүү Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээний зорилго оршино.

1.2. Энэхүү Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээгээр зохицуулаагүй харилцаг Үндсэн гэрээгээр зохицуулна.

1.3. Энэхүү Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээ нь Талуудын эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсэг зурж, тамга тэмдэг дарж баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.

ХОЁР.ҮНДСЭН ГЭРЭЭНД ОРУУЛАХ НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ

2.1 **Үндсэн гэрээнд дараах өөрчлөлтийг оруулав. Үүнд:**

2.1.1. Үндсэн гэрээний 2.4-т заасан гэрээний хугацаг энэхүү Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 12 сарын хугацаагаар сунгав.

2.1.2. Үндсэн гэрээний 2.3-т “Нийлүүлэгч болон түүний охин, хараат компани мөн түүний хамаарал бүхий компани гэдэгт дараах компаниудыг ойлгоно” гэсэн заалтыг “ Нийлүүлэгч болон түүний охин, хараат компани, салбар, нэгж мөн түүний хамаарал бүхий компани, салбар, нэгж гэдэгт дараах компаниудыг ойлгоно. Үүнд:

	Компани, нэгж	Регистрийн дугаар
1	“Монголын Алт (МАК)” ХХК	2095025
2	“МАК Цемент” ХХК	5830974
3	“Хүрэн толгой Коал Майнинг” ХХК	2697947
4	“Шивээ Хүрэн Терминал” ХХК	3649245
5	“Тру ти ар си” ХХК	6610188
6	“Эрдэнэс цагаан суварга” ХХК	5824826
7	“МАК Аранжин Зэс” ХХК	5849187
8	МАК Централ	2554798
9	“Аяан хотелс энд ресортс” ХХК	6886647
10	“Хүннү Эйр” ХХК	5514339
11	Засвар Үйлчилгээний төв	-
12	МАК Ййст	-
13	МАК Вест	-

1

Зураг 51. “Даланжаргалан сум” болон” Төвшин сайхан” ХХК-тай байгуулсан гэрээ

БАТЛАВ: "МОНГОЛЫН АЛТ" (МАК) ХХК-ИЙН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ Н.ЦЭЛМҮҮН

0964-1121 ТООТ ГЭРЭЭНД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ГЭРЭЭ

2025 оны 07-р сарын ....-ний өдөр № 768г1125 Улаанбаатар хот

Нэг талаас: "Монголын Алт" (МАК) ХХК (РД:2095025) /цаашид **"Үйлчлүүлэгч"** гэх/, түүнийг төлөөлж Ажил үйлчилгээ, худалдан авалтын газрын захирал Д.Нинжбадгар,

Нөгөө талаас: "Түмэн эгшиг" ХХК /цаашид **"Хүлээн авагч"** гэх/, түүнийг төлөөлж Гүйцэтгэх захирал Г.Чинзориг бид нар (цаашид хамтад нь **"Талууд"** гэх) Талуудын хооронд байгуулагдсан 0964-1121 тоот Аюултай хог хаягдал шилжүүлэх гэрээ (цаашид **"Үндсэн гэрээ"** гэх)-ний 9.1 дэх заалтыг үндэслэн энэхүү "094-1121 тоот гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээ" (цаашид **"Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээ"** гэх)-г дараах нөхцөлөөр харилцан тохиролцож байгуулав.

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Талууд Үндсэн гэрээний хугацааг 2024 оны 02 дугаар сарын 20-ны өдрийн 235-1124 тоот гэрээний дагуу сунгаж байсан ба гэрээний хугацааг дахин сунгаж Үндсэн гэрээнд нэмэлт зохицуулалт оруулахыг харилцан тохиролцсон. Үндсэн гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахтай холбоотой харилцааг зохицуулахад энэхүү Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээний зорилго оршино.

1.2. Энэхүү Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээгээр зохицуулаагүй харилцааг Үндсэн гэрээгээр зохицуулна.

1.3. Энэхүү Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээ нь Талуудын эрх бүхий этгээд гарын үсэг зурж, тамга тэмдэг дарж баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.

ХОЁР. ҮНДСЭН ГЭРЭЭНД ОРУУЛАХ НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ

1.1. **Үндсэн гэрээнд дараах өөрчлөлт оруулахыг Талууд харилцан тохиролцов. Үүнд:**

1.1.1. Үндсэн гэрээний 1.3 дахь заалтыг *"Үйлчлүүлэгч гэдэгт "Монголын Алт" (МАК) ХХК болон түүний охин, хараат, хамаарал бүхий дор дурдсан компаниудыг хамтад нь ойлгоно. Үүнд:*
1.3.1. "МАК Цемент" ХХК;
1.3.2. "Хүрэн Толгой Коал майнинг" ХХК;
1.3.3. "Эрдэнэс цагаан суварга" ХХК;
1.3.4. "МАК Аранжин зэс" ХХК;
1.3.5. "Трү Ти Ар Си" ХХК;
1.3.6. "Аян хотелс энд ресортс" ХХК;
1.3.7. "МАК Ложистик" ХХК;
1.3.8. "МАК Геодисковерис" ХХК;
1.3.9. "МАК Прайм сервис" ХХК;" гэж өөрчлөх

1.1.2. Үндсэн гэрээний 3.1-д заасан хугацааг *"Гэрээний үргэлжлэх хугацаа нь 2025 оны 02 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 2026 оны 02 дугаар сарын 20-ны өдрийг хүртэл байна."* гэж өөрчлөх.

1.1.3. Үндсэн гэрээний 3.3 дахь заалтыг *"Үйлчлүүлэгч нь аюултай хог хаягдал шилжүүлэх тухай хүсэлтээ Хүлээн авагчид албан бичгээр эсвэл chemicalwasterisk@gmail.com и-мэйл хаягаар 5-аас доошгүй хоногийн өмнө мэдэгдэнэ. Хүлээн авагч Үйлчлүүлэгчтэй харилцан тохиролцож аюултай хог хаягдлыг шилжүүлэх хугацааг товлоно."* гэж өөрчлөх.

1.1.4. Үндсэн гэрээний 3.4 дэх заалтыг *"Хүлээн авагч нь аюултай хог хаягдлыг Үйлчлүүлэгчийн заасан байршлаас Талуудын харилцан тохиролцож товлосон өдөр, цагт зохих журмын дагуу хүлээн авч өөрийн устгах үйлдвэр рүү тээвэрлэнэ. Хүлээн авагч нь Үйлчлүүлэгчээс аюултай хог хаягдлыг хүлээн авах эрх бүхий ажилтныг тусгайлан томилсон байна."* гэж өөрчлөх.

1.1.5. Үндсэн гэрээний 3.9 дэх заалтыг *"Хүлээн авагч нь Үйлчлүүлэгчээс хүлээн авсан аюултай хог хаягдлыг өөрийн, тусгай зориулалтын тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэнэ. Үйлчлүүлэгч нь Хавсралт №2-т заасан үнийн дагуу Хүлээн авагчийн гүйцэтгэсэн тээврийн гүйцэтгэлээр тооцоо нийлж тээврийн хөлсийг Хүлээн авагчид төлнө."* гэж өөрчлөх.

1.1.6. Үндсэн гэрээний 5.1 дэх заалтыг *"Хүлээн авагч нь гэрээгээр тохиролцсон хугацаанд аюултай хог хаягдлыг Үйлчлүүлэгчийн хог хаягдал байгаа газраас Төв аймаг, сэргэлэн сумын нутаг дэвсгэрт орших өөрийн аюултай хог хаягдал устгах үйлдвэрт хүргэнэ."* гэж өөрчлөх.

1.1.7. Үндсэн гэрээний 5.3 дахь заалтыг *"Хүлээн авагч нь хүлээн авсан аюултай хог хаягдлыг тусгай зориулалтын, зохих тэмдэг тэмдэглэгээтэй тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэнэ."* гэж өөрчлөх.

1.1.8. Үндсэн гэрээний Хавсралт №1-т заасан Химийн хортой бодис хадгалсан хаягдал хуванцар сав дахин боловсруулах үйлчилгээний хөлсний тарифыг энэхүү гэрээний Хавсралт №1-ээр өөрчлөх.

2.1. Үндсэн гэрээнд дараах нэмэлт зохицуулалт оруулахыг Талууд харилцан тохиролцов. Үүнд:

2.1.1. Үндсэн гэрээний 4.2.6 дахь хэсэгт *"Хүлээн авагч нь гэрээний хугацаанд аюултай хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хугацаа нь дуусах тохиолдолд тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулан түүний хуулбарыг Үйлчлүүлэгчид хүргүүлэх үүрэгтэй."* гэж нэмэлтээр оруулах.

2.1.2. Үндсэн гэрээний 5.7 дахь заалтад *"Талууд дагалдах бичигт аюултай хог хаягдлын нэршлийг гэрээний Хавсралт №1-т заасан нэршилтэй адилаар бичнэ."* гэж нэмэлтээр оруулах.

2.1.3. Үндсэн гэрээний 7.7 дахь заалтад *"Хүлээн авагч нь тусгай зөвшөөрлийн хүчин төгөлдөр байдлаас үүдэн Үйлчлүүлэгчид хохирол учирвал учирсан хохирлыг үл маргах журмаар арилгана."* гэж нэмэлтээр оруулах.

ГУРАВ. БУСАД НӨХЦӨЛ

3.1 Энэхүү Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээ хүчин төгөлдөр болсноор Талуудын хооронд байгуулагдсан Үндсэн гэрээний 1.3, 3.1, 3.3, 3.4, 3.9, 4.2.6, 5.1, 5.3, 5.7, 7.7 дахь заалт болон Хавсралт №1-т Нэмэлт, өөрчлөлт орсонд тооцно.

3.2 Энэхүү Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээ нь Талуудын хооронд байгуулагдсан 2021 оны 0964-1121 тоот Үндсэн гэрээний салшгүй хэсэг байна.

3.3 Энэхүү Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээг 3 хувь үйлдэж Үйлчлүүлэгч 2 хувь, Хүлээн авагч 1 хувийг хадгалах бөгөөд Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэрээний хувиуд хуулийн адил хүчинтэй.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Үйлчлүүлэгчийг төлөөлж:
АУХАГ-ын Захирал Д.Нинжбадгар

ЭЗГ-ын Ахлах хуульч Б.Жанчив

Хүлээн авагчийг төлөөлж:
Гүйцэтгэх захирал Г.Чинзориг

Зураг 52. Аюултай хог хаягдлын "Түмэн эгшиг" ХХК-тай байгуулсан гэрээ

БАТЛАВ: "МОНГОЛЫН АЛТ" (МАК) ХХК-ИЙН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ Н.ЦЭЛМҮҮН
....

ХАЯГДАЛ ТОС НИЙЛҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2025 оны ..... сарын .....-ны өдөр № 1268-1124 Улаанбаатар хот

Нэг талаас: Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 14-р хороо, 19 хороолол, Чингисийн өргөн чөлөө, Төв байр-44 хаягт байрлах 2095025 тоот регистрийн дугаартай **"Монголын Алт" (МАК) ХХК** /цаашид **"Нийлүүлэгч"** гэх/, түүнийг төлөөлж Хангамж, техник үйлчилгээний газрын захирал Д.Нинжбадгар,

Нөгөө талаас: Орхон аймаг, Баян-Өндөр сум, Малчин баг Нарийн хөндий, 3 замын уулзвар хаягт байрлах 4388054 тоот регистрийн дугаартай **"Монпити ойл" ХХК** /цаашид **"Хүлээн авагч"** гэх/, түүнийг төлөөлж Гүйцэтгэх захирал Э.Золбаяр бид нар /хамтад нь **"Талууд"** гэх/, Монгол Улсын Иргэний хууль, Хог хаягдлын тухай хууль болон Засгийн газрын *2018 оны 116-р тогтоолын 1, 2-р хавсралт болох "Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх тайлагнах журам", Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 02-р сарын 02-ны өдрийн А/21 тоот тушаал* болон Байгаль орчны аюулгүй байдалтай холбогдох хууль, журмыг үндэслэн энэхүү гэрээг байгуулав.

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1.1. Энэхүү гэрээний зорилго нь Нийлүүлэгч болон түүний охин, хараат мөн хамаарал бүхий компаниудаас гарах хаягдал тосыг аюулгүй ажиллагааны дүрмийн дагуу цуглуулан хүлээн авагчид нийлүүлэх, хүлээн авагч нь хаягдал тосыг зөөж ачих, тээвэрлэх устгахтай холбогдон үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Талууд гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхдээ байгаль орчны бохирдол гаргахгүй, галын аюулгүй байдлыг бүрэн сахиж, техник, тоног төхөөрөмжийн аюулгүй байдлыг бүрэн хангасан нөхцөлд үйл ажиллагаа явуулна.

1.3. Энэхүү гэрээний талууд нөгөө талынхаа хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүндэтгэн гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүрэн биелүүлж үйл ажиллагаандаа хуулийг дээдлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг хүндэтгэн, нууцыг чанд хадгалах зарчмыг баримтлан ажиллана.

ХОЁР. ГЭРЭЭНИЙ ЗҮЙЛ, ХУГАЦАА

2.1. Хүлээн авагч нь Нийлүүлэгч болон түүний охин, хараат мөн хамаарал бүхий компаниудаас ашигласан тос, тосол, гидрийн шингэн /цаашид хамтад нь **"Хаягдал тос"** гэх/-ийг аюулгүй ажиллагааны дүрмийн дагуу цуглуулан актаар хүлээн авч зөөж ачиж, тээвэрлэн устгана.

2.2. Нийлүүлэгч болон түүний охин, хараат мөн түүний хамаарал бүхий компани гэдэгт дараах компаниудыг ойлгоно. Үүнд:

№	Компани	Регистрийн дугаар
1	"Монголын Алт" (МАК) ХХК	2095025
2	"МАК Цемент" ХХК	5830974
3	"Эрдэнэс цагаан суварга" ХХК	5824826
4	"МАК Аранжин зэс" ХХК	5849187
5	"Трү ти ар си" ХХК	6610188

2.3. Энэхүү гэрээ нь хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 1 жилийн хугацаанд хүчинтэй байна.

2.4. Гэрээний хугацаа дуусгавар болоход талуудаас гэрээний хугацааг дуусгавар болгох санал гаргаагүй бол энэхүү гэрээг нэг жилээр сунгасанд тооцно.

2.5. Талууд гэрээг цуцлах саналаа ажлын 10 хоногоос доошгүй хугацаанд нөгөө талдаа бичгээр мэдэгдэх бөгөөд шийдвэрийг хамтран гаргана.

2.6. Аль нэг талаас гэрээгээр хүлээсэн үүргээ ноцтой зөрчсөн буюу удаа дараа хангалтгүй биелүүлсэн тохиолдолд гэрээг нэг талын санаачилгаар цуцалж болно.

БАТЛАВ:
МАК ЦЕМЕНТ ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Б.БАТТУЛГА
....

БАТЛАВ:
ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН
ДАЛАНЖАРГАЛАН СУМЫН
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН
ДАРГА Ө.БЯМБАЖАВ
....

ЭМНЭЛГИЙН ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ

2024 оны....сарын....өдөр № 028г5225 Дорноговь аймаг

Нэг талаас: Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 1-р хороо, 19-р хороолол, "Монголын Алт" (МАК) ХХК-ийн төв байрт байрлах, 5830974 тоот регистрийн дугаартай "МАК Цемент" ХХК /цаашид **"Захиалагч"** гэх/ түүнийг төлөөлж МАК Цемент ХХК-ийн үйлдвэрийн дарга Б.Батжаргал,

Нөгөө талаас: Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутагт байрлах, Даланжаргалан сумын Эрүүл мэндийн төв /цаашид **"Гүйцэтгэгч"** гэх/ түүнийг төлөөлж дарга Ө.Бямбажав, /хамтад нь "Талууд" гэх/ гэрээгээр харилцан тохиролцсон үнийг гүйцэтгэгчид төлөхтэй холбогдон үүсэх харилцаанд Талуудын эрх, хүлээх үүрэг, хариуцлагыг тодорхойлон энэхүү гэрээг байгуулав.

НЭГ.ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1.1 Энэхүү гэрээгээр гүйцэтгэгч нь Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутаг дэвсгэрт байрлах "МАК ЕВРО ЦЕМЕНТ" үйлдвэрийн эмнэлгээс гарсан тусгай хог хаягдлыг холбогдох дүрэм, журам стандартын дагуу устгах ажил /цаашид **"Гэрээт ажил"** гэх/-ийг гүйцэтгэх харилцаанд Талуудын эдлэх эрх, хүлээх үүрэг, хариуцлагыг тодорхойлон зохицуулна.

1.2 Энэхүү гэрээ нь талуудын төлөөлөгчид гарын үсэг зурж, тамга тэмдэг дарж баталгаажуулсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

ХОЁР. ГЭРЭЭНИЙ ХУГАЦАА АЖЛЫН ХӨЛС

2.1 Энэхүү гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж баталгаажуулсан өдрөөс буюу 2024 оны 08 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн 2025 оны 08 сарын 01-ний өдөр хүртэл байгуулав.

2.2 Энэхүү гэрээний 2.1т заасан хугацаа дуусахаас өмнө талуудын аль нэг нь гэрээг цуцлах хүсэлт гаргаагүй бол уг гэрээг дахин нэг жилээр сунгагдсанд тооцно.

2.3 Гэрээний дагуу эмнэлгийн халдвартай хог хаягдал болон эмнэлгийн багаж материал ариутгаж халдваргүйжүүлэх ажил үйлчилгээг үзүүлэх 1 сарын төлбөр нь 20,000 /хорин мянга/ төгрөг байна. Захиалагч нь гэрээний 3.1.5д заасны дагуу нэхэмжлэх хүлээн авснаар төлбөрийг гүйцэтгэнэ.

2.4 Гүйцэтгэгчийн ажилтан тусгай хог хаягдал усгал, ариутгал хийсэн тухай бүр тэмдэглэл үйлдэх ба тэмдэглэлд Эрүүл мэндийн дарга хяналт тавьж гарын үсгээр баталгаажуулсан байна.

ГУРАВ. ТАЛУУДЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

3.1 Гүйцэтгэгчийн эрх, үүрэг

3.1.1 Гүйцэтгэгч гэрээт ажлыг Монгол улсад мөрдөгдөж буй холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм, журам, стандартын шаардлагад бүрэн нийцүүлэн гүйцэтгэнэ.

3.1.2 Гүйцэтгэгч нь Захиалагчийн "МАК ЕВРО ЦЕМЕНТ" үйлдвэрийн эмнэлгийн анхан шатны тусламж үзүүлэх байрнаас хүргэгдэн ирсэн тусгай хог хаягдлыг технологийн дагуу хүлээн

Зураг 53. "Монпити Ойл" болон "Эмнэлгийн хог" хаягдлын гэрээ

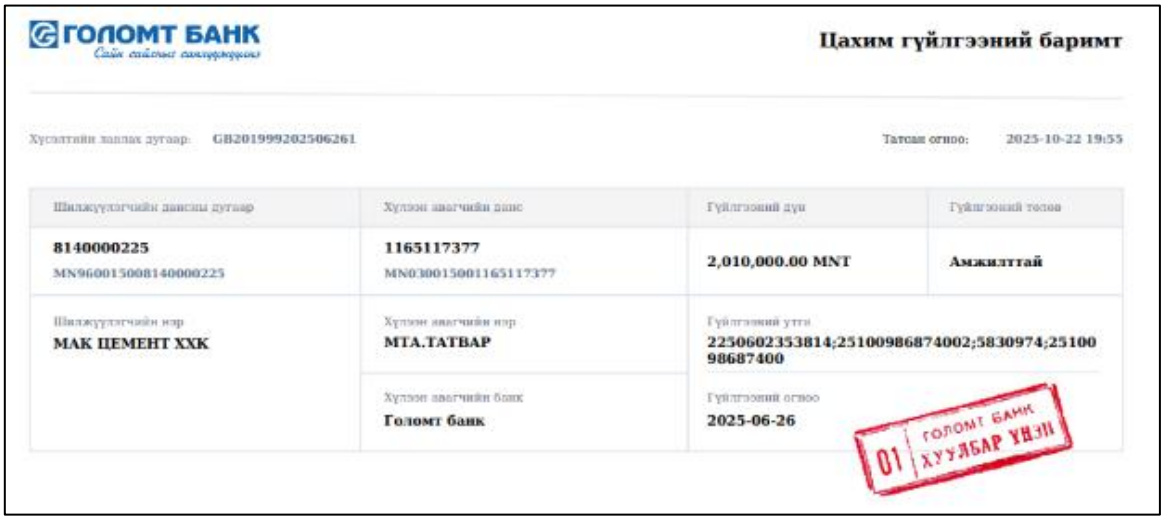

ГОЛОМТ БАНК

Цахим гүйлгээний баримт

Хүсэлтийн хаалах дугаар: GB201999202506261

Татсан огноо: 2025-10-22 19:55

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
8140000225 MN960015008140000225	1165117377 MN030015001165117377	2,010,000.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр МАК ЦЕМЕНТ ХХК	Хүлээн авагчийн нэр МТА.ТАТВАР	Гүйлгээний утга 2250602353814;25100986874002;5830974;2510098687400	
	Хүлээн авагчийн банк Голомт банк	Гүйлгээний огноо 2025-06-26	

01 ГОЛОМТ БАНК ХУУЛБАР ҮНЭН

Зураг 54. Хог хаягдлын төлбөр төлсөн баримт

10.5 Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр орон нутаг, болон иргэдтэй хамтран ажиллах санал санаачлагыг өөрийн нөхцөл боломжийн хүрээнд хэрэгжүүлэх

Байгаль орчныг хамгаалах тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд “МАК Цемент” ХХК нь Дорноговь аймгийн Даланжаргалан суманд 200 боодол өвсийг ЗДТГ-н захиргаанд 2025.02.04-нд хүлээлгэн өгч акт үйлдэж ажилласан.

МАК ЦЕМЕНТ ХХК

2025 оны 02 сарын 04 өдөр № ... Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ДАЛАНЖАРГАЛАН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАРТ ӨВС ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГСӨН АЖЛЫН АКТ

Дорноговь аймгийн Даланжаргалан суманд үйл ажиллагаа явуулж буй “Мак Цемент” ХХК нь нийгмийн хариуцлага, байгаль орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлийн хүрээнд сумын ЗДТГазрын захиргаанд 2025 оны 02-р сарын 04-нд хоёр зуун боодол өвс хүлээлгэн өгч хамтран ажиллав.

Хүлээн авсан:

Засаг дарга О.Баярсайхан

Байгаль орчны мэргэжилтэн С.Дандарбаатар

Хүлээлгэн өгсөн:

Уурхайн ерөнхий инженер Ц.Туяахүү

Байгаль орчны инженер Г.Уганбат

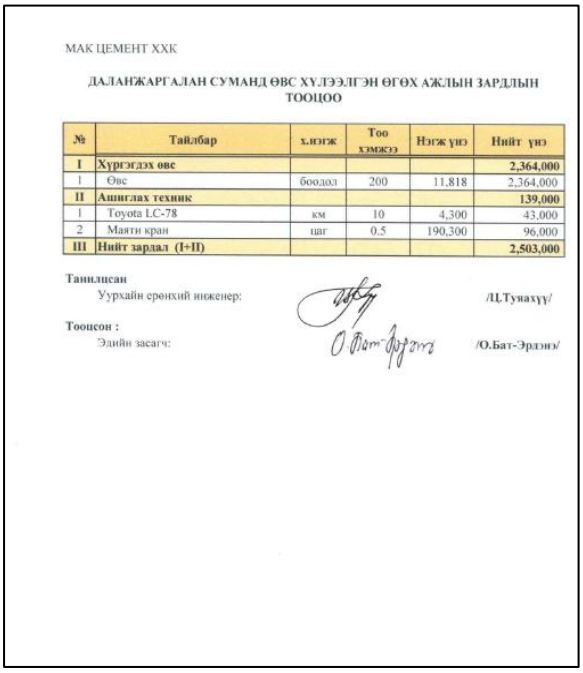

МАК ЦЕМЕНТ ХХК

ДАЛАНЖАРГАЛАН СУМАНД ӨВС ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГӨХ АЖЛЫН ЗАРДЛЫН ТООЦОО

№	Тайлбар	х.нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгж үнэ	Нийт үнэ
I	Хүргэгдэх өвс				2,364,000
1	Өвс	боодол	200	11,818	2,364,000
II	Ашиглах техник				139,000
1	Toyota LC-78	км	10	4,300	43,000
2	Маяти кран	цаг	0.5	190,300	96,000
III	Нийт зардал (I+II)				2,503,000

Танилцсан

Уурхайн ерөнхий инженер: /Ц.Туяахүү/

Тооцсон :

Эдийн засагч: /О.Бат-Эрдэнэ/

Зураг 55. Өвс хүлээлгэн өгсөн акт

Зураг 56. Өвс хүлээлгэн өгсөн үе

10.6 Бохирдлын үзүүлэлтийг тодорхойлох үедээ нөлөөллийн бүсийн иргэд, орон нутгийн төлөөлөл байлцуулан хэмжилт хийх

Орон нутгийн иргэдтэй хамтран орчны хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу 8 сараас эхлэн малчдын худгийн ундаргын хэмжилтийг хийж малчдын санал хүсэлтийн мэдээллийг тэмдэглэж эрүүл мэндийн анхан шатны үзлэгийг хийсэн.

Зураг 57. Малчдын даралт, пүүлс үзсэн

Зураг 58. Малчдын худгийн ундаргын хэмжилт

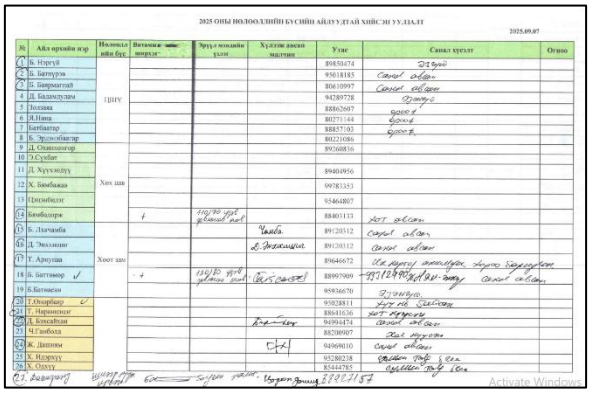

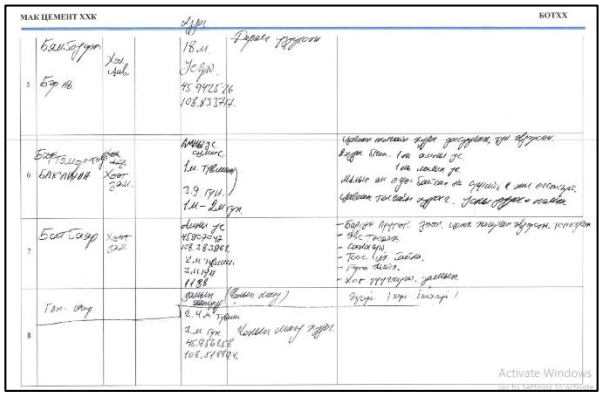

Зураг 59. Малчдын санал хүсэлт болон худгийн хэмжилтийн тэмдэглэл

10.7 Нөлөөллийн бүсийн малчдад өвс өгөх

Уурхайн нөлөөллийн бүсийн малчин өрх болон сум орон нутагт тайлант хугацаанд өвлийн хүндрэлийн үед тусламж үзүүлэх зорилгоор өвсний төлөвлөгөөг боловсруулан уурхайн даргаар баталгаажуулж, Бичигт багийн 6 малчин айл өрхөд тус бүрт нь 40 ширхэг, Даланжаргалан суманд 200 ширхэг өвсийг тус тус 2025.02 сард багтаан хүлээлгэн өгч баримтжуулсан.

Хүснэгт 21. Нөлөөллийн бүсийн малчдын өвс өгсөн мэдээлэл

№	Айл өрхийн нэр	Нөлөөллийн бүсийн зай	Өвсний тоо/ш	Утас	Авсан эсэх мэдээлэл
1	Д.Охинхонгор	1 км	40	89260836	Авсан
2	Э.Сүхбат	1 км	40	-	Авсан
3	Д.Хүүхэндүү	Технологийн замаас 4 км, уурхайгаас 6 км	40	89404956	Авсан
4	Х.Бямбажав	4 км	40	99783353	Авсан
5	Цэцэнбилэг	3 км	40	95464807	Авсан
6	Бямбадорж	-	40	88403133	Авсан

Зураг 60. Малчдад өвс хүлээлгэн өгч буй үе

11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ТАЙЛАГНАХ

Хүснэгт 22. БОМТ-ний хэрэгжилт тайлагнах

№	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах үйл ажиллагаа	Тайлагнах хэлбэр	Гүйцэтгэл	Биелэлтийн Шалгуур
1	Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын бичигт багийн иргэдийн нийтийн хуралд	БОМТ-ний хүрээнд гүйцэтгэсэн ажлын хураангуй	Бичигт багийн хурал болоогүй хүлээгдэж байна	Тайлан оны 11 сард
2	Дорноговь аймгийн байгаль орчны газар	Тайлангийн эх хувь албан бичгийн хамт	Тайланг бичиж eic.mn системд байршуулсан	Тайлан оны 11 сард
3	Байгаль Орчин, Уур Амьсгал Өөрчлөлтийн яам			

12. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ДҮГНЭЛТ

2025 оны тайлант хугацаанд байгаль орчны дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн. Үүнд:

- Уурхайн үйл ажиллагааны тээврийн үед үүсэх тоосжилт дарах зорилгоор 14399 м3 усыг зам усалгаанд ашиглаж, тээврийн машинуудад хурдны хязгаарыг тогтоох зорилгоор GPS суурилуулж хяналт тавьж замын хөдөлгөөний дүрэм журмыг баримтлуулахаар 37 ширхэг тэмдэг тэмдэглэгээг суурьлуулж ажилласан.
- Даланжаргалан сумын Олон овоо багийн 5.9 га талбайн хогийн цэгийг түрж тэгшлэх ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Энэхүү ажлын зорилго хог хаягдлаас байгаль орчинд үүсэх бохирдлыг бууруулах, хог хаягдлыг тархахаас сэргийлж мал амьтны амьдрах орчин доройтож, хөрсний бохирдол үүсэх зэргээс сэргийлэх зорилгоор дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд хийж сум орон нутагт хүлээлгэн өгсөн.
- Нөлөөллийн бүсийн 6 малчин өрхөд тус бүр 40 боодол өвс өгсөн, эмнэлгийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ үзүүлэх зэрэг ажилд хамтран ажилласан.
- ОХШХ-н хүрээнд уурхайн үйл ажиллагаанаас үүсэх тоосжилтын сөрөг нөлөөг хянах зорилгоор Дорноговь аймгийн УЦУОШГ-аар агаар тоосны хэмжилтийг 6, 9-р саруудад нийт 2 байршилд хийлгэсэн. Ашиглалтын худгаас дээж авч Хан Лаб ХХК-р ерөнхий хими, хүнд металлын шинжилгээг хийлгүүлсэн. Хөрсний дээжийг карьер, технологийн зам, бэлчээр, шимт хөрсний овоолго, дотоод овоолгоос тус бүр авч агрохими, хүнд металлын шинжилгээг хийлгүүлсэн. Төслийн талбайн бүсийн ургамлын бүрхэвч тархацыг судалгааг хийж ургамлалын бичиглэлийг хийж гүйцэтгэсэн. Шувууны популяц хамгаалах зорилгоор шувуу суух үүрийг хаягдал төмөр ашиглан хийж 2 цэгт байршуулсан.
- Уурхайн үйл ажиллагаанаас гарах энгийн болон аюултай хог хаягдлын түр хадгалах цэгүүдийг хөрсний бохирдол үүсгэхгүйгээр хатуу хучилттайгаар байгуулж ажиллаж байна. Мөн хог хаягдлын ангилалт сайжруулахаар хогийн савнуудыг шинэчлэж, байршуудыг тус бүр нэмэгдүүлж ажилласан.
- Уурхайн газрын гэрээг байгуулж, холбогдох төлбөр тооцоог төлж барагдуулж ажилласан. Жил бүр усны дүгнэлтийг гаргуулж, Дорноговь аймгийн байгаль

орчны газраас ус ашиглах зөвшөөрөл болон гэрээ байгуулж сар бүр ашигласан усны зарцуулалтаар төлбөр тооцоог төлж барагдуулан ажилласан.

- Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөгөөр тайлант онд 7,550,000 мянган төгрөг төлөвлөсөн бөгөөд гүйцэтгэлээр 59,908,201 мянган төгрөг зарцуулсан.

Хүснэгт 23. БОМТ хэрэгжүүлэх зардлын биелэлт

д\д	Байгаль орчны хамгаалах арга хэмжээний төрөл	Зарцуулалт, мян.төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	3,145,000.0
2	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	42,243,325
3	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	-
4	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	24,800
5	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	535,500.0
6	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	13,959,576.0
7	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь	-
Нийт мян.төг		**59,908,201**